

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १

मिति: २०६५ पुस २९

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सदस्य मा० चन्द्रदेव जोशीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.		
2.		
	आमन्त्रित सदस्य	
1.		

सदस्यहरू:

1.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० इन्द्रजीत थारु	
4.	मा० कल्पना धमला	
5.	मा० किरणकुमार राई	
6.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
7.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
8.	मा० गगन थापा	
9.	मा० चन्द्रदेव जोशी	×

10.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
11.	मा० छिमी लामा	
12.	मा० जनककुमारी चालिसे	
13.	मा० जुलिकुमारी महतो	
14.	मा० झलनाथ खनाल	×
15.	मा० डवलबहादुर शाह	
16.	मा० दानवहादुर कुर्मी (चौधरी)	
17.	मा० दावा तामाङ्ग	×
18.	मा० दिलिप मर्हजन	
19.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
20.	मा० धर्मराज वि.क	
21.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
22.	मा० नन्दनकुमार दत्त	×
23.	मा० नवोदिता चौधरी	
24.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	×
25.	मा० पट्टु थारु	×
26.	मा० पदम् वहादुर राई	×
27.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
28.	मा० पूर्णप्रसाद राजवंशी	
29.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
30.	मा० प्रमिला राई	

31.	मा० प्रभुशाह तेली	
32.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
33.	मा० विना पौडेल	
34.	मा० विमला मिजार	
35.	मा० वुधनीदेवी महतो	×
36.	मा० भैरे कामी	
37.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
38.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
39.	मा० मोहम्मद इस्तियाक राई	×
40.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
41.	मा० रणध्वज लिम्बु	
42.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
43.	मा० रमेश रिजाल	
44.	मा० रामकुमार शर्मा	
45.	मा० रामनरेश राय	
46.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
47.	मा० ललिता साह	×
48.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
49.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×
50.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	×
51.	मा० शान्ता चौधरी	×

52.	मा० शारदा घिमिरे	×
53.	मा० शिवराज गौतम	
54.	मा० श्यामसुन्दर गुप्ता	
55.	मा० सत्य पहाडी	×
56.	मा० सञ्चपाल मादेन	
57.	मा० सरस्वती चौधरी	×
58.	मा० संजयकुमार शाह	

व्यवस्थापिका- संसद सचिवालयको मिति २०६५।१।२७ मा प्रकाशित सूचना अनुसार यस समितिको सभापति पदमा मा० शान्ता चौधीलाई निर्वाचित गरियोस भनि मा० रत्न गुरुङ्गले प्रस्ताव गर्नु भएको र मा० यशोधरा देवी अधिकारीले समर्थन गर्नु भएको एकमात्र प्रस्ताव दर्ता हुन आएकोले व्यवस्थापिका संसद नियमावली २०६५ को नियम ११३ को उप नियम (९) बमोजिम मा० शान्ता चौधरी प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको सभापति पदमा निर्विरोध निर्वाचित हुनु भएको घोषणा गरियो।

तत्पश्चात बैठकको सभापतित्व गर्ने मा० सदस्य चन्द्रदेव जोशीले नव निर्वाचित सभापतिलाई आफ्नो र समितिको तर्फबाट बधाई ज्ञापन गर्दै समितिको कार्यसम्पादनमा पुर्याउनु भएको सहयोगको लागि समितिका मा० सदस्यहरु र कर्मचारीहरुलाई धन्ववाद दिनु भयो।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

वैठक संख्या: २

मिति: २०६५ माघ ६

समय: १५: ०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका मा० सभापति शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरुको उपस्थिति रह्यो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरु	उपस्थिति
1.		
2.		
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	टेक बहादुर थापा सचिव कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	
2.	डा० धन राज रतला सह सचिव	
3.	डा० प्रभाकर पाठक महनिदेशक पशु सेवा विभाग	

सदस्यहरु:

1.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
2.	मा० इन्द्रजीत थारु	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
5.	मा० गगन थापा	
6.	मा० छिमी लामा	
7.	मा० जनककुमारी चालिसे	
8.	मा० जुलिकुमारी महतो	

9.	मा० डवलबहादुर शाह	
10.	मा० दिलिप मर्हजन	
11.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
12.	मा० धर्मराज वि.क	
13.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
14.	मा० नवोदिता चौधरी	
15.	मा० पदम् वहादुर राई	
16.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
17.	मा० पूर्णप्रसाद राजवंशी	
18.	मा० प्रमिला राई	
19.	मा० प्रभुशाह तेली	
20.	मा० वुधनीदेवी महतो	
21.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
22.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
23.	मा० रणध्वज लिम्बु	
24.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
25.	मा० रमेश रिजाल	
26.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
27.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
28.	मा० शान्ता चौधरी	
29.	मा० सरस्वती चौधरी	

आजको बैठकमा वर्डफ्लुरोगका सम्बन्धमा कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयका सचिव श्री टेक बहादुर थापा र पशु सेवा विभाका महानिर्देशक प्रभाकर पाठकले समितिका माननीय सदस्यहरुलाई वर्तमान अवस्थाको बारेमा जानकारी गराउनु भयो। साथै उक्त रोगका सुरक्षाका संयन्त्रहरु, सरकारले चालेका कदमहरु र आगामी दिनमा थाल्नु पर्ने कदमका बारेमा समेत उहाँहरुले जानकारी गराउनु भयो।

समितिको अर्को बैठक मिति २०६७।१०।७ गते दिनको १५:०० वजे बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ३

मिति: २०६५ माघ ७

समय: १५:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.		
2.		
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	टेकबहादुर थापा सचिव कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	
2.	धनराज रताला सहसचिव कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	

सदस्यहरू:

1.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
2.	मा० कल्पना धमला	
3.	मा० गगन थापा	
4.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
5.	मा० छिमी लामा	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	

8.	मा० दानवहादुर कुर्मी (चौधरी)	
9.	मा० दिलिप मर्हजन	
10.	मा० धर्मराज वि.क	
11.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
12.	मा० पट्टु थारु	
13.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
14.	मा० पूर्णप्रसाद राजवंशी	
15.	मा० प्रमिला राई	
16.	मा० प्रभुशाह तेली	
17.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
18.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
19.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
20.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
21.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
22.	मा० शिवराज गौतम	
23.	मा० सरस्वती चौधरी	

आजको बैठकमा नेपालमा हालसालै देखा परेको वर्डफ्लु रोग, सो रोगले पारेको प्रभाव र सो रोग नियन्त्रण एवम् रोकथामका लागि नेपाल सरकारले चालेको वृहत कदम एवम् गरेको व्यवस्थाबारे कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयका सचिव श्री टेकबहादुर थापा एवम् अन्य सम्बन्धित पदाधिकारीबाट समितिलाई किस्तुत रुपमा जानकारी गराईयो। त्यसपछि समितिले निम्न अनुसार गर्ने भनि नेपाल सरकारलाई निर्देशन दिने निर्णय भयो।

1. बर्डफ्लु रोग देखा परेका क्षेत्रका किसानहरु मध्ये कतिपयले बैंकबाट झण लिए पन्छपालन व्यवसाय गर्ने गरेको परिपेक्षमा त्यस्ता किसानहरुलाई हाल निर्धारण गरेको क्षतपूर्तिलाई समेत मध्येनजर राखि बैंक ऋणको व्याज मिनाह गर्ने तर्फव्यवस्था मिलाउन निर्देशन दिने।

2. रोगबाट प्रभावित क्षेत्रमा रोग नियन्त्रण भएको तिनज महिना पछि विशेष प्याकेज कार्यक्रम लागि प्रभावित कृषकहरुलाई आफ्नु पंछि पालन व्यवसायमा प्रोत्साहित गर्न सरकारलाई निर्देशन दिने।
तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ४

मिति: २०६५ पुस २९

समय: ११०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका मा० सभापति शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.		
2.		
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	डा० उदयराज शर्मा सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	

सदस्यहरू:

1.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	×
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	×
3.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	×
4.	मा० चन्द्रदेव जोशी	×
5.	मा० छिमी लामा	×
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	×
7.	मा० जुलिकुमारी महतो	×
8.	मा० दानवहादुर कुर्मी (चौधरी)	×

9.	मा० दिलिप मर्हजन	×
10.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	×
11.	मा० धर्मराज वि.क	×
12.	मा० प्रमिला राई	×
13.	मा० भैरे कामी	×
14.	मा० रमेश रिजाल	×
15.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	×
16.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×
17.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	×
18.	मा० शान्ता चौधरी	×
19.	मा० सरस्वती चौधरी	×

आजको बैठक वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयका सचिव डा० उदयरज शर्माले नेपालकमा रहेका रातो बादरका विषयमा विभिन्न पत्रपत्रिका मार्फत ध्यानकर्षण भएको विषयमा जानकारी गराउनु भयो।

जानकारी गराउने क्रममा CITES महासन्धीको अनुसूची २ द्वारा दूल्भ मानिएको रातो बादर (Rhesus Monkey) राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्य जन्तु संरक्षण ऐद्व, २०२९ द्वारा वन्यजन्तुको परिभाषा अन्तर्गत पर्ने भएको र सो ऐनले बादर विदेश निर्यात गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था नगरेको अवस्थामा वनतथा भू-संरक्षण मन्त्रालयले वन्यजन्तु पालन, प्रजनन तथा अनुसन्धान कार्यकनीति, २०६० मिति २०६०।७।११ को मन्त्रिस्तरीय निर्णयानुसारा संरक्षणको लागि वादर पालन गर्ने सम्म राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागले २ वटा NGO लाई अनुमति दिएको। वादर निर्यत गर्ने सम्बन्धमा मन्त्रालयले हाल कुनै निर्णय नगरेको र सरकारले उपलब्ध गराएको वादरको दोस्रो पुस्तामात्र अध्ययन अनुसन्धानलाई उपलब्ध गराउने व्यवस्था रहेको। तर सो दोस्रो पुस्ताको नै हो भनेर भन्न सकिने अनुमान गर्ने संयन्त्र नरहेकोले अफठ्यारो स्थिति रहेको व्यहोरा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयका सचिवले समितिलाई अवगत गराउनु भयो।

यसै गरी 'यस समितिका मा० चन्द्र बहादुर गुरुङ्ग स्याङ्जा का पिता सुवेदार घन बहादुर गुरुङ्गको मिति २०६५ माघ २० का दिन ९१वर्षको उमेरमा निधन भएकोद्वये यस दःखद घटनाप्रति समिति गहिरो शोक प्रकट गर्दछ। र मृत आत्माको चीर शान्तिको कामनाका साथै गहिरो शोक प्रकट गर्दछ र मृत आत्मको शान्तिको कामना साथ शोक सन्तपत परिवार प्रति समवेदना व्यक्त गर्दछ।' भन्ने समवेदना प्रस्ताव पारित गर्यो।

तदन्तर समितिको बैठक पछि सूचना नभए सम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ५

मिति: २०६५ फागुन ८

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका मा० सभापति शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.		
2.		
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	श्यामवजिमय म.नि. रा.नि.तथा व.ज.स. विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
2.	मा० गगन थापा	
3.	मा० जनककुमारी चालिसे	
4.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
5.	मा० पट्टु थारु	
6.	मा० पदम् वहादुर राई	
7.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
8.	मा० प्रभुशाह तेली	

9.	मा० विना पौडेल	
10.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
11.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
12.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
13.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
14.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
15.	मा० शान्ता चौधरी	
16.	मा० शिवराज गौतम	
17.	मा० सत्य पहाडी	

आजको बैठकमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिदेशक श्याम बजिमयसँग बादर निर्यातका सम्बन्धमा जानकारी लिइयो। समितिको आगामी बैठकमा बादरको प्रजनन तथा अनुसन्धानसँग सम्बन्धित प्रतिनिधिहरुलाई बोलाई विस्तृत जानकारी लने निर्णय गरियो। समितिको बैठक पछि सूचना भए पछि बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ६

मिति: २०६५ फागुन ११

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका मा० सभापति शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.		
2.		
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	प्रवेशमान श्रेष्ठ नेपाल वायोमेडिकल	
2.	स्वर्ण बहादुर पाण्डे, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	
3.	श्याम बजिमय म.नि. रा.नि. तथा व.ज.स. विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
2.	मा० जनककुमारी चालिसे	
3.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
4.	मा० पट्टु थारु	
5.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
6.	मा० विना पौडेल	

7.	मा० विमला मिजार	
8.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
9.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
10.	मा० रामकुमार शर्मा	
11.	मा० ललिता साह	
12.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
13.	मा० शान्ता चौधरी	
14.	मा० शिवराज गौतम	
15.	मा० सरस्वती चौधरी	

नेपालमा रहेको रातो बाँदरको निर्यातको प्रयासको विषयमा विभिन्न पत्रपत्रिका मार्फत यस समितिको ध्यानाकर्षण भई वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयका सचिव डा० उदयराज शर्मासँग मिति २०६५।१०।२८ मा। म.नि. रा.नि. तथा व.ज.स. विभागका श्री श्याम वजीमयसँग मिति २०६५।११।८ मा एवम् बाँदर पालन इजाजत प्राप्त गरेको बायोमेडिकल रिसर्च सेन्टरका सञ्चालक श्री प्रवेशमान श्रेष्ठसँग आजको बैठकमा समितिले जानकारी प्राप्त गर्यो।

साईटिस महासन्धिको अनुसूचि-२ मा रहेको रातो बाँदर (Rhesus Monkey) राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०५९ द्वारा "वन्य जन्तु" को परिभाषा अन्तर्गत पर्ने भएको र सो ऐनले बादर लगायत कुनै पनि वन्यजन

तु विदेश निर्यात गर्ने सम्बन्ध कानूनी व्यवस्था गरेको नदेखिएको अवस्थामा उक्त ऐनको दफा २ (झ) को "आखेटोपहार" को परिभाषामा रहेको " वन्यजन्तुहरुकोजीवित वा मृत शरीर वा चिनिन सकिने अवस्थामा रहेको तिनीहरुको कुनै अंगहरुलाई सम्झनु पर्दछ" भन्ने व्यवस्थालाई गलत व्याख्या गरी वन्यजन्तु सिंगै सो परिभाषा भित्र समेट्ने भनी बाँदर निर्यात गर्ने प्रयास गरिएको बुझिन आएको।

अर्कोतर्फ वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयले "वन्यजन्तु पालन, प्रजनन तथा अनुसन्धान कार्यनीति, २०६०" (मिति २०६०।५।११ को मन्त्रिस्तरीय निर्णयानुसार स्वीकृत) बाट संरक्षणको लागि बाँदर लगायत केही वन्यजन्तु पालन गर्न अनुमति दिन सकिने भन्ने व्यवस्था गरेको देखिन्छ। हाल Bio-Medical अनुसन्धानको नाममा बाँदर निर्यात गर्ने माग भए पनि सो सम्बन्धमा मन्त्रालयले हालसम्म मन्त्रालयले हालसम्म कुनै निर्णय नलिएको भन्ने उक्त मन्त्रालयका सचिव डा० उदयराज शर्माले यस समितिलाई जानकारी गराएको। माथि उल्लेखित कार्यनीति अध्ययन गर्दा सरकारले उपलब्ध गराएको बीज (Seed)

बाँदरको दोस्रो पुस्ताको मात्र अध्ययन अनुसन्धान गर्नको लागि विदेश लैजान सकिने व्यवस्था रहेको पाइयो। तर सो बाँदर दोस्रो पुस्ताको बाँदर भनेर विदेश लैजान सकिने अवस्था सिर्जन भएको देखिन्छ। यस प्रकारले उपरोक्त सबै प्रस्तुतिको आधारमा वन्यजन्तु विदेश लैजान राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ ले प्रष्ट कानूनी व्यवस्था नगरेको अवस्थामा मन्त्रालय स्तरको निर्णयबाट मात्र "वन्यजन्तु पालन, प्रजनन तथा अनुसन्धान कार्यनीति, २०६०" को आधारमा वैज्ञानिक अनुगमनको प्रयोग, विना कानूनी व्यवस्था र संयन्त्रको अभावमा वन्यजन्तु निर्यात जस्तो संवेदनशील विषयमा जैविक विविधतामा असर पर्न सक्ने अवस्थालाई ख्याल नगरेको देखिएकोले कानून बमोजिम व्यवस्था नगरी वन्यजन्तु निर्यात गर्ने कार्यमा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय र राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागले निर्णय गर्न मिल्ने देखिएन।

अतः सम्बन्धित ऐनमा प्रष्ट व्यवस्था गरेर मात्र यो प्रक्रिया अगाडि वढाउन वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ७

मिति: २०६५ फागुन १३

समय: १५:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका मा० सभापति शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	शिवसुन्दर श्रेष्ठ नि.सचिव कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	
2.	डा० उदयरज शर्मा सचिव वन तथा भू-सं.मन्त्रालय	
3.	डा० केशवराज कर्णेल का.मु.सचिव भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
4.	हुपेन्द्र मणी के.सी. उपसचिव भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
5.	प्रकाश सायमि महाशाखा प्रमुख वन विभाग	
6.	कृष्ण प्र ढकाल	
7.	बलदेवराम उच्चस्तरिय भूमि आयोग	
8.	सोमप्रसाद भण्डारी राष्ट्रिय भूमिअधिकार मंच नेपाल	

सदस्यहरू:

1.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
2.	मा० जनककुमारी चालिसे	
3.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	

4.	मा० नवोदिता चौधरी	
5.	मा० प्रमिला राई	
6.	मा० प्रभुशाह तेली	
7.	मा० विना पौडेल	
8.	मा० भैरे कामी	
9.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
10.	मा० रणध्वज लिम्बु	
11.	मा० रामकुमार शर्मा	
12.	मा० ललिता साह	
13.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
14.	मा० शान्ता चौधरी	
15.	मा० शिवराज गौतम	
16.	मा० सरस्वती चौधरी	

सिराहा जिल्ला बलौटे गाविसमा भएको घटना र मानवीय क्षतिका सम्बन्धमा स्थलगत भ्रमण गरी वास्तविकता सहितको प्रतिवेदन समिति समक्षा पेश गर्न मा० द्वय विमला मिजार र मोहन व० खत्रीलाई अनुरोध गर्ने निर्णय गरियो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ८

मिति: २०६६ बैशाख १५

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका मा० सभापति शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	उदयरज शर्मा सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
2.	गोपाल कुमार श्रेष्ठ स.सचिव वन विभाग	
3.	अन्नपूर्ण नन्द थारु स.सचिव प्रवत्कता वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
4.	सुन्दर प्र.शर्मा	
5.	श्याम वजिमय म.नि.का.नि.विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० किरणकुमार राई	
5.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
6.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	

7.	मा० जनककुमारी चालिसे	
8.	मा० दानवहादुर कुर्मी (चौधरी)	
9.	मा० धर्मराज वि.क	
10.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
11.	मा० पट्टु थारु	
12.	मा० पदम् वहादुर राई	
13.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
14.	मा० प्रमिला राई	
15.	मा० भैरे कामी	
16.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
17.	मा० रणध्वज लिम्बु	
18.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
19.	मा० रमेश रिजाल	
20.	मा० ललिता साह	
21.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
22.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
23.	मा० शान्ता चौधरी	
24.	मा० शिवराज गौतम	
25.	मा० सत्य पहाडी	

१. आजको बैठकमा देशका विभिन्न भागमा लागेको डढेलोबाट भएको धनजनको क्षति त्यसबाट वातावरणमा परेको असर डढेलो नियन्त्रणका लागि भएका प्रयासहरूका बारेमा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयका सचिव र सम्बद्ध पदाधिकारीबाट जनकारी लिई देहय बमोजिमको प्रस्ताव समेत पारित गरियो।

"वनमा लागेको ढडढेलो नियन्त्रणका सिलसिलामा रामेछापमा नेपाली सेनाका १३ जना र गुल्मीमा ५ जना सर्वसाधारण समेतको निधन भएकोमा यस समिति गहिरो शोक प्रकट गर्दै संतप्त परिवार प्रति समवेदना प्रकट गर्दछ। साथै घाइते हुनु भएकाहरूको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछ।"

२. समितिको आगामी बैठकमा वनसँग सम्बन्धित विभिन्न गैरसरकारी संघ, संस्थाका प्रमुखहरूसँग डढेलो नियन्त्रणका सम्बन्धमा गरिएका कार्यक्रमहरूका बारेमा छलफल गर्ने।
३. समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भए पछि बस्ने गरी आजको बैठक स्थगित गर्ने।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ९

मिति: २०६६ जेठ २०

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका माननीय सभापति शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	विमला राई पौड्याल	
2.	घनश्याम गुरुङ्ग WWF	
3.	डा० यक्षराम महर्जन केयर नेपाल	
4.	डा० माधव ब. कार्की	
5.	सन्तोषमणी नेपाल WWF	

सदस्यहरू:

1.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
5.	मा० गगन थापा	
6.	मा० छिमी लामा	

7.	मा० जनककुमारी चालिसे	
8.	मा० पद्म थारु	
9.	मा० पदम् वहादुर राई	
10.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
11.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
12.	मा० प्रमिला राई	
13.	मा० विना पौडेल	
14.	मा० भैरे कामी	
15.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
16.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
17.	मा० रामनरेश राय	
18.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
19.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
20.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
21.	मा० शान्ता चौधरी	
22.	मा० शिवराज गौतम	

देशमा प्राकृतिक प्रकोपको कारणबाट बाढी, पहिरो, डढेलो लगायतका विभिन्न समस्याहरूबाट व्यापक रूपमा जनधनको विनास भइरहेको सन्दर्भमा SDC, WWF, CARE NEPAL, ICIMOD का प्रतिनिधिहरूलाई समितिमा बोलाई सो बारेमा आवश्यक जानकारी लिइयो। हाल मूलुकका विभिन्न भू-भागमा भइरहेको प्राकृतिक प्रकोप र त्यसको नियन्त्रण र रोकथामका सम्बन्धमा स्थानीय तहमा कसरी सहयोग परिचालन गर्ने भन्ने सम्बन्धमा व्यापक छलफल भई निम्न बमोजिमको निर्णय भयो।

- वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई आगामी वजेट र कार्यक्रममा प्राकृतिक प्रकोप लगायत वन डढेलोलाई नियन्त्रण गर्न स्पष्ट, नतिजामुखी कार्यक्रमहरू बनाई लागू गराउने र यसमा लागि विभिन्न दातृ संस्थालाई यस्ता कार्यक्रमहरूमा संलग्न गराउन पहल गर्न निर्देशन दिने,

२. वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयले डढेलो नियन्त्रणको लागि २ महिना भित्र राष्ट्रिय डढेलो नियन्त्रण रणनीति बनाई पेश गर्न निर्देशन दिने,
३. जलस्रोत मन्त्रालयका सचिव, जलउत्पान्न प्रकोप नियन्त्रण विभाग र सिंचाई विभागका महानिर्देशकहरुलाई कोशी बाँध नियन्त्रण सम्बन्धमा भएका प्रयासहरु बारे समितिको बैठकमा छलफलका लागि आमन्त्रण गर्ने।
४. वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय UN FCCC को COP 15 (Copenhagen Summit) मा नेपालले प्रस्तुत गर्ने धारणाको तयारीको प्रगति विवरण माग गरी पेश गर्न समितिकव बैठकमा आमन्त्रण गर्ने।
५. कोशी बाँध डुवानका सम्बन्धमा आइरहेको विभिन्न समाचारहरुमा यस समितिको ध्यान आकर्षिक भएकोले वास्तविकता बुझ्न मिति २०६६।२।२२ गते समितिका मा० सभापतिको नेतृत्वमा मा० सदस्यहरु र कर्मचारीहरु समेत बढीमा १३ जनाको टोली त्यस क्षेत्रमा गई स्थलगत निरीक्षण गर्ने।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १०

मिति: २०६६ जेठ २५

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका मा० सभापति शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	शंकरप्रसाद कोइराला सचिव जलस्रोत मन्त्रालय	
2.	शीतलबाबु रेग्मी सह सचिव जलस्रोत मन्त्रालय	
3.	महेन्द्रबहादुर गुरुङ्ग महानिर्देशक ज.उ.प्र.नि.विभाग	
4.	मधुसुदन पौडेल महानिर्देशक सिंचाई विभाग	
5.	बसन्त रायमाझी सिडिई, जलस्रोत मन्त्रालय	
6.	बसिष्ठराज अधिकारी सि.डि.ई ज.उ.प्र.नि.विभाग	
7.	अनुपकुमार उपाध्याय, सहसचिव जलस्रोत मन्त्रालय	
8.	अनिलकुमार पोखरेल उपमहानिर्देशक सिंचाई विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
2.	मा० गगन थापा	
3.	मा० छिमी लामा	

4.	मा० जनककुमारी चालिसे	
5.	मा० जुलिकुमारी महतो	
6.	मा० दिलिप मर्हजन	
7.	मा० धर्मराज वि.क	
8.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
9.	मा० पट्टु थारु	
10.	मा० पदम् वहादुर राई	
11.	मा० प्रमिला राई	
12.	मा० प्रभुशाह तेली	
13.	मा० विना पौडेल	
14.	मा० भैरे कामी	
15.	मा० रामनरेश राय	
16.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
17.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
18.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
19.	मा० शान्ता चौधरी	
20.	मा० शिवराज गौतम	
21.	मा० सत्य पहाडी	

- आजको बैठकमा समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको नेतृत्वमा १३ सदस्यीय कोशी बाँध निरीक्षण टोलीले मिति २०६६।२।२२-२३ गतेसम्म बाँधको स्थिति र त्यसबाट उत्पन्न हुन सक्ने समस्याका सम्बन्धमा स्थलगत अध्ययन अवलोकन गरी समितिमा जानकारी गराइयो।
- जलस्रोत मान्त्रालयका सचिव श्री शंकरप्रसाद कोइराला र अन्य सम्बद्ध पदाधिकारीहरूसँग उक्त विषयमा थप जानकारी लिइयो।

३. वातावरण विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय UNFCCC को फोकल प्वाइन्ट समेत रहेको र वन तथा भू-सुरक्षण मन्त्रालयले पनि वन व्यवस्थापनको जिम्मेवारी लिएको अवस्थामा आगामी डिसेम्बरमा UNFCCC को COP 15 (Copenhagen Summit) मा नेपालले प्रस्तुत गर्ने धारणाको तयारीको प्रगति विवरण समितिको आगामी बैठकमा प्रस्तुत गर्न दुवै मन्त्रालयका सचिवहरूलाई आमन्त्रण गर्ने।
४. समितिको अर्को बैठक २०६६ जेठ २६ गते बस्ने।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ११

मिति: २०६६ जेठ २६

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका मा० सभापति शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रह्यो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.		
2.		
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	उमेश मैनाली, सचिव, वातावरण विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	
2.	डा उदयरज शर्मा, सचिव, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय,	
3.	डा० जगदीश चन्द्र बराल, सहसचिव, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
4.	राम अरोश्वर यादव, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
5.	ऋतु पन्थ त.अ. , वातावरण विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	
6.	सुवेल भण्डारी पत्रकार AFP/Republica	
7.	Kashish Das Shresthas 350 Nepal	

सदस्यहरू:

1.	मा० अभिषेक प्रताप शाख	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	

3.	मा० गगन थापा	
4.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग स्याङ्जा	
5.	मा० जनककुमारी चालिसे	
6.	मा० जुलिकुमारी महतो	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० धर्मराज वि.क	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० पट्टु थारु	
11.	मा० पदम् वहादुर राई	
12.	मा० भैरे कामी	
13.	मा० रामनरेश राय	
14.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
15.	मा० ललिता शाह	
16.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
17.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
18.	मा० शान्ता चौधरी	
19.	मा० शिवराज गौतम	
20.	मा० सत्य पहाडी	

वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयका सचिवहरूको प्रस्तुतीकरण निकट भविष्यमा हुन गइरहेको UNFCC को COP 15 को तयारीको लागि आवश्यकताअनुसार काम अघि बढेको पाइएन। साथै यी दुवै मन्त्रालयहरू बीच अझ बढी समन्वयको खाँचो महशुस गरियो। अतः UNFCC को COP 15 को तयारीको लागि दुवै मन्त्रालयले समन्वय गरी आवश्यक एक उच्चस्तरीय तयारी समिति निर्माण गरी नेपालको तर्फबाट पेश गरिने विषयहरूको बारेमा सम्बन्धित सरोकारवालसँग

समेत समन्वयन गरी एजेण्डा सहितको विस्तृत विवरण एक महीनाभित्र यस समितिलाई जानकारी गराउन दुवै मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १२

मिति: २०६६ साउन ९

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका मा० सभापति शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	सम्माननीय प्रधानमन्त्री माधवकुमार नेपाल	
2.	माननीय उर्जा मन्त्री डा० प्रकाशशरण महत	
3.	माननीय सिंचाई मन्त्री वालकृष्ण खाँण	
4.	माननीय कृषि तथा सहकारी मन्त्री मृगेन्द्रकुमार सिंह यादव	
5.	माननीय भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री डम्बर श्रेष्ठ	
6.	माननीय वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री दीपक वोहरा	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	डा० उदयरज शर्मा सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
2.	महेन्द्र वहादुर गुरुङ्ग महानिर्देशक ज.उ.प्र.नस. विभाग	
3.	उमाकान्त झा सचिव सिंचाई मन्त्रालय	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	×
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	×

3.	मा० किरणकुमार राई	×
4.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	×
5.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	×
6.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	×
7.	मा० जनककुमारी चालिसे	×
8.	मा० डवलबहादुर शाह	×
9.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	×
10.	मा० धर्मराज वि.क	×
11.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	×
12.	मा० पट्टु थारु	×
13.	मा० पदम् वहादुर राई	×
14.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	×
15.	मा० पूर्णप्रसाद राजवंशी	×
16.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	×
17.	मा० विना पौडेल	×
18.	मा० वुधनीदेवी महतो	×
19.	मा० रणध्वज लिम्बु	×
20.	मा० रामबहादुर बोहोरा	×
21.	मा० ललिता साह	×
22.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	×
23.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×

24.	मा० सत्य पहाडी	×
25.	मा० सञ्चपाल मादेन	×
26.	मा० सरस्वती चौधरी	×

१. आजको बैठकमा कोशी बाँधमा हालै देखा परेका समस्या, कशी टप्पु आरक्षको सीमाना लगायता विषयमा समितिको टोलीले अध्ययन भ्रमण गरी तयार पारेको प्रतिवेदन समितिमा प्रस्तुत भई प्रतिवेदन माथि समितिमा विस्तृत रुफमा छलफल गरी देहायमा देखिए बमोजिम निर्देशन दिने निर्णयका साथै यो प्रतिवेदन पारित गर्ने निर्णय भयो।

- a. कोशी टप्पु वन्य जन्तु आरक्षको हालको घेरालाई बाँधबाट एक कि.मी पश्चिम सार्ने र मजबुत घेराबेरी वारी जंगली जनावर प्रवेश गर्न नदिने व्यवस्था मिलाउने भनि गृह मन्त्रालयको मिति २०६५।१२।२५ को प्रस्तावलाई अध्ययन गर्दा विश्व संपदन सूचीमा रहेको उक्त आरक्षमा विश्वकै दुर्लभ मानिउका अर्नाहरुको बास्थान तथा वनस्पतीमा पनि प्रत्यक्ष असर पुग्न जाने सो क्षेत्रम सीमसार क्षेत्रपनि भएकोले साइरिया लगायतका विश्वका विभिन्न स्थानबाट मौशम अनसर विभिन्न प्रजातिका चराहरु आउने र सो क्षेत्रमा बसोबास पनि गर्ने भएकोले उक्त बरक्षको हालको सीमाना नघटाउन गृह र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
- b. कोशी व्यारेज देखि चतहरा नहरको मुहानको बाँध (Intake) सम्म भारतीय पक्षबाट ७ मि चौडा कालोपत्रे पक्की सडक बनाउने प्रस्ताव आएको बुझियो। कोशी बाधको निरीक्षण तथा मर्मत संभारका लागि उक्त स्थानमा निरन्तर गैरहुनु पर्ने अध्ययन एवम् अवलोकनका काम जारी राख्नु पर्ने र मर्ममत संभारका लागि आवश्यक सामानहरु लैजानु पर्ने भएकोले व्यारेजको पूर्व तर्फको सडकलाई पक्की बनाई कालोपत्रे गर्न भौतिक योजना तथा निर्माण मन्त्रालय, उजा मन्त्रालय र सिंचाई मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
- c. कोशी बाँधको ३२ कि.मी क्षेत्रको निरीक्षण रेखदेख तथा मर्मत संभारको काम भारतिय पक्षबाट हुने भएकोद्वे उक्त स्थानमा मर्मत संभारको लागि जाने सवारी साधनको पहुँचलाई सरलीकरण गरी सहज आवत जावत गर्ने व्यवस्था मिलाउन वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय र रक्षमा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

आजैको बैठकमा कैलालीको वसन्तामा भएको वनको अतिक्रमण कंचनपुरको भूमि र सुकुम्बारी समस्या र खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज वरीपरी निर्माण गर्ने भनिएको चक्रपथ र त्यसबाट पर्ने प्रभाव, ताप्लेजुङ्गमा गएको पहिरोका सम्बन्धमा स्थलगत अध्ययन गर्ने निर्णय भयो।

तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १३

मिति: २०६६ साउन ३२

समय: १४:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक माननीय सभापति शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० सिंचाई मन्त्री वालकृष्ण खाँड	
2.	मा० कृषि तथा सहकारी मन्त्री मृगेन्द्रकुमार सिंह यादव	
3.	मा० वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री दीपक बोहरा	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	उमाकान्त झा सचिव सिंचाई मन्त्रालय	
2.	महेन्द्रबहादुर गुरुङ्ग महानिर्देशक जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० छिमी लामा	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	

7.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
8.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
9.	मा० प्रमिला राई	
10.	मा० विना पौडेल	
11.	मा० वुधनीदेवी महतो	
12.	मा० भैरे कामी	
13.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
14.	मा० रणध्वज लिम्बु	
15.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
16.	मा० ललिता साह	
17.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
18.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
19.	मा० सत्य पहाडी	
20.	मा० सञ्चपाल मादेन	
21.	मा० सरस्वती चौधरी	

१. आजको बैठकमा मुलुकमा हालै आएको वर्षाबाट गएको बाढी तथा पहिरोबाट भएको धनजनको क्षतिको विवरण वार सिंचाई मन्त्रालयका सचिव श्री उमाकान्त झाले जानकारी गराउनु भयो।

२. सो विषयमा समितिका मा० सदस्यहरुले राख्नु भएको जिज्ञासा एवम् प्रस्नहरुको उत्तर मा० सिंचाई मन्त्रीले दिनु भयो।

तदन्तर समितिको बैठक २०६५ भदौ २ सम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १४

मिति: २०६६ भदौ २

समय: १४:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका माननीय सभापति शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	माननीय सिंचाई मन्त्री वालकृष्ण खाँड	
2.	माननीय कृषि तथा सहकारी मन्त्री मृगेन्द्रकुमार सिंह यादव	
3.	माननीय भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री डम्बर श्रेष्ठ	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	महेन्द्रवहादुर गुरुङ्ग ज.उ.प्र.नस. विभाग महानिर्देशक	
2.	उमाकान्त झा सचिव सिंचाई मन्त्रालय	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
4.	मा० कल्पना धमला	
5.	मा० गगन थापा	
6.	मा० छिमी लामा	

7.	मा० जनककुमारी चालिसे	
8.	मा० जुलिकुमारी महतो	
9.	मा० दानवहादुर कुर्मी (चौधरी)	
10.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
11.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
12.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
13.	मा० प्रभुशाह तेली	
14.	मा० विना पौडेल	
15.	मा० वुधनीदेवी महतो	
16.	मा० भैरे कामी	
17.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
18.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
19.	मा० रणध्वज लिम्बु	
20.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
21.	मा० रमेश रिजाल	
22.	मा० रामकुमार शर्मा	
23.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
24.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
25.	मा० शान्ता चौधरी	
26.	मा० शिवराज गौतम	
27.	मा० सञ्चपाल मादेन	

१. आजको बैठकमा ताप्तलेजुङ्गको हाङ्देवा लगायतका ठाँउमा गएको पहिरोका सम्बन्धमा प्रस्थान गरेको मितिदेखि लागू हुने गरी सात दिनको स्थलगत भ्रमण गरी त्यसको प्रतिवेदन समितिमा पेश गर्न देहायका मा० सदस्यहरु पठाउने र सोको भ्रमण आदेश र भ्रमण पेशकी स्वीकृतिका लागि सम्माननीय सभामुखज्यू समक्ष पेश गर्न निर्णय गरियो।

१. मा० अभिषेश प्रताप शाह
२. मा० जनककुमारी चालिसे
३. मा० रणध्वज लिम्बु
४. मा० रत्न गुरुङ्ग
५. मा० रमेश रिजाल
६. मा० सञ्चपाल मादेन

२. समितिले आफूलाई तोकिएको मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरुको नीति, कार्यक्रम, स्रोत परिचालन, सार्वजनिक सम्पतिको व्यवस्थापन (संरक्षण, सम्बर्द्धन र समुचित सदुपयोग) को सम्बन्धमा अध्ययन गरी सोको प्रतिवेदन समितिमा पेश गर्न तीन महिनाको समयवाधी तोकिएको देहाय बमोजिमका ५ वटा उपसमितिहरु गठन गरियो।

क. उर्जा उपसमिति

१. मा० कुलप्रसाद नेपाल
२. मा० गगन थापा
३. मा० झलनाथ खनाल
४. मा० पट्टु थारु
५. मा० प्रेमबहादुर तामाङ्ग
६. मा० विमला मिजार
७. मा० मोहम्मद इस्तियाक राई
८. मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर
९. मा० सत्य पहाडी

ख. सिंचाई उपसमिति

१. मा० अभिषेक प्रताप शाह
२. मा० जुलीकुमारी महतो
३. मा० डवलबहादुर शाह
४. मा० दाव तामाङ्ग
५. मा० ध्यान गोविन्द रंजित

६. मा० पासाङ्ग शेर्पा संखुवासभा
७. मा० प्रभु साह तेली
८. मा० यशोदादेवी अधिकारी
९. मा० रामबहादुर वोहरा
१०. मा० सञ्चपाल मादेन

ग. वन तथा भू-संरक्षण उपसमिति

१. मा० अमृतलाल राजवंशी
२. मा० कल्पना धमला
३. मा० धर्मराज वि.क.
४. मा० पूर्णप्रसाद राजवंशी
५. मा० प्रमिला राई
६. मा० पृथ्वीसुब्बा गुरुङ्ग
७. मा० भैरे कमी
८. मा० मोहन बहादुर खत्री
९. मा० रमेश रिजाल
१०. मा० रामकुमार शर्मा
११. मा० सञ्जय कुमार शाह

घ. भूमिसुधार तथा व्यवस्था उपसमिति

१. मा० कृष्णप्रसाद यादव
२. मा० छिमी लामा
३. मा० नन्दनकुमार दत्त
४. मा० पदम बहादुर राई
५. मा० विना पौडेल
६. मा० रणध्वज लिम्बु
७. मा० रत्ना गुरुङ्ग
८. मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी
९. मा० शारदा घिमिरे
१०. मा० शिवराज गौतम

ङ. कृषि तथा सहकारी उपसमिति

१. मा० इन्द्रजीत थारु

२. मा० किरणकुमार राई
३. मा० दिलीप महर्जन
४. मा० दुर्गा जयन्ती राई
५. मा० नेत्रप्रसाद पन्थी
६. मा० बुधनीदेवी महतो
७. मा० महालक्ष्मी अर्याद उपाध्याय
८. मा० ललिता शाह
९. मा० सरस्वती चौधरी

तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १५

मिति: २०६६ भदौ १४

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका माननीय सभापति शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रह्यो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	सम्माननीय प्रधानमन्त्री माधवकुमार नेपाल	
2.	मा० सिंचाई मन्त्री वालकृष्ण खाँड	
3.	मा० भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री डम्बर श्रेष्ठ	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	नि.सचिव शीतलबाबु रेग्मी सिंचाई मन्त्रालय	
2.	महानिर्देशक मधुसूदन पौडेल सिंचाई विभाग	
3.	क्षे. निर्देशक कमल प्र. रेग्मी पू.क्षे.सि.नि	
4.	महानिदेशक महेन्द्रबहादुर गुरुङ्ग ज.उ.प्र.नि.विभाग	
5.	सचिव कृष्णहरि वास्कोटा अर्थ मन्त्रालय	
6.	महानिर्देशक वोधराज निरौला भंसार विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	

3.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
4.	मा० कल्पना धमला	
5.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
6.	मा० गगन थापा	
7.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
8.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
9.	मा० जनककुमारी चालिसे	
10.	मा० जुलिकुमारी महतो	
11.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
12.	मा० नन्दनकुमार दत्त	
13.	मा० नवोदिता चौधरी	
14.	मा० पट्टु थारु	
15.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
16.	मा० प्रमिला राई	
17.	मा० प्रभुशाह तेली	
18.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
19.	मा० विना पौडेल	
20.	मा० वुधनीदेवी महतो	
21.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
22.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
23.	मा० रणध्वज लिम्बु	

24.	मा० रामनरेश राय	
25.	मा० ललिता साह	
26.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
27.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
28.	मा० शिवराज गौतम	
29.	मा० सरस्वती चौधरी	

- आजको गत वर्ष फुटेर धन जन र कृषिक भूमिमा क्षति पुर्याएको कोशी बाँधबाट पुनः हुन सक्ने क्षतिलाई रोक्न र वाँध फुट्नबाट बचाउन नेपाल सरकारका तर्फबाट भए गरेका काम कारवाही बारे सम्माननीय प्रधानमन्त्री, माननीय अर्थमन्त्री र माननीय सिंचाई मन्त्रीज्यूले समितिलाई जानकारी गराउनु भयो।
- कोही बाँध स्थलगत अध्ययन, भ्रमण प्रतिवेदनका सन्दर्भमा समेत आजको बैठकमा छलफल भयो।
- तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १६

मिति: २०६६ भदौ १९

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका माननीय सभापति शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० प्रकाशशरण महत ऊर्जा मन्त्री	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सचिव छविराज पन्त भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
2.	सचिव उमाकान्त झा सिंचाई मन्त्रालय	
3.	महानिर्देशक महेन्द्र गुरुङ्ग ज.उ.प्र.नि.वि.	
4.	सहप्रशासक हेमराज सुवेदी गुठी संस्थान केन्द्रीय कार्यालय	
5.	सचिव युवराज भुषाल वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
6.	महानिर्देशक गोपाल प्रसाद उपाध्याय रा.नि.तथा वन व्य. विभाग	
7.	प्र.स.अं. टीकाराम अधिकारी व.रा.नि	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० अमृतलाल राजवंशी	

4.	मा० कल्पना धमला	
5.	मा० किरणकुमार राई	
6.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
7.	मा० गगन थापा	
8.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
9.	मा० जनककुमारी चालिसे	
10.	मा० जुलिकुमारी महतो	
11.	मा० डवलबहादुर शाह	
12.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
13.	मा० नवोदिता चौधरी	
14.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
15.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
16.	मा० प्रमिला राई	
17.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
18.	मा० विना पौडेल	
19.	मा० वुधनीदेवी महतो	
20.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
21.	मा० रणध्वज लिम्बु	
22.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
23.	मा० रामकुमार शर्मा	
24.	मा० रामनरेश राय	

25.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
26.	मा० ललिता साह	
27.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
28.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
29.	मा० सञ्चपाल मादेन	
30.	मा० सरस्वती चौधरी	

आजको बैठकमा गुठीको समस्याका सम्बन्धमा भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयका सचिव र गुठी संस्थानका सह-प्रशासकबाट जानकारी लिइयो।

त्यसै गरी धनुषा र महोत्तरीमा आएको बाढीबाट भएको प्रकोप स्थलगत अध्ययन गरी टोलिले तयार गरेको प्रभावित क्षेत्रको स्थलगत अध्ययन अवलोकन प्रतिवेदन मा० रामकुमार शर्मा र मा० जलीकुमारी महतोले पेश गर्नु भयो।

वर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज अन्तर्गत खैरापुरमा खोरेतबाट ६ वटा कर्ष्णासरको मृत्यु भएको र २० वटा संक्रमित भएको सम्बन्धमा वन तथा भू-संरक्षण सचिव, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक र सम्बद्ध पदाधिकारीबाट जानकारी लिइयो।

त्यसैगरी आजको बैठकले सम्बन्धित उपसमितिले कार्यक्रम बनाई पहिरोको हकमा वर्गीकरण गरी वाजुरा, संखुवासभा, खोटाङ्ग, रसुवाको र वाढीको प्रकोप र वर्दियाको कृष्णासार संरक्षण क्षेत्र खैरापुरको स्थलगत अध्ययन भ्रमण गर्ने निर्णय गर्यो।

तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभए सम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १७

मिति: २०६६ भदौ २५

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका माननीय सदस्य लक्ष्मण प्रसाद घिमिरेको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सचिव युवराज भुषाल वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
2.	डा० अन्नपूर्ण नन्द थारु सहसचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
3.	गोपाल प्रसाद उपाध्याय महानिर्देशक शा.नितथा व.ज.सं वि.	
4.	माधव प्रसाद आचार्य सहसचिव वन तथा भू-संरक्षण मं.	
5.	भरतप्रसाद पुडासैनी महानिर्देशक भू-तथा जलाधरा संरक्षण विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
2.	मा० कल्पना धमला	
3.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
4.	मा० छिमी लामा	
5.	मा० जनककुमारी चालिसे	
6.	मा० जुलिकुमारी महतो	

7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
9.	मा० धर्मराज वि.क	
10.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
11.	मा० नन्दनकुमार दत्त	
12.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
13.	मा० प्रमिला राई	
14.	मा० प्रभुशाह तेली	
15.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
16.	मा० बुधनीदेवी महतो	
17.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
18.	मा० रणध्वज लिम्बु	
19.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
20.	मा० रमेश रिजाल	
21.	मा० रामकुमार शर्मा	
22.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
23.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
24.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
25.	मा० शान्ता चौधरी	
26.	मा० सरस्वती चौधरी	

आजको बैठकमा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज भित्र होटल सञ्चालन र राष्ट्रिय निकुञ्जको क्षेत्रबाट ढुंगा, गिटि, वालुवा विक्री वितरण गर्ने सम्बन्धमा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालका सचिव र सम्बद्ध पदाधिकारीहरुबाट जानकारी लिइयो।

यस सम्बन्धमा विस्तृत अध्ययन गरी समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्न वन तथा भू-संरक्षण उपसमितिलाई निर्देशन दिने निर्णय भयो।

आजैको बैठकले धनुषा, महोत्तरीमा हालै आएको बाढीबाट पुगेको क्षतिको सम्बन्धमा स्थलगत अध्ययन गर्न गएको टोलीले पेश गरेको प्रतिवेदन माथि छलफल भई सो प्रतिवेदन उल्लेख भइका सुझावहरुलाई तत्कालै कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित निकायलाई निर्देशन दिने र सो प्रतिवेदन व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्ने निर्णय भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १८

मिति: २०६५ पुस २९

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सदस्य मा० चन्द्रदेव जोशीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रह्यो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री दीपक वोहरा	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	डा० अन्नपूर्ण नन्द थारु-सहसचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
2.	गोपालप्रसाद उपाध्याय महानिर्देशक रा.नि.तथा व.ज.सं.विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० इन्द्रजीत थारु	
4.	मा० कल्पना धमला	
5.	मा० किरणकुमार राई	
6.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
7.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
8.	मा० गगन थापा	

9.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
10.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
11.	मा० छिमी लामा	
12.	मा० जनककुमारी चालिसे	
13.	मा० जुलिकुमारी महतो	
14.	मा० झलनाथ खनाल	
15.	मा० डवलबहादुर शाह	
16.	मा० दानवहादुर कुर्मी (चौधरी)	
17.	मा० दावा तामाङ्ग	
18.	मा० दिलिप मर्हजन	
19.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
20.	मा० धर्मराज वि.क	
21.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
22.	मा० नन्दनकुमार दत्त	
23.	मा० नवोदिता चौधरी	
24.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
25.	मा० वट्टु थारु	
26.	मा० पदम् वहादुर राई	
27.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
28.	मा० पूर्णप्रसाद राजवंशी	
29.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	

30.	मा० प्रमिला राई	
31.	मा० प्रभुशाह तेली	
32.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
33.	मा० विना पौडेल	
34.	मा० विमला मिजार	
35.	मा० वुधनीदेवी महतो	
36.	मा० भैरे कामी	
37.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
38.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
39.	मा० मोहम्मद इस्तियाक राई	
40.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
41.	मा० रणध्वज लिम्बु	
42.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
43.	मा० रमेश रिजाल	
44.	मा० रामकुमार शर्मा	
45.	मा० रामनरेश राय	
46.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
47.	मा० ललिता साह	
48.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
49.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
50.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	

51.	मा० शान्ता चौधरी	
52.	मा० शारदा घिमिरे	
53.	मा० शिवराज गौतम	
54.	मा० श्यामसुन्दर गुप्ता	
55.	मा० सत्य पहाडी	
56.	मा० सञ्चपाल मादेन	
57.	मा० सरस्वती चौधरी	
58.	मा० संजयकुमार शाह	

निर्णयः

- वन तथा भू-संरक्षण उपसमितिको अन्तरिम प्रतिवेदनलाई पारित गर्ने।
- चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज भित्र सञ्चालन भएका सातवटा होटलहरूलाई पुरानो राजश्व समेत चुक्त नगरेको अवस्थामा र राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ र राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण नियमावली, २०३० को कार्य विधि पुरा नगरी पुनः सेवा सञ्चालन गर्न दिने सम्बन्धी विषयमा अध्ययन भइरहेको हुँदा तत्कालीन प्रतिनिधिसभा, प्राकृतिक स्रोत र साधन तथा भू-संरक्षण मन्त्रीको अध्यक्षतामा गठित समितिलाई निर्देशन दिने।
- वन अतिक्रमण र ढुंगा वालुवा गिटीको हेभी ट्रकहरूबाट अनियन्तित रूपमा ठूलो परिणामा निर्यात भै रहेको सम्बन्धमा भ्रमण शुरु गरेको मितिदेखि लागु हुने गरी पाँच दिनको लागि धनुषा र महोत्तरीको स्थलगत अध्ययन गर्न वन तथा भू-संरक्षण उपसमितिको सिफारिसमा देहायका मा० सदस्यहरूलाई पठाउने र सोको स्वीकृतिका लागि सम्माननीय सभामुखज्यू समक्ष पेश गर्ने।
  - मा० प्रमिला राई
  - मा० मोहन बहादुर खत्री
  - रामकुमार शर्मा
  - राम नरेश राय
- समितिका मा० सदस्य श्री चन्द्रबहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्गजा) लाई वन तथा भू-संरक्षण उपसमितिमा मनोनयन गर्ने।
- तदनन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १९

मिति: २०६५ पुस २९

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	ऊर्जा मन्त्री माननीय प्रकाशशरण महत	
2.	कृषि तथा सहकारी मन्त्री माननीय मृगेन्द्रकुमार सिंह यादव	
3.	सिंचाई मन्त्री माननीय वालकृष्ण खाँण	
4.	वातावरण मन्त्री माननीय ठाकुरप्रसाद शर्मा	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	हेमराज तातेड	
2.	हरि रोका	
3.	सुधिर कुमार कोइराला	
4.	गोविन्दप्रसाद काफ्ले	
5.	प्रतिभा राणा	
6.	केदारचन्द्र शर्मा	
7.	गणेश शाह	
8.	विष्णु रिमाल	

9.	युवराज भुसाल सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
10	डा० उदयरज शर्मा सचिव वातावरण मन्त्रालय	
11	आइ दाव शेर्पा	
12	डा० सुरेशदास श्रेष्ठ	
13	डा० सिद्वार्थ वज्र वज्राचार्य	
14	डा० नारायण भक्त श्रेष्ठ	
15	निर्मल हरी राजभण्डारी	
16	नितेश श्रेष्ठ	
17	डा० बन्दना प्रधान	
18	डा० बालकृष्ण सापकोटा	
19	डा० नरेन्द्रराज खनाल	
20	डा० देवेन्द्र चापागाई	
21	बालकृष्ण प्रसाई	
22	डा० गोबिन्द बस्नेत	
23	राजाराम धनकुली	
24	राअशेश्वर मण्डल	
25	डा० मिन्द्र दाहाल	
26	जगदिश चन्द्र बराल	
27	भक्त बहादुर लायर	

सदस्यहरुः

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कल्पना धमला	

3.	मा० किरणकुमार राई	
4.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
5.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
6.	मा० गगन थापा	
7.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
8.	मा० जुलिकुमारी महतो	
9.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
10.	मा० धर्मराज वि.क	
11.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
12.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
13.	मा० विना पौडेल	
14.	मा० विमला मिजार	
15.	मा० वुधनीदेवी महतो	
16.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
17.	मा० रणध्वज लिम्बु	
18.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
19.	मा० रमेश रिजाल	
20.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
21.	मा० शिवराज गौतम	

निर्णयः

आजको बैठकमा आगामी डिसेम्बर महिनामा डेनमार्कको कोपनहेगनमा सम्पन्न हुने जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सम्मेलनका सम्बन्धमा समितिका पदेन सदस्य मा० मन्त्रीहरु, समितिका मा० सदस्यहरु लगायत अन्य आमन्त्रित विज्ञ महानुभावहरुसंग अन्तक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न भयो। बैठकमा विषय विज्ञ

श्री आदर्शप्रसाद पोखरेलले जलवायु परिवर्तन सम्बन्धमा एक कार्यपत्र प्रस्तुत गर्नु भयो र सो उपर समितिका मा० सदस्यहरुले आ-आफ्नो जिज्ञासा एवम् सुझावहरु राख्नु भयो। उक्त कार्यपत्र आगामी दिनमा थप परिस्कृत र परिमार्जन गरी नेपाललाई फाइदा पुग्ने दिशातर्फ केन्द्रित हुनुपर्ने अपेक्षा समेत वैठकमा गरियो।

तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभए सम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: २०

मिति: २०६५ पुस २९

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री मा० दिपक वोहरा	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	डा० गोविन्दप्रसाद कुशुम श्रेष्ठ, सचिव, गृह मन्त्रालय	
2.	शंकर कोइराला, सह-सचिव, गृह मन्त्रालय	
3.	मधुसुधन पौडेल, महानिर्देशक, सिंचाई विभाग	
4.	हरी नन्द झा, उप-महानिर्देशक, ज.उ.प्र.नि.वि	
5.	ध्रुवकुमार श्रेष्ठ, डि.प्रमुख, ज.उ.प्र.नि.वि	
6.	मा० टेकेन्द्र प्र.भट्ट	
7.	मा० भिम आचार्य	
8.	मा० लेखराज भट्ट	
9.	दलबहादुर पौडेल अध्यक्ष वाढीपिडित समिति	
10	रुद्र खड्का, उपसचिव, गृह मन्त्रालय	
11	महेन्द्र व० गुरुङ्ग नि. सचिव सिंचाई मन्त्रालय	

12	कोशी पिडीत गणेश सुब्बा	
13	कोशी पिडीत प्रलाद थापा	
14	कोशी पिडीत नवराज पोख्रेल	
15	कोशी पिडीत जीनी लिम्बु	
16	मा० शरदसिंह भण्डारी अछाम	
17	डा० अन्नपूर्ण नन्द थारु सह सचिव वन तथा भू-संवरक्षण मन्त्रालय	
18	माधव आचार्य सह सचिव वन तथा भू-संवरक्षण मन्त्रालय	

सदस्यहरु: डा० गोविन्दप्रसाद कुशुम श्रेष्ठ, सचिव, गृह मन्त्रालय

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० किरणकुमार राई	
3.	मा० जनककुमारी चालिसे	
4.	मा० डवलबहादुर शाह	
5.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
6.	मा० धर्मराज वि.क	
7.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
8.	मा० पट्टु थारु	
9.	मा० पदम् वहादुर राई	
10.	मा० प्रमिला राई	
11.	मा० प्रभुशाह तेली	
12.	मा० विना पौडेल	
13.	मा० विमला मिजार	

14.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
15.	मा० रणध्वज लिम्बु	
16.	मा० रमेश रिजाल	
17.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
18.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	

निर्णयः

कोशी सम्झौता पश्चात वाँध भित्र जमिन परि तथा कटनमा परि विस्थापित परिवारको मर्कालाई ध्यानमा राखी सम्झौता बमोजिम तथा कटान भएको नोक्सानी अनुरूप जमिन सट्टा भर्ना रु क्षतिपूर्ति दिनेतर्फ गम्भीर भै काम कारवाही अगाडी बढाउन र निश्चित समय तोकी कोशी सम्झौता देखि हालसम्म कोशी पिडित जनताका समस्या समाधान गर्न राहत सहित दीर्घकालिन योजना बनाई कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकारलाई निर्देशन दिने।

अर्को बैठक मध्यपश्चिम तथा सुदुरपश्चिममा हालै आएको बाढी पहिरो सम्बन्धमा मिति २०६६।६।२८ गते विहान ११:०० बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: २१

मिति: २०६६ असोज २८

समय: ०९:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	सम्माननीय प्र.म. माधवकुमार नेपाल	
2.	ऊर्जा मन्त्री मा. प्रकाशशरण महत	
3.	कृषि तथा सहकारी मन्त्री मा. मृगेन्द्रकुमार सिंह यादव	
4.	वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री मा. दीपक वोहरा	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	रेनु चन्द	
2.	लेखराज भट्ट	
3.	डा० गोविन्द प्रसाद कुसुम सचिव गृह मन्त्रालय	
4.	महेन्द्रबहादुर गुरुङ्ग नि.सचिव सिंचाई मन्त्रालय	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	

4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
9.	मा० धर्मराज वि.क	
10.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
11.	मा० नवोदिता चौधरी	
12.	मा० पट्टु थारु	
13.	मा० पदम् वहादुर राई	
14.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
15.	मा० प्रमिला राई	
16.	मा० विना पौडेल	
17.	मा० विमला मिजार	
18.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
19.	मा० रणध्वज लिम्बु	
20.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
21.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
22.	मा० शिवराज गौतम	
23.	मा० सरस्वती चौधरी	

आजको बैठकमा हालै सुदुरपश्चिम तथा मध्यपश्चिममा परेको भिषण वर्षाका कारण बाढी पहिरोबाट भएको धनजनको क्षति तथा राहत एवम् उद्धारका सम्बन्धमा सरकारबाट भएका काम कारवाहीको विस्तृत

विवरण सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूले वैठकमा प्रस्तुत गर्नु भयो। सो उपर समितिका माननीय सदस्यहरुले उठाउनु भएको प्रश्न र जिज्ञासाको जवाफ दिंदै सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूले आफू भरखरै मात्र बाढी प्रकोप क्षेत्रको निरीक्षण गरी फर्केको र पीडितहरुलाई आवश्यक राहत एवम् क्षतिपूर्ति प्रदान गर्ने सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायलाई क्रियाशील गराउन आवश्यकतानुसार थप निर्देशन दिने बचनवद्वता जनाउनु भयो। तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: २२

मिति: २०६६ कार्तिक ११

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	कृषि तथा सहकारी मन्त्री मा० मृगेन्द्र कुमार सिंह यादव	
2.	भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्री मा० डम्बर श्रेष्ठ	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	भरत पुडासैनी-महानिर्देशक-भू-तथा जलाधार संरक्षण विभाग	
2.	हरिप्रसाद ढकाल-कार्यकारी निर्देशक काठ.उप.खानेपानी व्यवस्था बोर्ड	
3.	सुमनप्रसाद शर्मा सह-सचिव भौतिक योजना तथा निर्माण मन्त्रालय	
4.	मीना खनाल-नि.सचिव-वातावरण मन्त्रालय	
5.	मधुसूदन पौडल-महानिर्देशक सिंचाई विभाग	
6.	उमाकान्त झा-सचिव-सिंचाई विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	

4.	मा० छिमी लामा	
5.	मा० जनककुमारी चालिसे	
6.	मा० जुलिकुमारी महतो	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० दानवहादुर कुर्मी (चौधरी)	
9.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
10.	मा० धर्मराज वि.क	
11.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
12.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
13.	मा० पट्टु थारु	
14.	मा० प्रमिला राई	
15.	मा० विना पौडेल	
16.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
17.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
18.	मा० मोहम्मद इस्तियाक राई	
19.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
20.	मा० रणध्वज लिम्बु	
21.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
22.	मा० रमेश रिजाल	
23.	मा० सञ्चपाल मादेन	
24.	मा० सरस्वती चौधरी	

आजको बैठकमा काठमाण्डौ उपत्यका जनसंख्याको चाप बढी भएकोले भूमिगत पानीको अत्यधिक प्रयोग र सिमेण्टबाट बनाइएका घर आगन र अन्य संरचनाबाट रिचार्ज प्रति दिन घट्दै जाने गरेको त्यसमा पनि ठूला होटल र हाउजिङ्ग कम्प्लेक्सहरूले धेरै पानी प्रयोग गर्ने त्यसको अनुपातमा राजश्वको व्यवस्था नभएको लगायतका विषयमा सिंचाई मन्त्रालय, भौतिक योजना तथा निर्माण मन्त्रालय र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयका सम्बद्ध पदाधिकारीहरूसँग अन्तरक्रिया एवम् छलफल भयो। तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: २३

मिति: २०६६ कार्तिक २०

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
6.	मा० छिमी लामा	
7.	मा० जनककुमारी चालिसे	
8.	मा० धर्मराज वि.क	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
11.	मा० वट्टु थारु	

12.	मा० पदम् वहादुर राई	
13.	मा० प्रमिला राई	
14.	मा० विना पौडेल	
15.	मा० वुधनीदेवी महतो	
16.	मा० भैरे कामी	
17.	मा० मोहम्मद इस्तियाक राई	
18.	मा० रणध्वज लिम्बु	
19.	मा० रमेश रिजाल	
20.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
21.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
22.	मा० सत्य पहाडी	
23.	मा० सञ्चपाल मादेन	
24.	मा० सरस्वती चौधरी	

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज भित्रका होटल, लज, रिसोर्ट संचालन सम्बन्धमा उत्पन्न विवादका सम्बन्धमा अध्ययन गर्न गठित वन तथा भू-संरक्षण उपसमितिको तर्फबाट मा० रमेश रिजालले प्रस्तुत गर्नुभएको प्रतिवेदन उपर व्यापक छलफल भई तत्सम्बन्धा पर्यटन वर्ष २०१६ लाई मध्यनजर राखी पर्यटन मन्त्री र पर्यटन सचिवलाई बोलाई उहाहरुको राय, सल्लाह र सुझाव बमोजिम यथोचित निर्णय लिने निर्णय गरियो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: २४

मिति: २०६५ पुस २९

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	ऊर्जा मन्त्री मा० प्रकाशशरण महत	
2.	सिंचाई मन्त्री मा० वालकृष्ण खाँड	
3.	कृषि तथा सहकारी मन्त्री मा० मृगेन्द्रकुमार सिंह यादव	
4.	वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री मा० शरत सिंह भण्डारी	
5.		
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	युवराज भुसाल सचिव वन तथा भू-संरक्षण	
2.	नगेन्द्रप्रसाद घिमिर् सचिव पर्यटन	
3.	मघबहादुर पाण्डे महानिर्देशक वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
4.	शिवराज भट्ट उपसचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
5.	रञ्जनकृष्ण अर्याल पर्यटन त.ना.उ.मन्त्रालय	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
----	------------------	--

2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० किरणकुमार राई	
5.	मा० गगन थापा	
6.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
7.	मा० छिमी लामा	
8.	मा० जनककुमारी चालिसे	
9.	मा० डवलबहादुर शाह	
10.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
11.	मा० धर्मराज वि.क	
12.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
13.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
14.	मा० वडु थारु	
15.	मा० पदम् वहादुर राई	
16.	मा० प्रमिला राई	
17.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
18.	मा० विना पौडेल	
19.	मा० विमला मिजार	
20.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
21.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
22.	मा० रणध्वज लिम्बु	

23.	मा० रमेश रिजाल	
24.	मा० रामकुमार शर्मा	
25.	मा० रामनरेश राय	
26.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
27.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
28.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज भित्र रहेका होटलहरूका सन्दर्भमा व्यवस्थापिका-संसदको प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको वन तथा भू-संरक्षण उपसमितिले दिएको प्रतिवेदनको निष्कर्ष र सिफारिस प्रचलित कानून र होटलमा काम गर्ने श्रमिकहरू पर्यावरणीय पर्यटन समेतलाई मध्यनजर राखी नेपाल सरकारले आवश्यकता अनुसारको निर्णय गरी यो समितिलाई जानकारी गराउन नेपाल सरकारलाई निर्देशन दिने। तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: २५

मिति: २०६६ मंसिर १६

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.		
2.		
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	छविलाल पन्त सचिव भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
2.	गोविन्द सापकोटा निर्देशक भूमिसुधार तथा व्यवस्था विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० छिमी लामा	
5.	मा० धर्मराज वि.क	
6.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
7.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	

8.	मा० विना पौडेल	
9.	मा० विमला मिजार	
10.	मा० रणध्वज लिम्बु	
11.	मा० रामकुमार शर्मा	
12.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
13.	मा० ललिता साह	
14.	मा० शिवराज गौतम	
15.	मा० सत्य पहाडी	

निर्णयः

1. कैलालीको डुडेझाडी लगायतका क्षेत्रमा वन अधिक्रमण सम्बन्धमा संचार माध्यममा आएको समाचार प्रति समितिको ध्यान आकर्षित भएकोले वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयसंग वास्तविकताको जानकारी माग गर्ने।
2. देहायका महानुभावहरुलाई समितिको कार्यसम्पादनमा सहयोग पुर्याउनका लागि निशुल्क विशेषज्ञ सेवा उपलब्ध गराउन विज्ञको रुपमा मनोनयन गर्ने निर्णय भयो।
  - a. जतग बस्नेत
  - b. डा० रविशर्मा अर्याल
  - c. सन्तोषमणी नेपाल

तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मका लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: २६

मिति: २०६६ पुस १६

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.		
2.		
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	डा० कृष्णचन्द्र पौडेल सहसचिव वन मन्त्रालय	
2.	सन्तोषमणि नेपाल विज्ञ प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
4.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
5.	मा० गगन थापा	
6.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
7.	मा० जनककुमारी चालिसे	

8.	मा० धर्मराज वि.क	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नन्दनकुमार दत्त	
11.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
12.	मा० पदम् वहादुर राई	
13.	मा० प्रभुशाह तेली	
14.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
15.	मा० विमला मिजार	
16.	मा० भैरे कामी	
17.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
18.	मा० रणध्वज लिम्बु	
19.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
20.	मा० रामकुमार शर्मा	
21.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
22.	मा० ललिता साह	
23.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
24.	मा० सत्य पहाडी	
25.	मा० सरस्वती चौधरी	

आजको बैठकमा चुरे पहाड र आसपासको क्षेत्रबाट ढुङ्गा, गिट्टि, बालुवा आदि भारततर्फ व्यापक रूपमा नजिकासी भइरहेको सन्दर्भमा सञ्चार माधमहरुले औँल्याउका विषय वस्तु र विज्ञहरुका सुझावहरु प्रस्तुत भई माननीय सदस्यहरुले सो विषयमा आफ्नो धारणा राख्नु भयो। साथै समितिको आगाममी बैठकमा सम्बन्धित पदाधिकारीबाट विस्तृत जानकारी लिन स्थानीय विकास मन्त्रालय र वन तथा भ-संरक्षण

मन्त्रालयका माननीइ मन्त्रीहरु र सचिवहरुलाई तथा उद्योग मन्त्रालय र वातावरण मन्त्रालयका सचिवहरु आमन्त्रण गर्ने निर्णय भयो।

तदन्तर समितिको बैठक २०६६.९.१६ गते लोड सेडिङ्ग कम गर्ने विषयमा नेपाल सरकारले चालेका कदमहरु र विद्युत सर्भे अननुमति र विद्युत उत्पादनका लागि PPA गरेकाहरुको कार्य प्रगति विवरण माथि छलफल गर्न बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: २७

मिति: २०६६ पुस १६

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	ऊजा मन्त्री मा० प्रकाशशरण महत	
2.		
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	उपेन्द्रदेव भट्ट नि.उ.का.ने.वि.प्रा.	
2.	अनुपकुमार उपाध्याय स.स. ऊर्जा मन्त्रालय	
3.	सुरेशकुमार मल्ल क.म.नि. वि.वि.प्रा.	
4.	शेर सिंह भाट निर्देशक ने.वा.प्रा.	
5.	शशी सागर राजभण्डारी निर्देशक ने.वि.प्रा.	
6.	डा० जीवेन्द्र झा कार्यकारी निर्देशक ने.वि.प्रा.	
7.	श्रीरंजान लाकौल महानिर्देशक विद्युत विकास विभाग	
8.	शंकरप्रसाद कोइराला सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
9.	रविशर्मा अर्याल सहसचिव जल तथा ऊर्जा आयोग	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
5.	मा० गगन थापा	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	
7.	मा० जुलिकुमारी महतो	
8.	मा० धर्मराज वि.क	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नवोदिता चौधरी	
11.	मा० पदम् वहादुर राई	
12.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
13.	मा० विमला मिजार	
14.	मा० भैरे कामी	
15.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
16.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
17.	मा० रणध्वज लिम्बु	
18.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
19.	मा० ललिता साह	
20.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
21.	मा० सत्य पहाडी	

22.	मा० सञ्चपाल मादेन	
-----	-------------------	--

जलस्रोत मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूबाट हालसम्म जलविद्युत उत्पादनको सन्दर्भमा अनुमति लिएका, PPA भइसकेका र उत्पादन अनुमति पाइसकेका योजना/आयोजनाहरूको कार्य सम्पादन प्रगतिको अवस्थाका सम्बन्धमा छलफल भयो र उल्लेखित विषयका सम्बन्धमा माननीय सदस्यहरूबाट उठाइएका प्रश्न वा जिज्ञासाहरूको माननीय ऊर्जा मन्त्री प्रकाशशरण महतले जफाव दिनु भयो। तदन्तर समितिको बैठक २०६६।९।२० सम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: २८
मिति: २०६६ पुस २०
समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री मा० दीपक वोहरा	
2.		
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	मीना खनाल सहसचिव वातावरण मन्त्रालय	
2.	प्रतापकुमार पाठक सचिव उद्योग मन्त्रालय	
3.	श्यामप्रसाद मैनाली सचिव स्थानीय विकास मन्त्रालय	
4.	गोपालप्रसाद उपाध्याय महानिर्देशक रा.नि.चता व.व्य.सं विभाग	
5.	माधवप्रसाद आचार्य रा.नि.चता व.व्य.सं विभाग	
6.	युवराज भुसाल सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
7.	कृष्ण चन्द्र पौडेल वन मन्त्रालय	
8.	सन्तोषमणी नेपाल विशेषज्ञ वन	
9.	जगत बस्नेत विशेषज्ञ भूमि	
10.	रवि शर्मा अर्याल विशेषज्ञ वन्यजन्तु	

सदस्यहरुः

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० गगन थापा	
4.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
5.	मा० जनककुमारी चालिसे	
6.	मा० जुलिकुमारी महतो	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
9.	मा० धर्मराज वि.क	
10.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
11.	मा० नन्दनकुमार दत्त	
12.	मा० नवोदिता चौधरी	
13.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
14.	मा० पदम् वहादुर राई	
15.	मा० पूर्णप्रसाद राजवंशी	
16.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
17.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
18.	मा० विमला मिजार	
19.	मा० वुधनीदेवी महतो	
20.	मा० भैरे कामी	
21.	मा० मोहनवहादुर खत्री	

22.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
23.	मा० रणध्वज लिम्बु	
24.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
25.	मा० रमेश रिजाल	
26.	मा० रामकुमार शर्मा	
27.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
28.	मा० ललिता साह	
29.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
30.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
31.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
32.	मा० शान्ता चौधरी	
33.	मा० शारदा घिमिरे	
34.	मा० सत्य पहाडी	
35.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

1. चुरे लगायतका क्षेत्रबाट ढुंगा, वालुवा आदि भारत तर्फ व्यापक रूपमा निकासी भइरहेको सन्दर्भमा छलफल भयो। तराईका विभिन्न जिल्लाहराट विशेष गरी चुरे पहाड लागयका क्षेत्रबाट ढुंगा, गिट्टी एवम् बाला समेत वातावरणमा नकारात्मक असर पर्ने गरी वातावरणीय प्रभावको मूल्यांकन अध्ययन विना उत्खनन एवम् भार तर्फ अनियन्त्रित रूपमा निकासी भइरहेको कार्यलाई मध्यनजर गदै ढुंगा, गिट्टी एवम् वालुवा विदेशमा निकासी कार्य तत्काल रोक्न वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय, उद्योग मन्त्रालय, स्थानीय विकास मन्त्रालय, वाणिज्य मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय, वातावरण मन्त्रालय एवम् गृह मन्त्रालयलाई दिने।
2. २०६६।१।२ मा वन तथा भू-संरक्षण, भूमिसुधार तथा व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी, ऊर् र सिंचाई गरी ३ महिनाको कार्यावधी तोक्य ५ वटा उपसमितिहरु गठन भएकोमा उपसमितिहरुको काम बाँकी नै रहेकोले म्याद समाप्त भएको मितिले तीन महिनाको म्याद थप गर्ने।

3. यस विषयमा यस समिति अन्तर्गत रहेको वन तथा भू-संरक्षण उपसमितिले सम्बन्धित मन्त्रालयहरूसँग समन्वय गरी स्थलगत अध्ययन समेत गरी उपयुक्त सुझाव सहितको प्रतिवेदन यस समितिमा यथाशीघ्र पेश गर्न।
4. यस कार्यको लागि सहयोग पुर्याउन समितिका सभापतिले तोकेका समितिका अन्य सदस्यहरू र विज्ञहरू रहन सक्ने।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: २९

मिति: २०६६ पुस २७

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.		
2.		
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	डा० रवि अर्याल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० किरणकुमार राई	
5.	मा० गगन थापा	
6.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
7.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
8.	मा० जनककुमारी चालिसे	

9.	मा० जुलिकुमारी महतो	
10.	मा० डवलबहादुर शाह	
11.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
12.	मा० नन्दनकुमार दत्त	
13.	मा० नवोदिता चौधरी	
14.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
15.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
16.	मा० विना पौडेल	
17.	मा० विमला मिजार	
18.	मा० वुधनीदेवी महतो	
19.	मा० भैरे कामी	
20.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
21.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
22.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
23.	मा० ललिता साह	
24.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
25.	मा० शान्ता चौधरी	
26.	मा० सत्य पहाडी	
27.	मा० सञ्चपाल मादेन	
28.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा चुरे भावर लगायतका क्षेत्रबाट अनियन्त्रित रूपले ढुंगा गिट्टी वालुवा उत्खनन र निकासी गरेको सम्बन्धमा अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने मिति २०६६।९।२० मा वन तथा भू-संरक्षण उपसमितिलाई तोकिएकोमा यसलाई बृहद रूपले अध्ययन गर्नु पर्ने भएकोले निम्नानुसारको उपसमिति गठन गर्ने निर्णय भयो।

चुरे भावर लगायतका क्षेत्रबाट ढुंगा गिट्टी वालुवा उत्खनन र निकासी अध्ययन उपसमिति

1. संयोजक- मा० चन्द्रदेव जोशी
2. मा० कल्पना धमला
3. मा० रामकुमार शर्मा
4. मा० मोहन वहादुर खत्री
5. मा० अमृतलाल राजवंशी
6. मा० गगन थापा
7. मा० पृथ्वीसुब्बा गुरुङ्ग
8. मा० रत्न गुरुङ्ग
9. मा० अभिलेख प्रताप शाह
10. मा० जनककुमारी चालिसे
11. मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग
12. मा० रामनरेश राय
13. मा० ललिता शाह

उपसमितिको कार्यमा आवश्यक सहयोग पुर्याउन निम्न व्यक्तिहरूलाई विशेषज्ञको रूपमा मनोनयन गर्ने:-

1. श्री सन्तोष मणि नेपाल
2. डा० रवि शर्मा अर्याल
3. डा अखिलेश्वर लाल कर्ण

यसै गरी आजैको बैठकले विभिन्न मन्त्रालयहरूलाई २०६६।९।२० मा दिएको निर्देशन कार्यान्वयनको कार्य प्रगति विवरण माग गर्ने पनि निर्णय भयो।

तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ३०

मिति: २०६६ माघ ८

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सदस्य मा० शिवराज गौतमको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रह्यो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	सिंचाई मन्त्री मा० वालकृष्ण खाँड	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	उमाकान्त झा सचिव सिंचाई मन्त्रालय	
2.	हीरानन्द झा उ.म.नि. म.उ.प्र.नि.विभाग	
3.	वैद्यनाथ पौडेल उपसचिव	
4.	डा कृष्णचन्द्र पौडेल वन मन्त्रालय	
5.	इन्द्रवहादुर मल्ल अनुगमन अधिकृत भू तथा जलाधार संरक्षण विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० जनककुमारी चालिसे	
2.	मा० डवलबहादुर शाह	
3.	मा० दानवहादुर कुर्मी (चौधरी)	
4.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
5.	मा० नन्दनकुमार दत्त	

6.	मा० नवोदिता चौधरी	
7.	मा० प्रमिला राई	
8.	मा० विना पौडेल	
9.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
10.	मा० रमेश रिजाल	
11.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
12.	मा० ललिता साह	
13.	मा० शिवराज गौतम	
14.	मा० सत्य पहाडी	
15.	मा० सञ्चपाल मादेन	

निर्णयः

1. आजको बैठकमा झापाको कन्काई, रतुवा र विरिङ्ग खोलाले पुर्याएको क्षतिको र ताप्लेजुङ्गको हाड्देवा पहिरोको स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन क्रमशः मा० रामबहादुर बोहोरा, मा० रमेश रिजाल समिति समक्ष पेश गर्नु भयो।
2. चुरे लगायतका विभिन्न क्षेत्रबाट अनियन्त्रित रूपले ढुँगा, गिट्टी, वालुवा उत्खनन गरी वातावरणलाई प्रतिकूल असर पार्ने र सार्वजनिक सडकलाई अत्याधिक क्षति पुर्याएको बारे समितिको ध्यानाकृष्ट गराउने एभिन्यूज टेलिभिजनका सम्वाददाता श्री वैद्यनाथ यादवलाई मा० रत्न गुरुङ्गले नगद रु.५००१।-र नन्दनकुमार दत्तले रु.२१००।- पुरस्कार प्रदान गर्नु भयो।

तदन्तर समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ३१

मिति: २०६६।१०।१४

समय: ०८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सदस्य मा० चन्द्रदेव जोशीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	कृषि तथा सहकारी मन्त्री मा० मृगेन्द्रकुमार सिंह यादव	
2.	भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्री मा० डम्बर श्रेष्ठ	
3.	भूमि सुधार तथा व्यवस्था राज्यमन्त्री मा० मानवहादुर शाही	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	छविराज पन्त सचिव भूमिसुधार तथा व्या.मन्त्रालय	
2.	राम पन्त सचिव मुक्त कर्मैया पुनस्थापना	
3.	लक्ष्मण हमाल उपसचिव	
4.	केदार वानिया महानिर्देशक भूमिसुधार तथा व्या.मन्त्रालय	
5.	जगत वस्नेत विज्ञ	
6.	रवि शर्मा अर्याल विज्ञ	
7.	कलानिधि पौडेल	
8.	सुरेश प्रकाश आचार्य सहसचिव भौतिक योजनन तथा निर्माण मंत्रालय	
9.	डा हरी दहाल	

10	भौतिक योजना तथा निर्माण राज्य मन्त्री मा सञ्जयकुमार साह	
----	---	--

सदस्यहरु:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० किरणकुमार राई	
4.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
5.	मा० गगन थापा	
6.	मा० छिमी लामा	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० धर्मराज वि.क	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नन्दनकुमार दत्त	
11.	मा० नवोदिता चौधरी	
12.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
13.	मा० वट्टु थारु	
14.	मा० पूर्णप्रसाद राजवंशी	
15.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
16.	मा० विमला मिजार	
17.	मा० बुधनीदेवी महतो	
18.	मा० भैरे कामी	
19.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
20.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	

21.	मा० रणध्वज लिम्बु	
22.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
23.	मा० रमेश रिजाल	
24.	मा० रामकुमार शर्मा	
25.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
26.	मा० शान्ता चौधरी	
27.	मा० शारदा घिमिरे	
28.	मा० शिवराज गौतम	
29.	मा० सत्य पहाडी	
30.	मा० सञ्चपाल मादेन	
31.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयहरु:

1. भूमिसुधार तथा व्यवस्था मं., कृषि तथा सहकारी मं., वन तथा भू-संरक्षण मं., भौतिक योजना तथा निर्माण मन्त्रालयले एक आपसमा समन्वय गरी तीन महिना भित्र राष्ट्रिय भू-उपयोग नीति बनाउन भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
2. घर जग्गाको व्यावसायिक कारोबार सम्बन्धमा व्यवस्थित गर्न बनेको विधेयक संसदमा विचाराधिन रहेको तर घर जग्गा व्यवसायीले गर्ने गरेको कारोबारमा नियमन गर्नुपर्ने भएकोले भूमिसम्बन्धी ऐन, २०२१ ले व्यवस्था गरेको हदबन्दी छुट सम्बन्धी कार्यनीति बनाई कारोबारलाई निर्देशन दिने, साथै भूमिसम्बन्धी ऐन, २०२१ को दफा ५१ (छ) पूर्ण रुपमा पालना गराउन उक्त मन्त्रालयलाई निर्देशन समेत दिने।
3. यस विषयमा देखापरेको समस्या र समाधानका उपायका बारेमा लिखित विवरण माग गर्ने।
4. काठमाण्डौ उपत्यका अनियन्त्रित र अव्यवस्थित प्लटिङ्गको भूमिसुधार तथा व्यवस्था उपसमितिले स्थलगत अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गर्ने।
5. यस विषयमा कानूनी सल्लाहको लागि उपसिचव श्री कलानिधि पौडेललाई विज्ञको रुपमा सहयोग लिने।

6. यस समितिबाट २०६६।१।२ मा गठित ऊर्जा, सिंचाई, वन तथा भू-संरक्षण, कृषि तथा सहकारी, भूमिसुधार तथा व्यवस्था उपसमितिहरूको कार्यावधि २०६६ फागुन १ गतेसम्म मात्र रहेकोले सो अधिवेशन भित्र उपसमितिबाट भए गरेको कामहरूको प्रतिवेदन समितिमा पेश गर्न निर्देशन दिने। तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ३२

मिति: २०६६ फागुन ४

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	भूमिसुधार तथा व्यवस्था राज्य मन्त्री मा० मानवहादुर शाही	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.		

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० किरणकुमार राई	
5.	मा० जनककुमारी चालिसे	
6.	मा० जुलिकुमारी महतो	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० दुर्गाजयन्ती राई	
9.	मा० धर्मराज वि.क	

10.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
11.	मा० पट्टु थारु	
12.	मा० प्रभुशाह तेली	
13.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
14.	मा० रणध्वज लिम्बु	
15.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
16.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
17.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
18.	मा० सरस्वती चौधरी	

आजको बैठकमा मुक्त कर्मैया पुनस्थापनाको कार्य प्रगतिका सम्बन्धमा छलफल भई देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयो।

1. मुक्त हलियालाई जसको परिवारमा हलिया बसेको हो, सोही परिवारबाट मोहीले पाए सरह हक उपलब्ध गराउने गरी कानून बनाइने छ भन्ने कुरा बजेट बक्तव्यमा परेको तर सो सम्बन्धी विधेयक व्यवस्थापिका-संसदमा हालसम्म पेश नभएकोले सो सम्बन्धी विधेयक सरोकारवालहरूसंग पनि छलफल र अन्तरक्रिया गराई अनिलम्ब व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्न भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
2. पुनस्थापना गरिएका कर्मैयालाई घर निर्माण खर्च वापत प्रति परिवार रु.१००००।- दिने निर्णय हेर्दा सो रकम अहिलेको अवस्थामा अति न्यून देखिएकोले सो रकम बृद्धि गर्न नेपाल सरकारको ध्यानाकर्षण गर्ने।

तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ३३

मिति: २०६६ फागुन ११

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	माननीय वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री दीपक वोहोरा	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सह सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय रामप्रसाद लम्साल	
2.	महानिर्देशक भू-तथा जलाधार संरक्षण विभाग भरत पुडासैने	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	

9.	मा० धर्मराज विक	
10.	मा० नन्दनकुमार दत्त	
11.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
12.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
13.	मा० विमला मिजार	
14.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
15.	मा० रणध्वज लिम्बु	
16.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
17.	मा० ललिता साह	
18.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
19.	मा० शिवराज गौतम	
20.	मा० सत्य पहाडी	
21.	मा० सञ्चपाल मादेन	
22.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा २०६६।१।१३ देखि १८ गतेसम्म ताप्लेजुङ्ग जिल्लाको हाङ्गदेवा पहिरोको स्थलगत अध्ययन गरी पेश हुन आएको प्रतिवेदनमा उल्लेखित सुझावहरूमा देहायका सुझावहरू समेत थप गरी सो प्रतिवेदनलाई व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्न निर्णय भयो।

ताप्लेजुङ्गको हाङ्गदेवा पहिरो न्यूनीकरण र नियन्त्रण गर्न नेपाल सरकारले यसलाई पाइलट प्रोजेक्टको रूपमा अविलम्ब लिई जियोलोजिकल म्यापिङ्ग, वृषारोपण, वायडिन्जिनियरीङ्ग, एवम् सम्भाव्यता र आवश्यकतानुसार ग्यावियल पर्खाल समेत लगाई पहिरो नियन्त्रण गर्न नेपाल सरकारलाई निर्देशन दिने। साथै यस पहिरोबाट विस्थापितहरूको पहिचान र व्यवस्थापन समेत गर्न नेपाल सरकारलाई अनुरोध गर्ने। तदन्तर समितिको बैठक २०६६ फागुन १२ सम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १

मिति: २०६५ पुस २९

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.		
2.		
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	मा० राजेन्द्र महतो मन्त्री वाणिज्य तथा आपूर्ति	
2.	सचिव पुरुषोत्तम ओझा वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
6.	मा० छिमी लामा	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	

8.	मा० विमला मिजार	
9.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
10.	मा० रणध्वज लिम्बु	
11.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
12.	मा० ललिता साह	
13.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
14.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
15.	मा० शान्ता चौधरी	
16.	मा० शिवराज गौतम	
17.	मा० सत्य पहाडी	
18.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा ढुंगा, गिटी, वालुवा निकासी सम्बन्धमा बाँणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयबाट भए गरेको काम कारवाहीको विषयमा छलफल भई देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयोः-

1. व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठकमा आउने आश्वासन दिएर पनि मा० वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्री राजेन्द्र महतो समितिको बैठकमा नआउनु भएकोमा यो बैठक खेद प्रकट गर्दछ। साथै मिति २०६६।९।२० गते यस समितिले दिएको निर्देशन विपरित ढुंगा, गिटी, वालुवा निकासी गर्न खुला गरिएको भन्ने समाचार आएकोमा वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयका सचिव पुरुषोत्तम ओझाले सो समाचार सत्य भएको जानकारी गराउनु भयो। सोको बारेमा अर्थात् ढुंगा, गिटी, वालुवा निकासी गर्न कडाइका साथ रोक लगाउन मन्त्रपरिषद र नेपाल सरकारका सम्बन्धित सबै मन्त्रालय र निकायहरूलाई निर्देशन दिने।
2. बाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्री मा० राजेन्द्र महतोलाई समितिको आगामी बैठकमा स्वयम् उपस्थित भई स्पष्टिकरण दिन पनि निर्देशन दिने।

तदन्तर समितिको बैठक २०६६।११।१३ गतेसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ३५

मिति: २०६६ फागुन १३

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	माननीय ऊर्जा मन्त्री डा० प्रकाशशरण महत	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	मा० भक्त बहादुर शाह	
2.	मा० नरेश भण्डारी	
3.	मा० भरतकुमारी रेग्मी शर्मा	
4.	मा० शरदसिंह भण्डारी	
5.	शंकरप्रसाद कोइराला सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
6.	राजिन्द्रकिसशोर क्षेत्री सह-सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
7.	रवी शर्मा अर्याल सह-सचिव जल तथा ऊर्जा आयोग	
8.	डा० जीवेन्द्र झा कार्यकारी निर्देशक ने.वि.प्रा.	
9.	सुनिलबहादुर मल्ल नि.महानिर्देशक विद्युत विकास विभाग	
10	श्याम किशोर यादव सि.डि.ई. विद्युत विकास विभाग	
11	रत्नसंसाद श्रेष्ठ जलस्रोत विद	

12	मा० विशेन्द्र पासवान	
13	मा० शेरवहादुर कुँवर	
14	विकास थापा कान्तिपुर	

सदस्यहरुः

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० किरणकुमार राई	
4.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
5.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
6.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
7.	मा० छिमी लामा	
8.	मा० जुलिकुमारी महतो	
9.	मा० डवलबहादुर शाह	
10.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
11.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
12.	मा० पदम् वहादुर राई	
13.	मा० प्रभुशाह तेली	
14.	मा० विमला मिजार	
15.	मा० भैरे कामी	
16.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
17.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
18.	मा० रणध्वज लिम्बु	

19.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
20.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
21.	मा० ललिता साह	
22.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
23.	मा० शिवराज गौतम	
24.	मा० सत्य पहाडी	

आजको बैठकमा माथिल्लो कर्णाली जलविद्युत आयोजनाको सम्बन्धमा छलफल भयो।

तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ३६

मिति: २०६६ माघ २६

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	डा० रवि शर्मा अर्याल	
2.	कलानिधि पौड्याल	
3.	दिनेशकुमार नापित खानी तथा भू-गर्भ विभाग	
4.	अशोककुमार दुवाडी	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
4.	मा० कल्पना धमला	
5.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
6.	मा० गगन थापा	
7.	मा० चन्द्रदेव जोशी	

8.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
9.	मा० छिमी लामा	
10.	मा० जनककुमारी चालिसे	
11.	मा० नन्दनकुमार दत्त	
12.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
13.	मा० वट्टु थारु	
14.	मा० पदम् वहादुर राई	
15.	मा० प्रमिला राई	
16.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
17.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
18.	मा० रणध्वज लिम्बु	
19.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
20.	मा० ललिता साह	
21.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
22.	मा० सरस्वती चौधरी	
23.	मा० संजयकुमार शाह	

निर्णयः

आजको बैठकमा चुरे भावर लगायतका क्षेत्रबाट ढुँगा, गट्टी, वालुव उत्खन र निकासीका सम्बन्धमा अध्ययन गर्न गठित चुरे, भावर लगायतका क्षेत्रबाट ढुँगा, गिट्टी, वालुवा उत्खनन् र निकासी अध्ययन उपसमितिका संयोजक मा० चन्द्रदेव जोशीले उपसमितिले तयार गरेको प्रतिवेदन पेश गर्नु भयो। तदन्तर समितिको बैठक २०६६।११।२७ गते सम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ३७

मिति: २०६६ फागुन २७

समय: १४:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० सिंचाई मन्त्री बालकृष्ण खाँड	
2.	मा० वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री दिपक वोहोरा	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	जयराम घिमिरे खानी तथा भू-गर्भ विभाग	
2.	दिनेश कुमार नापित खानी तथा भू-गर्भ विभाग	
3.	अशोक कुमार दुवाडी खानी तथा भू-गर्भ विभाग	
4.	रविशर्मा अर्याल ऊर्जा आयोग	
5.	सन्तोषमणी नेपाल विज्ञ	
6.	कलानिधि पौड्याल	
7.	जगत वस्नेत विज्ञ	
8.	युवराव भुसाल वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
----	------------------	--

2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	
7.	मा० नवोदिता चौधरी	
8.	मा० पट्टु थारु	
9.	मा० पदम् वहादुर राई	
10.	मा० प्रमिला राई	
11.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
12.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
13.	मा० रणध्वज लिम्बु	
14.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
15.	मा० रामकुमार शर्मा	
16.	मा० ललिता साह	
17.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
18.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
19.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा चुरे भावर लगायतका क्षेत्रबाट ढुंगा, गिटी, वालुवा उत्खनन र निकासीका सम्बन्धमा अध्ययन गर्न गठित उपसमितिले तयार गरेको प्रतिवेदन संशोधन सहित पारित गरी व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्न।

पारित प्रतिवेदनमा उल्लेखित सुझाव एवम् निर्देशनहरूको कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित मन्त्रालय वा निकायमा पठाउने।

तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ३८

मिति: २०६६ चैत १२

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री दीपक वोहरा	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणी नेपाल	
2.	रवि शर्मा अर्याल	
3.	जगत वस्नेत	
4.	युवराज भुसाल सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
5.	माधव प्रसाद आचार्य म. नि. वन विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	×
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	×
3.	मा० गगन थापा	×
4.	मा० जनककुमारी चालिसे	×
5.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	×

6.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	×
7.	मा० नवोदिता चौधरी	×
8.	मा० प्रमिला राई	×
9.	मा० मोहनवहादुर खत्री	×
10.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	×
11.	मा० रणध्वज लिम्बु	×
12.	मा० रामबहादुर बोहोरा	×
13.	मा० ललिता साह	×
14.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	×
15.	मा० सत्य पहाडी	×
16.	मा० सरस्वती चौधरी	×

निर्णयहरू:

आजको बैठकमा तराईको संरक्षणको स्थितिका सम्बन्धमा छलफल भयो र यस उपर मा० सदस्यहरूबाट उठाइएका प्रस्न वा जिज्ञासाहरूको मा० वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रीले जवाफ दिनु भयो। साथै वन संरक्षणका सन्दर्भमा मा० सदस्यहरूको जिज्ञासा समेतलाई ध्यानमा राखी मा० मन्त्रीलाई एउटा समष्टिगत प्रतिवेदन १० दिन भित्र यस समितिमा पेश गर्नको लागि निर्देशन दिने। तदन्तर समितिको अर्को बैठक पछि सूचना प्रकाशित गरेपछि बस्ने गरी स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ३९

मिति: २०६६ चैत २०

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० कृषि तथा सहकारी मन्त्री मृगेन्द्रकुमार सिंह यादव	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	नाथुप्रसाद चौधरी सचिव कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	
2.	डा हरि दहाल सह-सचिव	
3.	कलानिधी पौडेल विज्ञ	
4.	विजयकुमार माल्लिक म.नि कृषि विभाग	
5.	महेश नाथ श्रेष्ठ प्रमुख वीउ विजन	
6.	डा० दिलबहादुर गुरुङ्ग संयोजक	
7.	यम राज पाण्डे	
8.	दिनेश परियार	
9.	नवरत्न किशोर यादव	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
----	------------------	--

2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
4.	मा० कल्पना धमला	
5.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
6.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
7.	मा० जनककुमारी चालिसे	
8.	मा० डवलबहादुर शाह	
9.	मा० धर्मराज वि.क	
10.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
11.	मा० नवोदिता चौधरी	
12.	मा० विमला मिजार	
13.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
14.	मा० रणध्वज लिम्बु	
15.	मा० शिवराज गौतम	

निर्णयः

1. वारा, रौतहट, सर्लाही लगायतका क्षेत्रमा मकैमा दाना नलागेको घटनाको कारक तत्व बारे यकिन गर्न र यस्ता विजनको भविश्यमा उपयोग गर्न सकिने नसकिने विषयको निक्क्याँल गर्न तथा जलवायु परिवर्तन सँगसँगै कृषिमा अनुकूलन सम्बन्धमा एउटा समस्टिगत प्रतिवेदन एक महिनाभित्र तयार गरी समितिमा पठाउन कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयलाई दिने,
2. मकैमा दाना नलागेर मर्कामा परेका किसानहरूलाई उचित राहत प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउन कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
3. ढुंगा, गिटी, वालुवा, उत्खनन, संकलन र निकासीको सम्बन्धमा समितिले दिएको निर्देशनको कर्यान्वयनको प्रगति विवरण माग गर्ने।

तदन्तर समितिको बैठक २०६६।१२।२२ सम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ४०

मिति: २०६५ पुस २९

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.		
2.		
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सचिव छविराज पन्त भूमिसुधार तथा व्यवस्था मं.	
2.	जगत बस्नेत विज्ञ	
3.	कलानिधी पौडेल	
4.	केशरबहादुर वानियाँ म.नि. भु.सु. तथा व्य.वि.	
5.	रवि शर्मा अर्याल विज्ञ	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
4.	मा० चन्द्रदेव जोशी	

5.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० दानवहादुर कुर्मी (चौधरी)	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नवोदिता चौधरी	
11.	मा० पट्टु थारु	
12.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
13.	मा० प्रमिला राई	
14.	मा० प्रभुशाह तेली	
15.	मा० विना पौडेल	
16.	मा० विमला मिजार	
17.	मा० रणध्वज लिम्बु	
18.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
19.	मा० ललिता साह	
20.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
21.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

निर्णयः

1. नेपालको विभिन्न भु-भागमा उर्वरा जमिनहरूमा रियलस्टेट भवन निर्माण गर्ने उद्देश्यले टुक्रा-टुक्रा पारेर प्लटिङ्ग गरिरहेको देखिन्छ। यसले गर्दा कृषि योग्य जमिन बाँझो रहने, भोलिका दिनमा पनि भु-उपयोग नीति नवनाई अनियन्त्रित तरवरले कृषि योग्य जमिनलाई भवन निर्माणमा प्रयोग गर्दा आउने दुष्परिणाम तर्फ दृष्टिगत गर्दै उर्वरा जमिनलाई रियलस्टेट प्लटिङ्ग गरी भवन निर्माण कार्य मा परिणत गर्ने कार्य किन तुरुन्त नरोक्ने ?

यस सन्दर्भमा नियमन गर्न ऐन, कानून समेतलाई दृष्टिगत गरी भौतिक योजना तथा निर्माण मन्त्रालय, स्थानीय विकास मन्त्रालय, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय र भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई २१ दिन भित्र आफ्नो अवधारणा सहितको लिखित प्रतिवेदन पेश गर्न निर्देशन दिने।

2. वन तथा भू-संरक्षण उपसमिति अन्तर्गत गठित खैरापुर एवम् वस्नता कोरीडोर क्षेत्र र खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा शुक्लाफाँटा वन्यजन्तु आरक्षको स्थलगत निरीक्षण भ्रमण टोलीले तयार गरेको प्रतिवेदन समिति समक्ष पेश गरियो।

तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ४१

मिति: २०६५ पुस २९

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० भूमिसुधार तथा व्यवस्था राज्यमन्त्री मावहादुर शाही	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	गोपालमणि गौतम सुकुम्बासी समस्या समाधान आयोग-अध्यक्ष	
2.	सन्तोष नेपाल विशेषज्ञ	
3.	केशवप्रसाद घिमिरे सु.स.आयोग	
4.	कुमार बेलबासे बै.भु.स.सम्बन्धि उच्चस्तरिय आयोग	
5.	सोमप्रसाद भण्डारी बै.भु.स.सम्बन्धि उच्चस्तरिय आयोग	
6.	कृष्णराज बि.सी. बै.भु.स.सम्बन्धि उच्चस्तरिय आयोग	
7.	छविराज पन्त सचिव भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
8.	माधवप्रसाद रेग्मी सह सचिव भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
9.	कलानिधि पौडेल भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
10	डा० रवि शर्मा अर्याल स.स जल तथा ऊर्जा आयोग	
11	जगत बस्नेत विज्ञ	

12	घनेन्द्र बस्नेत बै.भू.सु.उ.स्त आयोग अध्यक्ष	
----	---	--

सदस्यहरु:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० किरणकुमार राई	
3.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
4.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
5.	मा० जुलिकुमारी महतो	
6.	मा० डवलबहादुर शाह	
7.	मा० दानवहादुर कुर्मी (चौधरी)	
8.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
9.	मा० पद्म थारु	
10.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
11.	मा० रणध्वज लिम्बु	
12.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

आजको बैठकमा सकुम्बासी समस्या समाधान आयोग र उच्च स्तरीय भूमि सुधार आयोगको कार्य प्रगति विवरणका बारेमा जानकारी लिइयो।

तदन्तर समितिको बैठक २०६६।१२।३१ सम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ४२

मिति: २०६६ चैत ३१

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रह्यो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री दीपक वोहोरा	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	डा० गोविन्द चन्द ठकुरी-प्रहरी महानिरीक्षक	
2.	सन्तोषमणी नेपाल-विज्ञ	
3.	डा० अन्नपूर्ण नन्द दास-नि. सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
4.	रामप्रसाद लम्साल- वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
5.	रवि शर्मा अर्याल-विज्ञ	
6.	हेमलाल अर्याल-वन विभाग व.स.अ.	
7.	गोपालप्रसाद उपाध्याय-महानिर्देशक, रा.नि.तथा व्य. सं.विभाग	
8.	राम नन्दन सादा उपसचिव वन विभाग	
9.	जगत बस्नेत विज्ञ	
10	कलानिधि पौडेल विज्ञ	
11	कृष्णप्रसाद अर्याल-वन मन्त्रालय सहसचिव	

सदस्यहरुः

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० इन्द्रजीत थारु	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
5.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
6.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
7.	मा० छिमी लामा	
8.	मा० जनककुमारी चालिसे	
9.	मा० डवलबहादुर शाह	
10.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
11.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
12.	मा० पट्टु थारु	
13.	मा० प्रमिला राई	
14.	मा० विना पौडेल	
15.	मा० भैरे कामी	
16.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
17.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
18.	मा० रणध्वज लिम्बु	
19.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
20.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
21.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयले दुर्लभ वन्य जन्तुको आखेटोपहारहरु धुल्यान् गठन गरेको कार्यदल प्रति समितिको ध्यान आकृष्ट भई बैठकमा आखेटोपहार संरक्षण गर्ने मनसायका साथ उक्त आखेटोपहारको व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धमा त्यसको भण्डारण र वैकल्पिक उपयोगहरु तिनको भौतिक अवस्था, सुरक्षा व्यवस्था आदिलाई समेत मध्येनजर राखी स्थलगत अध्ययनको आधारमा प्रतिवेदन तयार गर्न वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयले कार्यदल गठन गरेको देखिएको र सो प्रतिवेदन पेश हुनासाथ सो प्रतिवेदन सहित मा० वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री र अन्य सम्बन्धित पदाधिकारीलाई समितिको बैठकमा जानकारी गराउन निर्देशन दिने।

देशका विभिन्न भागहरुमा हालैका दिनमा फैलिरहेको डढेलोको नियन्त्रणका सम्बन्धमा छलफल भयो। तदन्तर समितिको बैठक २०६७।१।२ सम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ४३

मिति: २०६७ वैशाख २

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० वन तथा वातावरण मन्त्री दीपक वोहोरा	
2.	मा० वातावरण मन्त्री ठाकुर शर्मा	
3.	मा० उद्योग मन्त्री महेन्द्रप्रसाद यादव	
4.	मा० अर्थमन्त्री सुरेन्द्र पाण्डे	
5.	मा० भौतिकयोजना तथा निर्माण राज्यमन्त्री संजयकुमार राय	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	माधवप्रसाद घिमिरे मूख्य सचिव	
2.	कृष्णहरि वास्कोटा सचिव अर्थ मन्त्रालय	
3.	गणेश राज जोशी सचिव वातावरण मन्त्रालय	
4.	मीना खनाल सह सचिव वातावरण मन्त्रालय	
5.	प्रतापकुमार पाठक सचिव उद्योग मन्त्रालय	
6.	पूर्णचन्द्र भट्टराई नि.सचिव श्रम तथा यातायत मन्त्रालय	
7.	चन्द्रकुमार घिमिरे सह-सचिव वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	

8.	पूर्ण कायस्थ सचिव भौ.ति.निर्माण मन्त्रालय	
9.	चन्द्रकुमार घिमिरे सहसचिव वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	
10	अनिल ठाकुर महानिर्देशक वाणिज्य विभाग	
11	गणेशप्रसाद ढकाल सहसचिव वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	
12	अनिल कुमार ठाकुर महानिर्देशक वाणिज्य विभाग	
13	डा० अन्नपूर्ण नन्द दास नि.सचिव वन तथा भू.संरक्षण मन्त्रालय	
14	युवराज पाण्डे सचिव रा.यो.आ	
15	डा० गोविन्द कुसुम सचिव गृह मन्त्रालय	
16	शंकरप्रसाद कोइराल सहसचिव गृहमन्त्रालय	
17	रवि शर्मा अर्याल विज्ञ	
18	जगत बस्नेत विज्ञ	
19	सन्तोषमणि नेपाल विज्ञ	

सदस्यहरु:

1.	मा० शान्ता चौधरी	×
2.	मा० गगन थापा	×
3.	मा० चन्द्रदेव जोशी	×
4.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	×
5.	मा० छिमी लामा	×
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	×
7.	मा० डवलबहादुर शाह	×
8.	मा० दानवहादुर कुर्मी (चौधरी)	×
9.	मा० धर्मराज वि.क	×

10.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	×
11.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	×
12.	मा० वट्टु थारु	×
13.	मा० प्रमिला राई	×
14.	मा० प्रभुशाह तेली	×
15.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	×
16.	मा० भैरे कामी	×
17.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	×
18.	मा० मोहनवहादुर खत्री	×
19.	मा० रणध्वज लिम्बु	×
20.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	×
21.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×
22.	मा० सत्य पहाडी	×
23.	मा० सञ्चपाल मादेन	×
24.	मा० सरस्वती चौधरी	×

निर्णयहरू:

वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयको मिति २०६६।१२।२४ मा प्रकाशित चालु आ.व.का लागि ढुंगा, गिट्टी, वालुवाको निकासी सम्बन्धी प्रावधानको सूचना प्रति समितिको ध्यान आकर्षित भएको र सो मन्त्रालयको उपयुक्त सूचनामा उल्लेखित ढुंदाहरू मध्ये "इजाजत" सम्बन्धी प्रावधान समितिको प्रतिवेदनको मर्म विपरित देखिएको हुँदा चालू आर्थिक वर्षको बाँकी अवधिको लागि यस समितिको निर्देशन बमोजिम नेपाल सरकारद्वारा गठित जिल्ला स्तरीय अनुगमन तथा समन्वय समितिले आफ्नो जिल्ला भित्र चालु आ.ब.मा निकासीको लागि उपलब्ध ढुंगा, गिट्टी, ग्रभेल र वालुवा समेतको परिमाण एकिन गरी सोको आधारमा कूल उपलब्ध परिमाणमा उद्योगहरूले हालसम्म निकासी गरेको परिमाण कटाई बाँकी रहेको परिमाण निकासीको लागि नियम अनुसार उत्पत्तीको प्रमाणपत्र प्राप्त गरी सो सहित निकासीको सिफारिस दिने र

सोको आधारमा सम्बन्धित भन्सार कार्यालयले निकासी गर्ने अनुमति दिने व्यवस्था मिलाउन नेपाल सरकार वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, स्थानीय विकास मन्त्रालय, उद्योग मन्त्रालय र अर्थ मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

आगामी आर्थिक वर्ष देखि यस समितिको २०६६।११।२७ को निर्देशन दिने।

यस समितिको २०६६।११।२७ को प्रतिवेदनमा उल्लेखित निर्देशन बमोजिम हाल सम्मको कार्यप्रगति विवरण, आगामी आर्थिक वर्ष र दीर्घकालीन रूपमा गर्नुपर्ने कार्यहरूको कार्य योजना वारे नेपाल सरकारसँग विवरण माग्ने।

तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ४४

मिति: २०६७ वैशाख १३

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.		

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० किरणकुमार राई	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
5.	मा० छिमी लामा	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	
7.	मा० दावा तामाङ्ग	
8.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
9.	मा० धर्मराज वि.क	
10.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	

11.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
12.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
13.	मा० प्रमिला राई	
14.	मा० विना पौडेल	
15.	मा० विमला मिजार	
16.	मा० रणध्वज लिम्बु	
17.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
18.	मा० शिवराज गौतम	
19.	मा० सत्य पहाडी	

निर्णयः

1. खैरापुर एवम् बसन्ता कोरिडोर क्षेत्र र खप्तड राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा शुक्लाफाँटा वन्यजन्तु आरक्षको स्थलगत निरीक्षण भ्रमण प्रतिवेदन माथि छलफल भई अन्तिम रूप दिइएकोले उक्त प्रतिवेदनहरु व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्ने,
2. समितिबाट विभिन्न मन्त्रालय एवम् निकायहरुलाई दिइएको निर्देशन कार्यान्वयनको प्रगति विवरण पाँच दिन भित्र पठाउन निर्देशन दिने।
3. समितिको मिति २०६६।१२।३१ को निर्णयानुसार वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई आखेटोपहार सम्बन्धी प्रतिवेदन दश दिन भित्र पठाउका लागि निर्देशन दिइएकोमा हालसम्म पनि प्राप्त हुन नआएको हुँदा पाँच दिन भित्र पेश गर्न पुनः निर्देशन दिने
4. समितिबाट विभिन्न मन्त्रालय एवम् निकायहरुलाई दिइएको निर्देशन कार्यान्वयनको अनुगमनको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने।

तदन्तर समितिको बैठक २०६७।१।१६ सम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ४५

मिति: २०६५ पुस २९

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	

सदस्यहरू:

1.	मा० मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० किरण गुरुङ्ग	
3.	मा० किरणकुमार राई	
4.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
5.	मा० गगन थापा	
6.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
7.	मा० छिमी लामा	
8.	मा० जनककुमारी चालिसे	
9.	मा० डवलबहादुर शाह	
10.	मा० दानवहादुर कुर्मी (चौधरी)	
11.	मा० धर्मराज वि.क	

12.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
13.	मा० नवोदिता चौधरी	
14.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
15.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
16.	मा० प्रमिला राई	
17.	मा० प्रभुशाह तेली	
18.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
19.	मा० विना पौडेल	
20.	मा० विमला मिजार	
21.	मा० रणध्वज लिम्बु	
22.	मा० ललिता साह	
23.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
24.	मा० शिवराज गौतम	
25.	मा० सत्य पहाडी	

आजको बैठकमा समितिले नेपाल सरकारका विभिन्न मन्त्रालयहरूलाई दिएको निर्देशन कार्यन्वयनको अनुगमन एवम् मूल्याङ्कन गरी त्यसको प्रतिवेदन समितिमा पेश गर्न देहाय बमोजिमको निर्देशन कार्यान्वयन अनुगमन उप-समिति गठन गर्न निर्णय गरियो।

1. संयोजक मा० सभापति शान्ता चौधरी
2. मा० अभिषेक प्रताप शाह
3. मा० कूलप्रसाद नेपाल
4. मा० गगन थापा
5. मा० चन्द्रदेव जोशी
6. मा० जनककुमारी चालिसे
7. मा० नवोदिता चौधरी
8. मा० प्रभु साह

9. मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग
10. मा० रत्न गुरुङ्ग
11. मा० ललिता शाह
12. मा० लोकेन्द्र विस्ट मगर
13. मा० विना पौडेल
14. मा० सत्य पहाडी

तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ४६

मिति: २०६७ जेठ ३

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सदस्य मा० चन्द्रदेव जोशीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	ऊर्जा मन्त्री डा० प्रकाशशरण महत	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	शंकरप्रसाद कोइराला सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
2.	ज्ञानेन्द्रलाल प्रधान स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पालक संघ	
3.	प्रदीप गंगोल व्यवस्थापक स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पालक संघ	
4.	सुवर्ण दास श्रेष्ठ Sanima Hydro IPPAN	
5.	गुरु प्रसाद न्यौपाने Arun Valley Hydro Power Co	
6.	शैलेन्द्र गुरागाई SHDAN	
7.	विजय मान शेरचनSHDAN	
8.	हरि वैरागी दाहालSHDAN	
9.	पुजा चन्द ठाकुरSHDAN	
10	महेन्द्रलाल श्रेष्ठ नेविप्रा	
11	डा जीवेन्द्र झा नेविप्रा	

12	अनुपकुमार उपाध्याय सहसचिव ऊर्जा	
13	शशीसागर राजभण्डारी नेविप्रा	
14	रविन्द्रकिशोर क्षेत्री ऊर्जा	
15	रविशर्मा अर्याल जल तथा ऊर्जा आयोग	
16	वसन्त नेम्वाङ्ग पूर्व सांसद	

सदस्यहरुः

1.	मा० मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कल्पना धमला	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	
7.	मा० दावा तामाङ्ग	
8.	मा० दिलिप मर्हजन	
9.	मा० धर्मराज वि.क	
10.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
11.	मा० नवोदिता चौधरी	
12.	मा० पदम् वहादुर राई	
13.	मा० प्रमिला राई	
14.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
15.	मा० विमला मिजार	
16.	मा० भैरे कामी	

17.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
18.	मा० रणध्वज लिम्बु	
19.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
20.	मा० रमेश रिजाल	
21.	मा० ललिता साह	
22.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
23.	मा० सत्य पहाडी	
24.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

1. नेपालको जलविद्युत क्षेत्रको समग्र विकासका लागि ऊर्जा मन्त्रालयबाट हलसम्म तयार पारी कार्यन्वयनमा लयएका अवधारणा, नीति, योजना र कार्यक्रमहरु र भावी योजनाहरु केके छन् ती सबैको प्रति सहित समितिको आगामी बैठकमा उपस्थित भई प्रस्तुत गर्न अनुरोध गर्ने।
2. नेपाल विद्युत प्राधिकरणको विग्रदै गएको अवस्थालाई सुधार्न तयार पारिएको कार्ययोजना प्रस्तुत गर्ने।
3. नेपाल भित्रकै निजी क्षेत्र तथा समुदायिक लगानीलाई जलविद्युत विकासमा उपयोग गर्नका निम्ती भएका अवरोध हटाउन अवलम्बन गर्नुपर्ने रणनीति प्रस्तुत गर्ने।

तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभएसम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ४७

मिति: २०६७ जेठ ६

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री दीपक वोहोरा	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	रामेश्वरप्रसाद खनाल सचिव अर्थ मन्त्रालय	
2.	युवराज भुसाल सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
3.	बालानन्द पौडेल सचिव सामान्य प्रशासन मन्त्रालय	
4.	हरिहर सिंह	
5.	सन्तोषमणि नेपाल विज्ञ	
6.	रामप्रसाद लम्साल सहसचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
7.	गोपाल प्रसाद उपाध्याय महानिर्देशक रा.नि.तथा वन	
8.	प्रकासनाथ प्याकुरेल उपसचिव वन विभाग	
9.	हरिनारायण वेल्वासे वन विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
----	------------------	--

2.	मा० आरजु राणा देउवा	
3.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
4.	मा० डवलबहादुर शाह	
5.	मा० धर्मराज वि.क	
6.	मा० प्रमिला राई	
7.	मा० प्रभुशाह तेली	
8.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
9.	मा० विना पौडेल	
10.	मा० विमला मिजार	
11.	मा० रणध्वज लिम्बु	
12.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
13.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
14.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
15.	मा० ललिता शाह	

आजको नेपाल सरकार वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निम्नानुसार निर्देशन दिने निर्णय गरियो।

- देशका विभिन्न स्थानमा तिब्र गतिमा भइरहेको वन फडाँनी र वन अतिक्रमण रोक्नका लागि तत्कालै आवश्यक कारवाही अगाडि बडाउने।
- समितिले यस भन्दा अगाडि दिइएको निर्देशनहरुमा के कति प्रगति/कार्यान्वयन भयो? त्यसको विवरण पन्ध्र दिन भित्र पठाउने।
- रसुवा, रौतहट, वारा, पर्सा, कैलाली र कञ्चनपुरमा अनधिकृत तवरले व्यापक वन फडाँनी भइरहेको भन्ने सन्दर्भमा यथार्थ वुझि प्रतिवेदन पेश गर्न स्थलगत अध्ययन भ्रमण गर्ने र भ्रमण टोलीले प्रतिवेदन पेश नगरुन्जेलसम्म घटनास्थललाई यथावत राख्ने।
- सर्लाही, रौतहट, वारा र पर्सा जिल्लाहरुको अध्ययन भ्रमण टोली:-
  - मा० आरजु राणा देउवा
  - मा० कृष्णप्रसाद यादव

- c. मा० धर्मारज वि.क
  - d. मा० रणध्वज लिम्बु
  - e. मा० ललिता शाह
5. रसुवा र सिन्धुपाल्चोक जिल्लाका लागि अध्ययन भ्रमण टोली:-
- a. मा० प्रमिला राई
  - b. मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग
  - c. मा० विमला मिजार
  - d. मा० रत्न गुरुङ्ग
  - e. मा० मोहनवहादुर खत्री

तदन्तर समितिको बैठक अर्को सूचना नभए सम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ४८

मिति: २०६७ जेठ १७

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री दीपक वोहरा	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	युवराज भुसाल सचिव वन तथा वातावरण मन्त्रालय	
2.	माधव प्रसाद आचार्य महानिर्देशक वन विभाग	
3.	रामचन्द्र भट्ट नि.महाप्रबन्धक टि.सि.एन.	
4.	रवी शर्मा अर्याल विज्ञ	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० आरजु राणा देउवा	
4.	मा० किरणकुमार राई	
5.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
6.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	

7.	मा० गगन थापा	
8.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
9.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
10.	मा० जनककुमारी चालिसे	
11.	मा० डवलबहादुर शाह	
12.	मा० दानवहादुर कुर्मी (चौधरी)	
13.	मा० दावा तामाङ्ग	
14.	मा० धर्मराज वि.क	
15.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
16.	मा० नन्दनकुमार दत्त	
17.	मा० नवोदिता चौधरी	
18.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
19.	मा० वडु थारु	
20.	मा० पदम् वहादुर राई	
21.	मा० प्रमिला राई	
22.	मा० प्रभुशाह तेली	
23.	मा० विमला मिजार	
24.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
25.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
26.	मा० रणध्वज लिम्बु	
27.	मा० रत्न गुरुङ्ग	

28.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
29.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
30.	मा० सत्य पहाडी	
31.	मा० सञ्चपाल मादेन	
32.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा बारा, रौतहत र सर्लाही जिल्लामा भएको वन फडानी र वन क्षेत्र अतिक्रमणको स्थलगत अध्ययन गरी तयार भएको प्रारम्भिक प्रतिवेदन टोलीका मा० सदस्य कृष्ण प्रसाद यादवले समिति समष पेश गर्नु भयो। उक्त प्रतिवेदन उपर छलफल भई नेपाल सरकार वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निम्नानुसार निर्देशन दिने निर्णय गरियो।

"यस समितिको मिति २०६७।२।६ को निर्देशनद्वारा अनधिकृत तवरले व्यापक वन फडाँनी भइरहेको भन्ने सन्दर्भमा अध्ययन गर्ने सिलसिलामा घटनास्थललाई यथावत राख्न निर्देशन भएकोमा समितिबाट गठित टोलिले केहि जिल्लाहरुको वस्तुस्थिति अध्ययन गर्दा हाललाई निर्देशनमा उल्लेखित जिल्लाहरुमा ढला पढा र कटान भैसकेका काठ दाउराहरु कानून बमोजिम यथाशिध्द व्यवस्थापन गर्न निर्देशन दिने।"

तदन्तर समितिको बैठक २०६७।२।१८ सम्मको लागि स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ४९

मिति: २०६७ जेठ १८

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रह्यो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	सम्माननीय प्र.म. माधवकुमार नेपाल	×
2.	मा० ऊर्जा मन्त्री डा० प्रकाशशरण महत	×
3.	मा० सिंचाई मन्त्री वालकृष्ण खाँड	×
4.	मा० कृषि तथा सहकारी मन्त्री मृगेन्द्रकुमार सिंह यादव	×
5.	मा० भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्री डम्बर श्रेष्ठ	×
6.	मा० वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री दीपक वोहरा	×
7.	मा० ऊर्जा राज्य मन्त्री चन्द्रसिंह भट्टराई	×
8.	मा० भूमि सुधार तथा व्यवस्था राज्यमन्त्री मानबहादुर शाही	×
9.	मा० कृषि तथा सहकारी राज्यमन्त्री करिमा वेगम	×
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणि नेपाल	
2.	रवि अर्याल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
----	------------------	--

2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	×
3.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
4.	मा० इन्द्रजीत थारु	×
5.	मा० कल्पना धमला	×
6.	मा० किरणकुमार राई	
7.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
8.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
9.	मा० गगन थापा	×
10.	मा० गोपाल किराँती	×
11.	मा० चन्द्रदेव जोशी	×
12.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
13.	मा० छिमी लामा	
14.	मा० जनककुमारी चालिसे	
15.	मा० जुलिकुमारी महतो	×
16.	मा० झलनाथ खनाल	
17.	मा० डवलबहादुर शाह	
18.	मा० दावा तामाङ्ग	×
19.	मा० दिलिप मर्हजन	×
20.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
21.	मा० धर्मराज वि.क	
22.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	

23.	मा० नन्दनकुमार दत्त	
24.	मा० नवोदिता चौधरी	
25.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
26.	मा० पट्टु थारु	
27.	मा० पदम् वहादुर राई	
28.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	×
29.	मा० पूर्णप्रसाद राजवंशी	×
30.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
31.	मा० प्रमिला राई	
32.	मा० प्रभुशाह तेली	×
33.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
34.	मा० विना पौडेल	×
35.	मा० विमला मिजार	
36.	मा० वुधनीदेवी महतो	×
37.	मा० भैरे कामी	×
38.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	×
39.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
40.	मा० मोहम्मद इस्तियाक राई	
41.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
42.	मा० रणध्वज लिम्बु	
43.	मा० रत्न गुरुङ्ग	

44.	मा० रमेश रिजाल	
45.	मा० रामकुमार शर्मा	×
46.	मा० रामनरेश राय	×
47.	मा० रामबहादुर बोहोरा	×
48.	मा० ललिता साह	×
49.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	×
50.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	×
51.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	×
52.	मा० शारदा घिमिरे	
53.	मा० शिवराज गौतम	
54.	मा० श्यामसुन्दर गुप्ता	
55.	मा० सत्य पहाडी	×
56.	मा० सञ्चपाल मादेन	×
57.	मा० सरस्वती चौधरी	×

निर्णयः

क. समितिको आजको बैठकमा चुरे तथा अन्य विभिन्न क्षेत्रमा भएको वन विनास सम्बन्धमा अध्ययन गर्न देहायका मा० सदस्यहरु रहनु भएको "वन संरक्षण समस्या अध्ययन उपसमिति" गठन भई देहाय वमोजिम गर्ने निर्णय भयोः-

१. मा० शिवराज गौतम- संयोजक
२. मा० कुलप्रसाद नेपाल
३. मा० गगन थापा
४. मा० चन्द्रदेव जोशी
५. मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग
६. मा० जनककुमारी चालिसे
७. मा० डवलबहादुर शाह

८. मा० नन्दनकुमार दत्त
९. मा० पदमवहादुर राई
१०. मा० प्रमिला राई
११. मा० यशोदादेवी अधिकारी
१२. मा० रणध्वज लिम्बु
१३. मा० रामकुमार शर्मा
१४. मा० ललिता शाह
१५. मा० सरस्वती चौधरी

- ख. यस उपसमितिले स्थलगत अध्ययन गर्नुका साथै वन विनास रोक्नको लागि ऐन, कानून, नियम र नीतिगत सुधार गर्नुपर्न कुरामा समेत प्रतिवेदन पेश गर्नेछ।
- ग. स्थलगत अध्ययन टोलीहरूमा यस उपसमितिले आवश्यकतानुसार प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिका अन्य माननीय सभासदहरूलाई समेत समावेश गर्न सक्नेछ।
- घ. यस उपसमितिले आवश्यकतानुसार विज्ञहरूको सल्लाह र सहयोग लिन सक्नेछ।
- ङ. उपसमितिको कार्यकाल ४५ दिनको हुनेछ।
- च. उपसमितिको अन्य कार्यविधि आफैँले निर्धारण गर्नेछ।
- तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ५०

मिति: २०६७ जेठ २८

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रह्यो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्री डम्बर श्रेष्ठ	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	छविराज पन्त सचिव भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
2.	जगत बस्नेत विज्ञ	
3.	कलानिधी पौडेल विज्ञ	
4.	हृदयनारायण मिश्र रा.मु.उ.आयोगग	
5.	द्रोण पोखरेल उपसचिव भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० किरणकुमार राई	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० चन्द्रदेव जोशी	

6.	मा० जनककुमारी चालिसे	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० दिलिप मर्हजन	
9.	मा० धर्मराज वि.क	
10.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
11.	मा० पट्टु थारु	
12.	मा० पदम् वहादुर राई	
13.	मा० विना पौडेल	
14.	मा० भैरे कामी	
15.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
16.	मा० मोहम्मद इस्तियाक राई	
17.	मा० रणध्वज लिम्बु	
18.	मा० रामकुमार शर्मा	
19.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
20.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
21.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
22.	मा० सञ्चपाल मादेन	

निर्णयः

समितिको आजको बैठकमा भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयद्वारा तयार पारिएको राष्ट्रिय भू-उपयोग नीति २०६७ को प्रारम्भिक मस्यौदाका सम्बन्धमा छलफल भयो। छलफलका क्रममा माननीय सदस्यहरूले राख्नु भएका प्रस्न जिज्ञासाहरूको उक्त मन्त्रालयका मा० मन्त्री, सचिव र सम्बद्ध पदाधिकारीबाट स्पष्ट पार्ने कार्य भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ५१

मिति: २०६७ असार १

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री दीपक वोहरा	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणि नेपाल विज्ञ	
2.	रवि अर्याल विज्ञ	
3.	युवराज भुसाल सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
4.	गोपाल बस्नेत महानिर्देशक रा.नि.तथा वन सं. विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
3.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
6.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	

7.	मा० छिमी लामा	
8.	मा० जनककुमारी चालिसे	
9.	मा० डवलबहादुर शाह	
10.	मा० दावा तामाङ्ग	
11.	मा० धर्मराज वि.क	
12.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
13.	मा० पट्टु थारु	
14.	मा० पदम् वहादुर राई	
15.	मा० विना पौडेल	
16.	मा० विमला मिजार	
17.	मा० भैरे कामी	
18.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
19.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
20.	मा० रणध्वज लिम्बु	
21.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
22.	मा० रामनरेश राय	
23.	मा० ललिता साह	
24.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
25.	मा० सञ्चपाल मादेन	

निर्णयः

- १ चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज भित्र विगत दुई महिनामा चारवटा गैडाहरु मरेको र चारवटा गैडाहरु मारिन ठूलो चिन्ताको विषय बनेको छ। यसमा कुन कुन निकाय र क-कसको कमी कमजोरीका कारणले यो दुर्घटना र अपराध भएको हो? अपराधीहरुलाई पक्रन र कारवाही चलाउन के भइरहेको

छ? यस सन्दर्भमा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयले एक हप्ता भित्र यस समितिमा लिखित प्रतिवेदन पेश गर्न र गैडा लगायतका अन्य वन्य जन्तुको चोरी शिकारी रोक्न अन्य उपायहरूका साथै कानूनमा पनि सुधार गर्नुपर्न भए सो सुधार गर्ने तर्फ पनि अविलम्ब कार्यवाही शुरु गर्न वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

- २ चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज भित्रका होटेलहरूले होटल संचालनको लागि म्याद थपको माग राख्दा उनीहरूले गैडा संरक्षणमा महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको कुरा वताएका थिए। हालै मारिएका गैडाहरूका सन्दर्भमा र गैडा संरक्षणमा अहिले उनीहरूको भूमिका के रहेको छ? यस सन्दर्भमा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज भित्र रहेका होटेलहरू र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयको लिखित प्रतिक्रिया माग्ने।
- ३ चितवन र वर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जमा रहेका गैडा, पाटे वाघ लगायतका दुर्लभ वन्य जन्तुको संरक्षणको लागि ती निकुञ्जसंग जोडिएका जिल्लामा राजनितिक दल, नागरिक समाज र सुरक्षासंग सम्बन्धित संघ संस्था र वरिपरिका वासिन्दाको समेत संयुक्त बैठक बसाली सम्बन्धित जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी मार्फत गैडा लगायतका वन्य जन्तुको संरक्षणमा सहयोग पुर्याउन गृह मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
- ४ चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज भित्र गैडा लगायतका दुर्लभ वन्य जन्तु मर्नु र मारिनुको कारण, संरक्षणमा देखा परेका समस्या, समस्या समाधानका उपायका सम्बन्धमा देहायका मा० सदस्यहरूको टोलीले उक्त निकुञ्जको स्थलगत अध्ययन गर्ने।

१. मा० सभापति शान्ता चौधरी
२. मा० कूलप्रसाद नेपाल
३. मा० चन्द्रदेव जोशी
४. मा० जनककुमारी जोशी
५. मा० पद्मवहादुर राई लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे
६. मा० ललिता शाह
७. मा० रामकुमार शर्मा ,

- ५ हाल देशका विभिन्न भागमा देखा परेको रासायनिक मलको अभावको सम्बन्धमा मिति २०६७।३।२ विहान ०८:०० वजे बस्ने बैठकमा कृषि तथा सहकारी मन्त्री र कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयका सचिवलाई आमन्त्रण गरी उक्त विषयमा जानकारी लिने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक ०६७।३।२ गते विहान ०८:०० बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ५२

मिति: २०६७ असार २

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० कृषि तथा सहकारी राज्यमन्त्री करिमा वेगम	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	स.स. लक्ष्मणकुमार पोखरेल कृ.त.प्र.स.मं	
2.	स.स. पुरुषोत्तमप्र मैनाली कृ.त.प्र.स.मं	
3.	स.स. उत्तमकुमार भट्टराई कृ.त.प्र.स.मं	
4.	पशुपति गौतम प्रबन्ध संचालक कृषि सामाग्री कं. लि.	
5.	रामकृष्ण श्रेष्ठ कृ.त.प्र.स.मं	
6.	सचिव नथुप्रसाद चौधरी कृ.त.प्र.स.मं	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कल्पना धमला	
3.	मा० गगन थापा	
4.	मा० चन्द्रदेव जोशी	

5.	मा० जनककुमारी चालिसे	
6.	मा० डवलबहादुर शाह	
7.	मा० दावा तामाङ्ग	
8.	मा० दिलिप मर्हजन	
9.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
10.	मा० धर्मराज वि.क	
11.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
12.	मा० पट्टु थारु	
13.	मा० पदम् वहादुर राई	
14.	मा० प्रमिला राई	
15.	मा० विना पौडेल	
16.	मा० विमला मिजार	
17.	मा० भैरे कामी	
18.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
19.	मा० रणध्वज लिम्बु	
20.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
21.	मा० रामकुमार शर्मा	
22.	मा० ललिता साह	
23.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
24.	मा० सत्य पहाडी	
25.	मा० सञ्चपाल मादेन	

निर्णयः

- १ रासायनिक मलको अभाव सम्बन्धी भएको छलफलमा कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयद्वारा "नेपालका मल क्षेत्रसँग सम्बन्धित समस्या र समाधानका उपायहरु शीर्षकमा प्रस्तुत पत्रमा यस क्षेत्रसँग सम्बन्धित भनी केही महत्वपूर्ण समस्याहरु उठाइएकोमा, ती समस्यालाई के कसरी सम्बोधन गर्न सकिन्छ भन्ने सन्दर्भमा र मलको क्षेत्रमा आत्म निर्भर हुँदै जान त्यस मन्त्रालयको कुनै सोच छ वा छैन? छ भने अल्पकालीन र दीर्घकालीन योजनाहरु के कसरी बनाएको र कार्यान्वयन गरिएको छ? दुई हप्ता भित्र विस्तृत प्रतिवेदन यस समितिलाई उपलब्ध गराउन कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।"
- २ कृषकहरुलाई सहूलियत दरमा मलखाद उपलब्ध गराउने भनिएतापनि कृषकहरुले मल पाउन नसकिरहेकोले आवश्यक परिमाणमा कृषकहरुलाई समयमा मलखाद उपलब्ध गराउन आवश्यक व्यवस्था मिलाउन र चालु आ.व.मा रासायनिक मल के कति परिमाणमा आयात गरिएको हो? आयातित मलको वितरणको अवस्था के कस्तो छ र अव सुधार गर्न के व्यवस्था गर्न सकिन्छ भन्ने विषयमा विस्तृत विवरण पन्ध्र दिन भित्र समितिमा उपलब्ध गराउन कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
- ३ कृषि क्षेत्रलाई उच्च प्राथमिकता दिने सरकारको संकल्प रहेको सन्दर्भमा कृषकहरुले मल प्राप्त गर्ने स्थितिलाई सहज बनाउन सम्माननीय प्रधानमन्त्रीलाई आवश्यक व्यवस्था मिलाउन अनुरोध गर्ने तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक ०६७।३।४ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ५३

मिति: २०६७ असार ३१

समय: १२:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	रवि अर्याल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
4.	मा० किरणकुमार राई	
5.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
6.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
7.	मा० गगन थापा	
8.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
9.	मा० जनककुमारी चालिसे	
10.	मा० जुलिकुमारी महतो	

11.	मा० डवलबहादुर शाह	
12.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
13.	मा० पट्टु थारु	
14.	मा० प्रमिला राई	
15.	मा० विमला मिजार	
16.	मा० भैरे कामी	
17.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
18.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
19.	मा० रणध्वज लिम्बु	
20.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
21.	मा० रामकुमार शर्मा	
22.	मा० ललिता साह	
23.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
24.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
25.	मा० सत्य पहाडी	
26.	मा० सञ्चपाल मादेन	
27.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा वन संरक्षण समस्या अध्ययन उप समितिका संयोजक मा० रामकुमार शर्माले प्रस्तुत गर्नु भएको प्रस्तव उपर छलफल भई देहाय बमोजिक गर्ने निर्णय भयोः-

१ समितिको मिति २०६७।२।१८ को निर्णय अनुसार वन संरक्षण समस्या अध्ययन उपसमितिले देशका विभिन्न जिल्लाहरुमा वन संरक्षणको अवस्था बारे स्थलगत अध्ययन गर्दा ठाँउ ठाँउमा व्यापक रुपमा वन फँडानी, चोरी, तस्करी र काठको अवैध ओसार पसार भएको पाइयो। राष्ट्रिय

तथा सामुदायिक वन लगायतका क्षेत्रहरुमा काठको व्यापक अनियमितता हुनको साथै वनका जग्गाहरु (सामुदायिक वनका उपभोक्ताहरु समेत) सुकुम्बासी, हलिया, मुक्त कर्मैया, वाढी पिडित र अन्यका नामा अतिक्रमण भएको पाइएकोले यसमा थप अध्ययन र अनुसन्धानको लागि यस उपसमितिलाई समय नपुग देखिएको हुँदा उपसमितिको म्याद समाप्त भएको मितिले ४५ दिन म्याद थप गर्ने।

- २ उपसमितिबाट नेपालक २७ जिल्लाहरुको प्रारम्भिक अध्ययनबाट व्यापक रुपमा वन फडाँनी, कटानी एवम् वन क्षेत्र अतिक्रमण भएको एवम् ठूलो कमिसनको लालसामा अधिकांश सामुदायिक वनले न्यून दरमा बहुमूल्य काठहरु (साल, खयर, अस्ना, जंगली सिसौं) लगायत विक्री वितरण गरी अख्तायर दूरुपयोग भएको महशुस हुन आएकोले जाँचबुझ आयोग ऐन, २०२६ को दफा-३ बमोजिम जाँचबुझ आयोग गठन गर्न प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद सचिवालय मार्फत नेपाल सरकारलाई निर्देशन दिने।
- ३ उक्त आयोग गठन भई आयोगले निर्णय गरे अनुसार हुने गरी निम्न लिखित २४ वटा जिल्लाक राष्ट्रिय एवम सामुदायिक वनम काठ दाउरा कटानी रोकन र कटानी भई घाटगद्दीमा रहेका काठ दाउराको विक्री वितरण र ओसार पसार पूर्णरुपमा वन्द गर्न समेत वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

१. मोरङ्ग
२. इलाम
३. उदयपुर
४. सिन्धुली
५. सर्लाही
६. महोत्तरी
७. रौतहट
८. वारा
९. मकवानपुर
१०. नवलपरासी
११. रुपन्देही
१२. कपिलबस्तु
१३. दाङ
१४. बाँके
१५. सुर्खेत
१६. वर्दिया
१७. कैलाली

१८. कञ्चनपुर
१९. डडेलधुरा
२०. सिराहा
२१. सप्तरी
२२. धनुषा
२३. सुनसरी
२४. झापा

- ४ सामुदायिक वनबाट प्रति क्यू.फिट रु २५०/- देखि रु ३००/- सम्ममा खरिद गरेर उपभोक्तालाई रु ३०००/- सम्ममा विक्री गर्ने गरेको र हाल बजारमा प्रसस्त काठ आइक्षरहेको सन्दर्भमा समितिको उक्त निर्णयलाई आधार बनाई कृतिम अभाव सृजना गरी काठको मूल्य बृद्धि र अभाव सिर्जना भएमा काठ विक्री वितरण गर्ने व्यापारी माथि छानवीन गरी कारवाही गर्न सम्बन्धित मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
  - ५ तराई र भित्रि मधेशका सुकुम्बासी, भूमिहिन, मुक्त कर्मैया, विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, बाढी पिडितको समस्या, खेलमैदान जस्ता समस्या समाधान गर्ने नाममा वन क्षेत्र नै उपलब्ध गराउने गरी भइरहेको सोचमा परिवर्तन गरी उल्लिखित कार्यका लागि वन क्षेत्र बाहेकको विकल्प खोज्न भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय लगायत अन्य सम्बन्धितलाई निर्देशन दिने।
- आजैको बैठकमा मा० डवलबहुर शाहले बाजुरा जिल्लाको पहिरोको स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन समिति समक्ष पश गर्नु भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ५४

मिति: २०६७ असार १२

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणि नेपाल	
2.	रवि अर्याल	
3.	जगत बस्नेत	
4.	कलानिधि पौड्याल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
5.	मा० चन्द्रदेव जोशी	×
6.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
7.	मा० छिमी लामा	

8.	मा० जनककुमारी चालिसे	
9.	मा० जुलिकुमारी महतो	
10.	मा० डवलबहादुर शाह	
11.	मा० दावा तामाङ्ग	×
12.	मा० धर्मराज वि.क	
13.	मा० नवोदिता चौधरी	
14.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	×
15.	मा० पट्टु थारु	×
16.	मा० पदम् वहादुर राई	×
17.	मा० प्रभुशाह तेली	
18.	मा० विमला मिजार	
19.	मा० भैरे कामी	
20.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
21.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
22.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
23.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
24.	मा० ललिता साह	×
25.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
26.	मा० सत्य पहाडी	×
27.	मा० सञ्चपाल मादेन	

निर्णयः

- १ आजको बैठकमा तराईका विभिन्न भागमा पेट्रोलियम पदार्थको अन्वेषण गर्दा, वन, कृषि, भूमि र वातावरणमा पर्ने असरका सम्बन्धमा विज्ञ सन्तोषमणि नेपालले जानकारी दिनु भयो सो माथि छलफल भयो।
  - २ वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयबाट मिति २०६७।४।७ मा पशुपतिमा दाह संस्कार गर्ने प्रयोजनका लागि वारा जिल्लाको तामागढीको प्लट नं। १, २, ३ र ४ तथा लालको प्लट नं १ बाट वन नियमावली, २०५१ को नियम २ (ड) अनुसार दाउराको परिभाषा भित्र पर्ने साइजका टिम्बर कर्पोरेशन अफ नेपालले संकलन क्षेत्रबाट सात दिन भित्र आफ्नो डिपोमा ल्याई पशुपति आर्यघाटको लागि दाउराको आपूर्ति व्यवस्था मिलाउन सहमति दिने निर्णय भयो।
- तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६७।४।१८ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ५५

मिति: २०६७ असार १८

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणि नेपाल	
2.	रवि अर्याल	
3.	प्रतापकुमार पाठक सचिव उद्योग मन्त्रालय	
4.	सर्वजीत प्रसाद महतो मा.नि खानी तथा भूगर्भ विभाग	
5.	देवीनाथ सुवेदी	
6.	जयराज घिमिरे	
7.	श्यामबहादुर के.सी	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० किरणकुमार राई	

5.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
6.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
7.	मा० छिमी लामा	
8.	मा० जुलिकुमारी महतो	
9.	मा० डवलबहादुर शाह	
10.	मा० दावा तामाङ्ग	
11.	मा० धर्मराज वि.क	
12.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
13.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
14.	मा० पट्टु थारु	
15.	मा० पदम् वहादुर राई	
16.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
17.	मा० प्रमिला राई	
18.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
19.	मा० विमला मिजार	
20.	मा० भैरे कामी	
21.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
22.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
23.	मा० रणध्वज लिम्बु	
24.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
25.	मा० रामनरेश राय	

26.	मा० ललिता साह	
27.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
28.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
29.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
30.	मा० शिवराज गौतम	
31.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

- १ आजको बैठकमा तराई र भित्री मधेशका विभिन्न स्थानम हुन गइरहेको पेट्रोलियम पदार्थको अन्वेषण र त्यसले वन वातावरण र कृषि भूमिमा पार्ने असरका सम्बन्धा उद्योग मन्त्रालयका सचिव खनी तथा भू-गर्भ विभागका महानिर्देशक र पेट्रोलियम अन्वेषण परियोजनाका प्रमुखसँग छलफल भई देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयो।
- क. पेट्रोलियम पदार्थको अन्वेषणका लागि अध्ययन गर्दा वन, वातावरण र कृषि भूमिलाई पर्ने असरको पनि अध्ययन गर्ने,
- ख. पेट्रोलियम अन्वेषण र उत्पादनको सम्बन्धमा टेक्साना र केर्नइनजी कम्पनीसँग भएको काम कारवाहीको विषयमा देहायका कागजात माग गर्ने,
-विड मूल्याङ्कन
-पेट्रोलियम परामर्श समितिको प्रतिवेदन
-नेपाल सरकारका निर्णयहरु
-सम्बन्धित कम्पनीहरूसँग भएका सम्झौताहरु
- ग. तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ५६

मिति: २०६७ भदौ १७

समय: १४:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रह्यो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणि नेपाल	
2.	रवि अर्याल	
3.	डा० गोविन्दकुसुम सचिव गृह मन्त्रालय	
4.	रामेश्वर खनाल सचिव अर्थ मन्त्रालय	
5.	शंकर कोइराला सचिव	
6.	युवराज भुसाल सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
7.	मधुसुदन पौडेल सह सचिव सिंचाई मन्त्रालय	
8.	रमेश चन्द ठकुरी प्र.मा.नि	
9.	खोमराज दाहाल महानिर्देशक व्य.उ.प्र.नि विभाग	
10.	भरतप्रसाद पुडासैनी महानिर्देशक भू-तथा जलाधार संरक्षण विभाग	
11.	बोधराज निरौला स.स अर्थ मन्त्रालय	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
----	------------------	--

2.	मा० कल्पना धमला	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
5.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
6.	मा० छिमी लामा	
7.	मा० जनककुमारी चालिसे	
8.	मा० जुलिकुमारी महतो	
9.	मा० डवलबहादुर शाह	
10.	मा० दिलिप मर्हजन	
11.	मा० धर्मराज वि.क	
12.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
13.	मा० नवोदिता चौधरी	
14.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
15.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
16.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
17.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
18.	मा० रणध्वज लिम्बु	
19.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
20.	मा० रमेश रिजाल	
21.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
22.	मा० शारदा घिमिरे	

23.	मा० शिवराज गौतम	
24.	मा० सत्य पहाडी	

निर्णयः

आजको बैठकमा हालै आएको भारी वर्षाको कारण विभिन्न ठाउँमा बाढी पहिरो गई भएको धन जनक क्षति बाढफ पहिरो पिडितहरुलाई उपलब्ध गराएको राह र उद्धारका सम्बन्धमा गृह मन्त्रालय सिंचाई मन्त्रालय वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय र अर्थ मन्त्रालयसँग जानकारी लिइयो। त्यसै गरी बाजुराको पहिरोको स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन माथि पनि छलफल भयो।

तत्पश्चात समितिले देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय गर्योः-

1. बाजुरा जिल्लाको पहिरोको स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदनको सम्बन्धमा सिंचाई मन्त्रालय र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयसँग ती मन्त्रालयहरुको अवधारणा माग गर्ने।
2. वन संरक्षण समस्या अध्ययन उपसमितिमा प्राप्त राय सुझाव र मिति २०६७।१।३ मा भएको अन्तरक्रियामा प्राप्त सुझावहरुलाई समेत समावेश गरी प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप दिन केही समय लाग्ने भएकोले २०६७ भाद्र मसान्तसम्म उप समितिको म्याद थप गर्न माग भई आए अनुसार म्याद थप गर्ने र उपसमितिको संयोजक उपसमिति आफैले तोक्ने।
3. हालै आएको वर्षाका कारण जल उत्पन्न प्रकोपबाट पिडितलाई राहत र उद्धारका लागि तत्काल कार्यक्रम बनएर कार्यान्वय गर्न सिंचाई मन्त्रालयलाई सुझाव दिने।
4. बाढी पहिरो रोकथामको लागि रसुवा लगायतका जिल्लामा भएको काम कारवाहीको अनुगमन गर्न टोली गठन गर्ने।
5. प्रत्येक वर्ष वर्षाको समस्या जलउत्पन्न प्रकोपबाट हुने धनजनको क्षति न्यूनीकरणको लागि सिंचाई मन्त्रालय गृहमन्त्रालय अर्थमन्त्रालय नेपाली सेना र प्रहरी प्रधान कार्यालयका प्रतिनिधिहरु रहेको संयन्त्र बनाउने र सो संयन्त्रले जोखिम न्यूनीकरणको योजना बनाउने कार्यान्वयन गराउने र अनुगमन मूल्याङ्कन गर्ने व्यवस्था मिलाउन नेपाल सरकारलाई निर्देशन दिने

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ५७

मिति: २०६७ भदौ ३१

समय: १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० भूमि सुधार तथा व्यवस्था राज्यमन्त्री मानबहादुर शाही	
	आमन्त्रित सदस्य	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कल्पना धमला	
3.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
4.	मा० जनककुमारी चालिसे	
5.	मा० दर्गाजयन्ती राई	
6.	मा० पदम् वहादुर राई	Type equatio
7.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
8.	मा० विमला मिजार	
9.	मा० भैरे कामी	
10.	मा० रणध्वज लिम्बु	

11.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
12.	मा० रामनरेश राय	
13.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
14.	मा० ललिता साह	
15.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
16.	मा० सत्य पहाडी	
17.	मा० सञ्चपाल मादेन	

निर्णयः

आजको बैठकमा वन संरक्षण समस्या अध्ययन उपसमितिले तयार गरेको प्रतिवेदन उपसमिति सदस्य मा० जनककुमारी चालिसेले समिति समक्ष पेश गर्नु भयो। तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ५८

मिति: २०६७ असोज ११

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणि नेपाल	
2.	जगत बस्नेत	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
5.	मा० कल्पना धमला	
6.	मा० किरण गुरुङ्ग	
7.	मा० गगन थापा	
8.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
9.	मा० जनककुमारी चालिसे	

10.	मा० जुलिकुमारी महतो	
11.	मा० डवलबहादुर शाह	
12.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
13.	मा० नवोदिता चौधरी	
14.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
15.	मा० पट्टु थारु	
16.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
17.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
18.	मा० प्रमिला राई	
19.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
20.	मा० विमला मिजार	
21.	मा० भैरे कामी	
22.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
23.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
24.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
25.	मा० रणध्वज लिम्बु	
26.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
27.	मा० ललिता साह	
28.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
29.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
30.	मा० शिवराज गौतम	

31.	मा० सरस्वती चौधरी	
-----	-------------------	--

निर्णयः

१. आजको बैठकमा वन संरक्षण समस्या सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन ३०६६ माथि छलफल भइ सो प्रतिवेदनलाई संशोधित रूपमा पारित गरी व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्ने।
२. बाजुरा, रसुवा र उदयपुर जिल्लाको पहिरो सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदनलाई पनि पारित गरी व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्ने।
३. यस समितिमा विभिन्न व्यक्ति, संघ संस्थाबाट निवेदन उजुरी र गुनासाहरु प्राप्त भइरहेको सन्दर्भमा हालसम्म प्राप्त र पछि प्राप्त हुने निवेदन उजुरी र गुनासाहरुको अध्ययन गरी आवश्यकता अनुसार सरोकारवालाहरूसंग समेत छलफल गरी आफ्नो राय सुझाव सहितको प्रतिवेदन पेश गर्न देहाय बमोजिमको उपसमिति गठन गर्ने।
  - a. मा० शिवराज गौतम
  - b. मा० कृष्णप्रसाद यादव
  - c. मा० कुलप्रसाद नेपाल
  - d. मा० जनककुमारी चालिसे
  - e. मा० नवोदीता चौधरी
४. समितिको आगामी बैठकमा जलविद्युत विकासका लागि कार्यान्वयनमा गएका योजनाहरु रोकिएका भन्ने कुरा विभिन्न संचार माध्यममा बएकोले यस बारे यथार्थ जानकारी लिन ऊर्जा मन्त्रालयका सचिव, विद्युत विकास विभागका महानिर्देशक र नेपाल विद्युत प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशकलाई आमन्त्रण गर्ने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६७ आश्विन १३ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ५९

मिति: २०६७ असोज २४

समय: ०८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणि नेपाल	
2.	रवि अर्याल	
3.	कलानिधी पौडेल	
4.	जगत बस्नेत	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० जनककुमारी चालिसे	
6.	मा० धर्मराज वि.क	
7.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	

8.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	×
9.	मा० पट्टु थारु	×
10.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
11.	मा० वुधनीदेवी महतो	×
12.	मा० रणध्वज लिम्बु	

निर्णयः

1. समितिको आजको बैठकमा वन संरक्षणमा देखा परेका समस्याहरूको अध्ययन गरी त्यसको प्रतिवेदन सम्माननीय सभामुख समक्ष पेश गरिएको र प्रतिवेदनमा उल्लिखित सुझाव तथा निर्देशनहरू कार्यान्वयनका लागि प्रतिवेदनलाई सम्बन्धित निकायहरूमा यथाशक्य चाँडो पठाइने व्यहोरा मा० सभापतिले समितिमा जानकारी गराउनु भयो।
2. त्यसैगरी मा० सभापतिले समितिका मा० सदस्यहरू वन संरक्षण समस्या अध्ययन उपसमितिका पूर्व संयोजक एवम् व्यवस्थापिका-संसदका पूर्व सदस्य रामकुमार शर्मा समितिका कार्यरत कर्मचारी र व्यक्तिगत तर्फबाट २०६७ सालको वडा दर्शन शुभ होस भन्ने चाहनाका साथ मंगलमय शुभकामना व्यक्त गर्नु भयो।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ६०

मिति: २०६७ कार्तिक १६

समय: १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
5.	मा० गगन थापा	
6.	मा० चन्द्रदेव जोशी	×
7.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
8.	मा० छिमी लामा	
9.	मा० जनककुमारी चालिसे	
10.	मा० डवलबहादुर शाह	
11.	मा० दावा तामाङ्ग	×

12.	मा० दिलिप मर्हजन	
13.	मा० धर्मराज वि.क	
14.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
15.	मा० नन्दनकुमार दत्त	×
16.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	×
17.	मा० पट्टु थारु	×
18.	मा० प्रमिला राई	
19.	मा० विना पौडेल	
20.	मा० भैरे कामी	
21.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
22.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
23.	मा० मोहम्मद इस्तियाक राई	×
24.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
25.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
26.	मा० रमेश रिजाल	
27.	मा० रामकुमार शर्मा	
28.	मा० ललिता साह	×
29.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
30.	मा० शिवराज गौतम	
31.	मा० सत्य पहाडी	×
32.	मा० सरस्वती चौधरी	×

निर्णयः

१. आजको बैठकमा समितिको कार्य क्षेत्रक विषयमा अध्ययन गरी समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्न ऊर्जा, सिंचाई, वन तथा भू-संरक्षण, कृषि तथा सहकारी र भूमि सुधार तथा व्यवस्था उपसमितिहरू गठन गर्ने र यसको लाग ए.ने.क.पा. बओवादीबाछ ५।५ जना, नेपाली कांग्रेस र एमालेबाट २।२। जना, मधेशी जन अधिकार फोरमबाट १।१ जनाको नाम २०६७।७।२४ सम्ममा नाम सीपारिस गरी सभापतिलाई दिने।
२. पाँचवटा उपसमितिहरूमा रहनु हुने मा० सदस्यहरूको नाम र संयोजनक तोक्ने काम आगामी बैठकमा गर्ने।
३. यस समितिमा प्राप्त हुन आएका उजुरी, गुनासा र निवेदनको सम्बन्धमा अध्ययन भई निवेदन, गुनासा र उजुरी अध्ययन उपसमितिका संयोजनकले पेश गर्नु भएको सिफारिसका आधारमा देहायको विषयमा देहाय बमोजिम निर्देशन दिने।
  - a. वनेपा, सिन्धुली, वर्दिवास सडक योजना अन्तर्गत खुर्कोट नेपालथोक खण्डमा पर्ने जम्मा ३६८ वटा रुखहरू हटाउन ०६७।३।३२ मा मन्त्रपरिषद्बाट निर्णय भइसकेको हुँदा रुख हटाउन आवश्यक सहयोगको लागि वनेपा-सिन्धुली-वर्दिवास सडक योजनाबाट मिति २०६७।४।१७ मा लेखि आएको सन्दर्भमा वन क्षेत्रको जग्गा कुनै पनि अवस्थामा अर्को प्रयोजनको लागि उपलब्ध नगराउने गरी कानूनी व्यवस्था गरिनु पर्ने। वन क्षेत्रको जग्गा अन्य प्रयोजनको लागि प्रयोग गर्नु पर्ने भएमा वन ऐनमा क्षतिपूर्ति वापत वन क्षेत्र सट्टा भर्ना गर्ने प्रावधान सहितको दफा राखी सोही बमोजिम मात्र गर्न सक्ने व्यवस्था वन संरक्षण समस्या अध्ययन प्रतिवेदनमा उल्लेख भएको छ। अतः कुनै पनि विकास आयोजना/परियोजना सञ्चालन गर्न वन क्षेत्रको जग्गा प्रयोग गर्नु पर्ने अवस्थामा एक रुख काटे वापत योजना/परियोजनाले १० वटा विरुवा रोपी संरक्षणको व्यवस्था मिलाउने र यस्ता योजना र परियोजना बनाउँदा बृक्षारोपण गरी विरुवा हुर्काउनको लागि समेत बजेटको व्यवस्था मिलाई मन्त्रपरिषद्को मिति २०६७।३।३२ को निर्णयनुसार गर्न गराउन भौतिक योजना तथा निर्माण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने। बृक्षारोपण गरी वन जंगल हुर्काउने क्षेत्र नेपाल सरकारले आयोजना/परियोजनालाई उपलब्ध गराउने।
  - b. ऊर्जा मन्त्रालयको मिति २०६७।४।१७ को पत्रानुसार राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त खिम्ति ढल्केवर २२० के भी प्रशारण लाईन आयोजना अन्तरगत निर्माण भइरहेको प्रशारण लाइन आयोजनाको १५/१५ मिटर भित्रका रुख विरुवा कटान गरी तार तान्ने कार्यलाई निरन्तरता दिन सहमति माग भई आएको सन्दर्भमा एक रुख काटे वापत योजना/परियोजनाले १० वटा विरुवा रोपी संरक्षणको व्यवस्था मिलाउने र यस्ता योजना र परियोजना बनाउँदा बृक्षारोपण गरी विरुवा हुर्काउनका लागि समेत बजेटको व्यवस्था मिलाउनु ऊजा

मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने। बृषारोपण गरी वन जंगल हुर्काउने क्षेत्र नेपाल सरकारले आयोजना/परियोजनालाई उपलब्ध गराउने।

- c. देवेशमणि त्रिपाठी (अध्यक्ष: नेपाल वन प्राविधिक संघ), वराष्ट्रिय वन्यजन्तु संग्राहलय तथा पुनस्थापना केन्द्र स्थापना गर्ने सम्बन्धी सुशील भट्टराईद्वारा तयार पारिएको प्रतिवेदनको सन्दर्भमा छलफल हुँदा मेघबहादुर पाण्डे संयोजक रह
- d. न भएको आखेटोपहार व्यवस्थापन सम्बन्धमा सुझाव दिन गठित कार्यदलले मिति २०६७।३।७ मा पेश गरेको सुझावको तत्कालीन कार्य अन्तरगतको नं। २ मा दिएको सुझाव कार्यान्वयन गर्दा जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी, जिल्ला प्रहरी प्रमुख, गणपति, जिल्ला वन अधिकृत, राजनीतिक दलका जिल्ला सभापति, स्थानीय बासिन्दाका प्रतिनिधि र नेपाल पत्रकार महासंघका जिल्ला सभापति समेतको रोहवरमा गर्ने र दियालो वंगालालाई आखेटोपहार संग्राहलायको रुपमा विकास गर्ने सम्बन्धमा सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने गरी अरु कुरा सो प्रतिवेदनमा उल्लेख भए बमोजिम गर्न वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ६१

मिति: २०६७ जेठ १८

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० कृषि तथा सहकारी मन्त्री मृगेन्द्रकुमार सिंह यादव	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	युवराज भुसाल, सचिव, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
2.	नाथु प्रसाद चौधरी, सचिव, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	
3.	नरवहादुर रजवार, उ.मा.नि, पशुसेवा विभाग	
4.	जुद्वबहादुर गुरुङ्ग, सचिव, रा.प्र.स.को.	
5.	डा० महेश्वर ढकाल, इकोलोजिस्ट, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग	
6.	डा० हुम गुरुङ्ग, नेपाल पक्षि संरक्षण संघ	
7.	खडानन्द पौडेल नेपाल पक्षी संरक्षण संघ	
8.	सन्तोषमणि नेपाल विज्ञ	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	

3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
5.	मा० गगन थापा	
6.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
7.	मा० छिमी लामा	
8.	मा० जनककुमारी चालिसे	
9.	मा० डवलबहादुर शाह	
10.	मा० दावा तामाङ्ग	
11.	मा० धर्मराज वि.क	
12.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
13.	मा० पदम् वहादुर राई	
14.	मा० प्रमिला राई	
15.	मा० प्रभुशाह तेली	
16.	मा० विना पौडेल	
17.	मा० विमला मिजार	
18.	मा० भैरे कामी	
19.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
20.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
21.	मा० रणध्वज लिम्बु	
22.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
23.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा घरपालुवा पशुमा डाइक्लोफेनिकको प्रयोगबाट गिद्व संरक्षणमा देखा परेका समस्याको सम्बन्धमा मन्त्रालयमा मन्त्रालयका पदाधिकारीहरु तथा विज्ञहरुसंग छलफल भयो। गिद्व संरक्षणमा देखा परेका समस्याको समाधानार्थ भइरहेका काम कारवाही र माननीय सदस्यहरुले उठाउनु भएका प्रश्न वा जिज्ञासाहरुलाई कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयका सचिव र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयका सचिवहरुबाट स्पष्ट पर्ने काम भयो।
२. तत्पश्चात गैंडा संरक्षणमा देखापरेका समस्याहरु अध्ययन गर्न गठित टोलीको प्रतिवेदन समितिका मा० सदस्य लक्ष्मणप्रसाद घिमरेले समिति समक्ष पेश गर्नु भयो।
३. आजैको बैठकमा वाजुरा, रसुवा र उदयपुर जिल्लाको पहिरो सम्बन्धी स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदनमा उल्लेखित सुझाव एवम् निर्देशनहरु नेपाल सरकारको कार्य सम्पादनमा सघाउ पुग्ने किसिमका भएकाले उक्त प्रतिवेदनमा उल्लिखित सुझाव एवम् निर्देशनहरु कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित निकायलाई निर्देशन दिने निर्णय भयो।
४. त्यसैगरी घाटको दाउरा आपूर्ति, मुक्त कमैयालाई घर निर्माणको लागि दिने भनिएको काठ, विकास आयोजना/परियोजना संचालन जस्ता कार्य यषस समितिले दिएका निर्देशनको कारण रोकिएको भन्ने कुरा विभिन्न सरकारी पदाधिकारीको भनाई उल्लेख गर्दै विभिन्न संचार माध्यममा प्रचार प्रसार भएको सम्बन्धमा समितिको ध्यान आकृष्ट भएको छ। वन विनासको अध्ययनको सन्दर्भमा समितिबाट मिति २०६७।३।३१ र त्यस पछि विभिन्न मितिमा दिइएका निर्देशनहरु समितिको वन संरक्षण समस्या अध्ययन प्रतिवेदन २०६७ मा समायोजन भइसकेको तथा उक्त प्रतिवेदन यस समितिले कुनै अलग कार्यवाही अगाडि बढाउने नभई वनको संरक्षण, सम्बद्वन र समुचित उपयोगको सम्बन्धमा समितिको प्रतिवेदनमा उल्लेखित सुझाव एवम् निर्देशन अनुरूप गर्ने गराउने जस्ता कार्यकारिणी दायित्व सम्बन्धित मन्त्रालय तथा विभागको नै भएको विषय प्रष्ट भएकोले सो व्यहोराको जानकारी सम्बन्धित निकायलाई गराउने निर्णय गरियो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ६२

मिति: २०६७ मंसिर २९

समय: ०८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणि नेपाल	
2.	रवि अर्याल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० किरणकुमार राई	
5.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० धर्मराज वि.क	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	

10.	मा० नवोदिता चौधरी	
11.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
12.	मा० पदम् वहादुर राई	
13.	मा० प्रभुशाह तेली	
14.	मा० विना पौडेल	
15.	मा० वुधनीदेवी महतो	
16.	मा० भैरे कामी	
17.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
18.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
19.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
20.	मा० रमेश रिजाल	
21.	मा० रामकुमार शर्मा	
22.	मा० ललिता साह	
23.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
24.	मा० सत्य पहाडी	

निर्णयः

आजको बैठकमा गैडा चोरी शिकारी समस्या सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन, २०६७ उपर छलफल भयो। तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६७।९।७ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ६३

मिति: २०६७ पुस ७

समय: ०८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० ऊर्जा मन्त्री डा० प्रकाशशरण महत	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	रामेश्वर खनाल सचिव अर्थ मन्त्रालय	
2.	वोधीराम निरौला सहसचिव अर्थ मन्त्रालय	
3.	ज्योति वानिया सदस्य विद्युत महशुल निर्धारण आयोग	
4.	सुनिल बहादुर मल्ल महानिर्देशक विद्युत विकास विभाग	
5.	डा जीवेन्द्र झा कार्यकारी निर्देशक ने.वि.प्रा.	
6.	राजेन्द्र किशोर क्षेत्री ऊर्जा मन्त्रालय	
7.	श्रीरंजन लाकौल सह सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
8.	रुद्र शर्मा अधिवक्ता	
9.	भुवन कुमार क्षेत्री प्रवन्धक ने.वि.प्रा.	
10	बद्री नाथ रोका नि उपकार्यकारी निर्देशक ने.वि.प्रा.	
11	सुरेन्द्र राजभण्डारी निर्देशक ने.वि.प्रा.	

12	प्रदीप गंगोल कार्यकारी व्यवस्थापक IPPAN	
13	जयन्द्र श्रेष्ठ का.मु निर्देशक ने.वि.प्रा.	
14	शैलेन्द्र गुरागाई IPPAN	
15	सुवर्ण दास श्रेष्ठ IPPAN	
16	ज्ञानेन्द्र लाल प्रधान IPPAN	
17	डेडराज खड्का IPP	
18	सन्तोषमणि नेपाल	
19	रवि अर्याल	

सदस्यहरु:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० किरणकुमार राई	
5.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
6.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
7.	मा० गगन थापा	
8.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
9.	मा० जनककुमारी चालिसे	
10.	मा० डवलबहादुर शाह	
11.	मा० दावा तामाङ्ग	
12.	मा० धर्मराज वि.क	
13.	मा० नन्दनकुमार दत्त	

14.	मा० नवोदिता चौधरी	
15.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
16.	मा० पूर्णप्रसाद राजवंशी	
17.	मा० प्रमिला राई	
18.	मा० विमला मिजार	
19.	मा० भैरे कामी	
20.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
21.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
22.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
23.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
24.	मा० रमेश रिजाल	
25.	मा० रामकुमार शर्मा	
26.	मा० ललिता साह	
27.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
28.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
29.	मा० शिवराज गौतम	
30.	मा० सत्य पहाडी	
31.	मा० सञ्चपाल मादेन	
32.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

- नेपालको जलविद्युत क्षेत्रको समग्र विकासका लागि ऊर्जा मन्त्रालयबाट हालसम्म तयार पारी कार्यान्वयनमा ल्याइएका अवधारणा, नीति, योजना, कार्यक्रम र भावी योजनाहरु।

२. नेपाल विद्युत प्राधिकरणको विग्रदै गएको अवस्थालाई सुधार गर्न तयार पारिएको कार्य योजना र प्राधिकरणको विद्युत प्रसारण लाइनको सम्बन्धमा।
३. नेपाल भित्रकै निजी क्षेत्र तथा सामुदायिक लागनीलाई जलविद्युत विकासमा उपयोग गर्नका निम्ति भएका अवरोध हटाउन अवलम्बन गर्नुपर्ने रणनीति।
छलफलका क्रममा मा० सदस्यहरुले उठाउनु भएका प्रश्न वा जिज्ञासाहरुलाई ऊर्जामन्त्री, अर्थ मन्त्रालयका सचिव, नेपाल विद्युत प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक र सम्बद्ध पदाधिकारीबाट स्पष्ट पार्ने कार्य भयो।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक ०६७।१।८ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ६४

मिति: २०६७ पुस ८

समय: ०८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रह्यो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	नाथुप्रसाद चौधरी सचिव कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	
2.	विष्णुप्रसाद अर्याल सहसचिव कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	
3.	डा प्रभाकर पाठक महानिर्देशक पशु सेवा विभाग	
4.	विजय मल्लिक महानिर्देशक कृषि विभाग	
5.	पशुपति गौतम प्रवन्ध संचालन कृषि सामाग्री कं लि	
6.	डा० निरंजन प्र.अधिकारी निर्देशक ने.कृ.अ.परिषद	
7.	गोपालप्रसाद श्रेष्ठ कार्यक्रम निर्देशक तरकारी विकास निर्देशनालय	
8.	हेमराज रेग्मी	
9.	निरु दहाल पाण्डे	
10.	रामकृष्ण श्रेष्ठ	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	

3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
5.	मा० गगन थापा	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० धर्मराज वि.क	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नवोदिता चौधरी	
11.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
12.	मा० पूर्णप्रसाद राजवंशी	
13.	मा० प्रमिला राई	
14.	मा० प्रभुशाह तेली	
15.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
16.	मा० विना पौडेल	
17.	मा० विमला मिजार	
18.	मा० भैरे कामी	
19.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
20.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
21.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
22.	मा० रमेश रिजाल	
23.	मा० रामकुमार शर्मा	

24.	मा० ललिता साह	
25.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
26.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
27.	मा० शिवराज गौतम	
28.	मा० सत्य पहाडी	
29.	मा० सञ्चपाल मादेन	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा देहायका विषयहरूमा छलफल गरियो।
  - a. मलखादको आपूर्ती र वितरण
  - b. उखु खेती
  - c. धानमा बाला नलागेको
  - d. धानको मूल्य
  - e. नगदे वाली पशुपालन आदिबाट कूल ग्रहर्थ उत्पादनमा योगदान घट्दै जानुको कारण।
  - f. उल्लेखित विषयहरूका सम्बन्धमा मा० सदस्यहरूले उठाउनु भएका प्रश्न वा जिज्ञासाहरूलाई कृषि तथा सहकारी मन्त्री, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयका सचिव र सम्बन्धित पदाधिकारीबाट स्पष्ट पार्ने कार्य भयो।
२. कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयसँग देहायमा उल्लेख गरिए अनुसारकव विवरण १५ दिन भित्र समितिमा उपलब्ध गराई दिने व्यवस्थाका लागि अनुरोध गर्ने।
  - a. कृषकहरूले आफ्नो उत्पादनको उचित मूल्य पाउन सक्ने अवस्था सुनिश्चित गर्न अहिले भइरहेको अवस्थामा के-के परिवर्तन गर्नुपर्ला। त्यसको अवधारणा र कार्य योजना।
  - b. पशुपालन (खसी, वोका, राँगा) फलफूल, तेल, दाल, मसला, दूध, चिनी, वीऊ-विजन खाद्य अन्न आदिको प्रतिस्थापन गर्न स्थानीय उत्पादन बढाउन खाद्य अन्न आदिको प्रतिस्थापन गर्न स्थानीय उत्पादन बढाउने सम्बन्धी अवधारणा र कार्य योजना।
  - c. कृषि मन्त्रालयले आम कृषकलाई पुर्याउने सेवालाई विस्तार गर्न र प्रभावकारी बनाउन संगठनात्मक सुधार र सुदृढीकरणको अवधारणा र कार्ययोजना।
  - d. मलखाद उत्पादन, वितरण र आपूर्तिको समस्या र निराकरणका उपायहरूका सन्दर्भमा समय सीमा समेत तोकिएको कार्य योजना।
  - e. नेपालमा रासायनिक मल कारखाना स्थापना गर्न अध्ययन गरी प्रस्ताव तयार गर्ने।

- f. कृषि अनुसन्धानको वर्तमान अवस्था र यसमा सुधार स्तरवृद्धि र विस्तारमा मन्त्रालयको योजना।
  - g. साना तथा मझौला किसानलाई उत्पादनमा उत्साहित गर्न, निश्चित उद्देश्य राखेर सरल ऋण पूजाको व्यवस्था गर्ने अवधारणा र कार्य योजना।
३. गैंडा, चोरी शिकारी समस्या अध्ययन प्रतिवेदन, २०६७ का सम्बन्धमा छलफल गर्न रक्षा मन्त्री, रक्षा सचिव र नेपाली सेनाका प्रधान सेनापतिलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्ने।
- तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६७।९।१३ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ६५

मिति: २०६७ पुस १३

समय: ०८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	मा० देवी खड्का	

सदस्यहरू:

1.	मा० कल्पना धमला	
2.	मा० किरणकुमार राई	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
6.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
7.	मा० छिमी लामा	
8.	मा० जनककुमारी चालिसे	
9.	मा० जुलिकुमारी महतो	
10.	मा० डवलबहादुर शाह	

11.	मा० धर्मराज वि.क	
12.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
13.	मा० नवोदिता चौधरी	
14.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
15.	मा० विना पौडेल	
16.	मा० भैरे कामी	
17.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
18.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
19.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
20.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
21.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
22.	मा० शिवराज गौतम	
23.	मा० सत्य पहाडी	
24.	मा० सञ्चपाल मादेन	

निर्णयः

१. मन्त्रिपरिषदलाई दिइएको निदेशनः

- नेपाल सरकारको उच्च प्राथमिकताका साथ विद्युत प्रसारण लाइन निर्माण गर्ने प्रतिवद्धता विपरित प्रसारण लाइन निर्माणका लागि आवश्यक रकम विनियोजन नगर्दा जलविद्युत उत्पादनमा नकारात्मक प्रभाव पर्ने भएकोले आवश्यक रकम विनियोजन गर्ने।
- जलविद्युत आयोजनाहरूको निर्माण र विकासका लागि लगानी मैत्री वातावरण तयार गर्दै नेपाल भित्रकै निजी/सामुदायिक/सहकारी/ लगानी बढाउँदै लैजाने रणनीतिक प्रतिवद्धता रहेकोमा विगतमा सरकारले नै जलविद्युत क्षेत्रमा लगानी गर्ने निजी/सामुदायिक/सहकारी सामुदायिक क्षेत्रलाई सहूलियत दिने भनी गरेका घोषणाहरूको कार्यान्वयन गर्ने।
- नेपाल विद्युत प्राधिकरण ऐन, २०४१ को दफा २८ बमोजिम प्राधिकरणको कूल शेयर पूजीको कम्तिमा १० प्रतिशत मूल्यको शेयर सर्वसाधारण जनतामा विक्री भइसकेपछि

प्रत्येक वर्ष लेखापरीक्षण सम्पन्न गरि त्यसको प्रतिवेदन प्रित भएको मितिले तीन महिना भित्र प्राधिकरणको प्रधान कार्यालयमा बार्षिक साधारण सभा गरिनेछ भन्ने व्यवस्था हालसम्म कार्यान्वयन नभएको अवस्थामा त्यसको कार्यान्वयन गर्नमा किन ढिलाई भएको छ? यस समितिलाई जानकारी गराउने।

- d. नेपाल विद्युत प्राधिकरणको व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी र पारदर्शी बनाउन प्राधिकरणको कार्यकारी निर्देशक नियुक्तिको प्रक्रियालाई प्रतिस्पर्धात्मक, पारदर्शी र व्यावसायिक बनाउने। नेपाल विद्युत प्राधिकरणको महाप्रबन्धक नियुक्तिको नयाँ प्रकृतिलाई स्थापित गर्ने ऐन, नियममा आवश्यक संशोधनको प्रकृया अगाडि बढाउने।

२. ऊर्जा मन्त्रालयलाई दिइएको निर्देशन:-

- a. ३८ बुँदे ऊर्जा संकटकालिन योजना २०६५ को कार्यान्वयनको अवस्था सम्बन्धी विवरण यस समितिमा यथाशीघ्र उपलब्ध गराउने।
- b. नेपाल विद्युत प्राधिकरणको संरचनागत सुधार र वित्तीय सुधारका लागि विभिन्न समयमा बनाइएका समितिहरूले तयार गरेका सिफारिस प्रतिवेदनमा त्यस मन्त्रालयलाई गर्न भनी तोकिएका विषयहरूको विवरण तयार गरी सोको कार्यान्वयनका लागि सीमा समेत तोकिएको कार्ययोजना प्रस्तुत गर्ने।
- c. मन्त्रपरिषदद्वारा गठित १० वर्षे जलविद्युत विकास योजना तुजुमा कार्यदल तथा २० वर्षे जलविद्युत विकास योजना तर्जुमा कार्यदले बुझाएको प्रतिवेदनमा आधारित रहेर २० वर्षे विकास योजनाका लागि समय सीमा समेत तोकिएको विस्तृत कार्य योजना बनाई अविलम्ब यस समितिमा उपलब्ध गराउने।
- d. जलविद्युत उत्पादनमा क्रियाशिल नेपालकै निजी उत्पादक तथा सामुदायिक उत्पादकहरूलाई उत्साहित गराउने तथा निजी उत्पादकहरूको आवरणमा जलविद्युत उत्पादन नगरी केवल खोला ओगटेर बस्ने प्रवृत्तिलाई दुरुत्साहन गर्ने सम्बन्धमा र कार्ययोजना यस समितिमा उपलब्ध गराउने।
- e. संभाव्य पहाडी तथा हिमाली जिल्लाहरूमा केन्द्रीय प्रशरण लाइन पुर्याउनको लागि कार्ययोजना तयार गर्ने। केन्द्रीय प्रशरण लाइन नपुगेका ठाउँहरूमा साना जलविद्युत योजनाहरूलाई प्राथमिकता दिइ ग्रामीण विद्युतीकरण गर्ने कार्य योजना तयार गर्ने।
- f. अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा ३४ अन्तर्गत राज्यका नीतिहरूमा उल्लेख भए अनुसार जलविद्युत उत्पादनको क्षेत्रमा स्थानीय बासिन्दाको लगानीलाई सुनिश्चित गर्ने कानूनी व्यवस्था गर्ने।

g. सौर्य ऊर्जाको उपयोग हुनसक्ने स्थानहरुमा बैकल्पिक ऊर्जाको स्रोतका रूपमा यसको उपयोग गर्न अनुदानको व्यवस्था मिलाउने।

३. नेपाल विद्युत प्राधिकरणलाई दिइएको निर्देशन:-

- a. नेपाल विद्युत प्राधिकरणको संरचनागत सुधार, प्रशासनिक सुधार, वित्तीय तथा आर्थिक संरचना सुधार, चुहावट नियन्त्रण, क्षमतामा अभिवृद्धि गर्ने लगायतका विषयमा विगतमा पटक पटक अध्ययन भएका र समितिहरुले सिफारिस प्रतिवेदन समेत बुझाएको सन्दर्भमा ने.वि.प्र.को संरचनागत, प्रशासनिक, वित्तीय संरचनामा सुधार गर्न, चुहावट नियन्त्रण, क्षमता अभिवृद्धिस, महशुल उठती बढाउन् आदि सिफारिस गरिएका विषयहरु सत्रबद्ध गर्दै त्यसमा आधारित भई समय सीमा सहितको कार्य योजना दश दिन भित्र समितिमा प्रस्तुत गर्ने।
- b. विद्युत महबुल निर्धारण आयोगले अधिल्लो पटक मूल्य समायोजन गर्दा दिएका निर्देशन र हाल विद्युत प्राधिकरणको सुधारका सम्बन्धमा दिएको निर्देशन कार्यान्वयनका लागि कार्ययोजना दश दिन भित्र प्रस्तुत गर्ने।
- c. प्राधिकरणको संचालन खर्च र वित्तीय अवस्थाका सन्दर्भमा प्रत्येक ६-६ महीनामा श्वेत पत्र जारी गर्न निर्देशन दिने।
- d. नेपाल विद्युत प्राधिकरणको लगानी रहेका र आफ्नै लगानीमा अगाडि बढाउन खोजिएका आयोजनाहरु कुन कुन चरणमा छन? त्यसको विस्तृत विवरण उपलब्ध गराउने।
- e. लोडसेडिङ्ग घटाउन गरिने प्रयासहरु सम्बन्धमा विगतमा नेपाल विद्युत प्राधिकरणले बनाएका प्रगति दश दिन भित्र पेश गर्ने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ६६

मिति: २०६७ माघ ७

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	मा० रक्षा मन्त्री विद्यादेवी भण्डारी	
2.	प्र.स.प. महारथी छत्रमान सिंह गुरुङ्ग	
3.	सहायक रथी आदित्यबहादुर शाह	
4.	सचिव नवीन कुमार घिमिरे रक्षा सचिव	
5.	सन्तोषमणि नेपाल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
5.	मा० छिमी लामा	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	

7.	मा० दिलिप मर्हजन	
8.	मा० धर्मराज वि.क	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
11.	मा० पट्टु थारु	
12.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
13.	मा० पूर्णप्रसाद राजवंशी	
14.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
15.	मा० भैरे कामी	
16.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
17.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
18.	मा० रणध्वज लिम्बु	
19.	मा० ललिता साह	
20.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
21.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
22.	मा० सत्य पहाडी	
23.	मा० सरस्वती चौधरी	

छलफलको विषय:

चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जमा गैंडा संरक्षण सम्बन्धमा।

निर्णयहरू:

१. आजको बैठकमा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जमा गैंडा चोरी शिकारी समस्या सम्बन्धी अध्ययन प्रतिदेनका सम्बन्धमा रक्षा मन्त्रालयका सचिव, प्रधान सेनापति, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्य जन्तु

संरक्षण निर्देशनालयका प्रमुख (सेना तर्फ) सँग छलफल एवम् अन्तरक्रिय गरि यो प्रतिवेदनलाई संशोधन सहित पारित गरी व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्ने निर्णय भयो।

२. उपल्लो हिमाली क्षेत्रमा हिमपात हुन शुरु भए पछि त्यहाँ बस्ने वन्यजन्तुहरू क्रमशः तल्लो भाग तिर आउने क्रम बढेको र यो अवसर छोपी चोरी शिकारीहरूले पासो वा अन्य हतियारद्वारा वन्यजन्तु चोरी शिकार गर्ने गरेको समाचार आइरहेकोले चोरी शिकार र वन्य जन्तुको अवैध व्यापार रोक्न मुलुकका हिमाली जिल्ला र त्यससँग जोडिएका जिल्लाहरमा रहेका स्थानीय प्रशासन, वन कार्यालय एवम् निकुञ्ज, आरक्षा तथा संरक्षण क्षेत्रका कार्यालयहरूले यस्ता कार्यको तत्काल रोकथाम गर्ने कार्यमा सक्रिय बनाउन गृह मन्त्रालय र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६७।१०।११ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ६७

मिति: २०६७ माघ १४

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	लिलामणी जोशी स.स. भूमिसुधार मं.	
2.	माधवप्रसाद जोशी स.स. भूमिसुधार मं.	
3.	कलानिधी पौडेल उ.स. भूमिसुधार मं.	
4.	विरेन्द्र थपलीया प्रशासक गुठी संस्थान	
5.	होमराज सुवेदी सह प्रशासक गुठी संस्थान	
6.	जगत वस्नेत विज्ञ	
7.	फणिन्द्र प्र.धमला गुठी संस्थान	
8.	राष्ट्रिय भूमि अधिकार मञ्च वलदेव राम	
9.	विश्वास नेपाली रसुवा	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	

3.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
4.	मा० कल्पना धमला	
5.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
6.	मा० छिमी लामा	
7.	मा० जनककुमारी चालिसे	
8.	मा० जुलिकुमारी महतो	
9.	मा० डवलबहादुर शाह	
10.	मा० धर्मराज वि.क	
11.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
12.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
13.	मा० पट्टु थारु	
14.	मा० पदम् वहादुर राई	
15.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
16.	मा० प्रमिला राई	
17.	मा० विना पौडेल	
18.	मा० भैरे कामी	
19.	मा० रणध्वज लिम्बु	
20.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
21.	मा० रामनरेश राय	
22.	मा० ललिता साह	
23.	मा० शारदा घिमिरे	

24.	मा० सरस्वती चौधरी	
-----	-------------------	--

छलफलको विषय:

गुठी संस्थान सम्बन्धी।

निर्णय:

१. अहिलेको परिपेच्छमा गुठी प्रथा र गुठीको सम्पत्ति कसरी व्यवस्थित बनाउन सकिन्छ? १५ दिन भित्रमा त्यसको अवधारणा तयार गरी यस समितिलाई उपलब्ध गराउन भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
२. उच्च स्तरीय वैज्ञानिक भूमिसुधार आयोगले पेश गरेको प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्न नेपाल सरकारलाई निर्देशन दिने।
३. गुठीको समस्या सम्बन्धमा क्रमशः पाल्पा, दाङ्ग, प्युठान, जनकपुर, महोत्तरी, सिन्धुपाल्चोक धादिङ्ग र गोरखाको स्थलगत अध्ययन गर्ने।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ६८

मिति: २०६७ माघ २०

समय: ०८:३० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	रवि अर्याल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
4.	मा० कल्पना धमला	
5.	मा० किरणकुमार राई	
6.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
7.	मा० जुलिकुमारी महतो	
8.	मा० डवलबहादुर शाह	
9.	मा० दावा तामाङ्ग	
10.	मा० धर्मराज वि.क	

11.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
12.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
13.	मा० पट्टु थारु	
14.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
15.	मा० प्रमिला राई	
16.	मा० भैरे कामी	
17.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
18.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
19.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
20.	मा० रणध्वज लिम्बु	
21.	मा० ललिता साह	
22.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
23.	मा० शिवराज गौतम	
24.	मा० सत्य पहाडी	

छलफलको विषयः

"विभिन्न काष्ठ व्यवसायीहरूले सर्वोच्च अदालतमा प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिका विरुद्ध हालेको रिट निवेदन माथिको छलफल सम्बन्धमा"

निर्णयः

समितिको बैठकले सम्मानित सर्वोच्च अदालत समक्ष लिखित जवाफ पठाउने निर्णय गर्यो।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ६९

मिति: २०६७ फागुन २६

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणि नेपाल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० आरजुराणा देउवा	
3.	मा० गगन थापा	
4.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
5.	मा० जनककुमारी चालिसे	
6.	मा० जुलिकुमारी महतो	
7.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
8.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
9.	मा० पट्टु थारु	
10.	मा० प्रमिला राई	

11.	मा० विना पौडेल	
12.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
13.	मा० रणध्वज लिम्बु	
14.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
15.	मा० ललिता साह	
16.	मा० सत्य पहाडी	
17.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा नेपाल भारत सिमानामा जैविक मार्गमा वन्यजन्तुलाई ओहर दोहर गर्न अवरोध पुग्ने गरी भारतद्वारा बनाइएका खालडाहरुको विषयमा सम्बन्धित विशेषज्ञसंग जानकारी लिने काम भयो। यसै सम्बन्धमा समितिको अर्को बैठकमा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय, परराष्ट्र मन्त्रालय र गृह मन्त्रालयका सचिहरुसंग समेत जानकारी लिने र वन अतिक्रमण, वन विनास सामुदायिक वन सम्बन्धी उच्च स्तरीय जाँचबुझ आयोग २०६७ ले पेश गरेको प्रतिवेदन मन्त्रिपरिषद सचिवालयसँग माग गर्ने निर्णय भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ७०

मिति: २०६७ फागुन २७

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	सम्माननीय प्र.म. झलनाथ खनाल	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	युवराज भुसाल सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
2.	गोविन्दप्रसाद कुसुम -सचिव गृह मन्त्रालय	
3.	रमेश चन्द्र ठकुरी प्र.म.नि. नेपाल प्रहरी	
4.	जय खनाल सह सचिव गृह मन्त्रालय	
5.	मदनकुमार भट्टराई सचिव परराष्ट्रमन्त्रालय	
6.	हरिकुमार श्रेष्ठ सहसचिव परराष्ट्र मन्त्रालय	
7.	वर्ण वहादुर थापा उपसचिव रा.नि.विभाग	
8.	राम नन्दन साह उपसचिव वन विभाग	
9.	रमेश थापा प्र नि	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
----	------------------	--

2.	मा० आरजु राणा देउवा	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० जनककुमारी चालिसे	
5.	मा० जुलिकुमारी महतो	
6.	मा० झलनाथ खनाल	
7.	मा० दिलिप मर्हजन	
8.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
9.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
10.	मा० पट्टु थारु	
11.	मा० प्रमिला राई	
12.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
13.	मा० रणध्वज लिम्बु	
14.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
15.	मा० ललिता साह	
16.	मा० सत्य पहाडी	
17.	मा० सरस्वती चौधरी	

विषय: भारतद्वारा सीमानामा पर्ने जैविक मार्गमा खनिएका खाल्डाका सम्बन्धमा

निर्णय:

आजको बैठकमा बर्दिया, कैलाली र कञ्चनपुर जिल्लाका दक्षिणी सीमाना नजिक भारतले दुधुवा र कतर्नियाघाट राष्ट्रिय निकुञ्जको सुरक्षार्थ भनी खाल्डा (ट्रेन्च) खनी जंगली जनावरको आवत जावत गर्ने जैविक मार्ग अवरुद्ध भएको भन्ने सन्दर्भमा वन तथा भू-संरक्षण, परराष्ट्र र गृह मन्त्रालयका सचिवहरूसँग जानकारी लिई देहाय बमोजिम निर्देशन दिने निर्णय भयो।

1. बर्दिया, कैलाली र कञ्चनपुर जिल्लाका दक्षिणी सीमाना नजिक भारतले दुधुवा र कतर्नियाघाट राष्ट्रिय निकुञ्जको सुरक्षार्थ भनी खाल्डा (ट्रेन्च) खन्दा जंगली जनावरको आवत जावत गर्ने

जैविक मार्ग लगायतका विभिन्न क्षेत्रमा पर्ने प्रभावको संयुक्त रूपले अध्ययन गरी त्यसको प्रतिवेदन १५ दिन भित्र यस समितिमा पठाउन वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय र गृह मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

२. राष्ट्रिय निकुञ्ज र ठूल वन क्षेत्रको बीचबाट गएका सडक एवम् लोकमार्गहरु क्रस गरी जंगली जनावरहरु आवत जावत गर्न ग्रासलैंड ओभरहेड क्रस बनाउनु पर्ने देखिएकोले कहाँ-कहाँ र कसरी बनाउन उपयुक्त हुन्छ सोको संभाव्यता अध्ययन गरी योजना बनाउन वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
३. सीमाना क्षेत्रका जनतालाई भारतीय वनमा आश्रित हुन नपर्ने व्यवस्था कसरी गर्न सकिन्छ सोको योजना बनाउन पनि वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक काठमाण्डौ लगायतका क्षेत्रमा भूमिगत पानीको अत्याधिक दोहनबाट पर्न जाने असरका सम्बन्धमा छलफल गर्न मिति २०६७।१२।२ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ७१

मिति: २०६७ चैत ४

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणि नेपाल	
2.	रवि अर्याल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कल्पना धमला	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० जनककुमारी चालिसे	
6.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
7.	मा० धर्मराज वि.क	
8.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
9.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	

10.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
11.	मा० विमला मिजार	
12.	मा० वुधनीदेवी महतो	
13.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
14.	मा० रणध्वज लिम्बु	
15.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
16.	मा० ललिता साह	
17.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
18.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
19.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
20.	मा० शारदा घिमिरे	
21.	मा० शिवराज गौतम	
22.	मा० सत्य पहाडी	

छलफलको विषय:

"काठमाण्डौ उपत्यका लगायतका विभिन्न ठाउँहरूमा भइरहेको भूमिगत पानीको अत्यधिक दोहनका सम्बन्धमा"

यस सम्बन्धमा काठमाण्डौ उपत्यका लगायतका विभिन्न ठाउँमा भूमिगत पानीको उत्पादन (Recharge) भन्दा उपभोग (Discharge) बढी रहेकाले Recharge लाई कसरी बृद्धि गर्ने वर्षाको पानी जम्मा गर्ने प्रविधिहरू के के छन् भूमिगत पानीको अत्याधिक दोहनको अनुगमन र नियमन गर्ने निकायहरू को-को हुन आदि सम्बन्धमा मा० सदस्यहरूले जिज्ञासा राख्नु भयो।

निर्णय:

- आजको बैठकमा मा० सदस्यहरूले उठाउनु भएका प्रश्न तथा जिज्ञासाको उत्तर सहित समितिको आगामी बैठकमा प्रस्तुत हुन सिंचाई मन्त्रालय र काठमाण्डौ उपत्यका खानेपानी लिमिटेडलाई निर्देशन दिने।

२. समितिले ललितपुर जिल्लाको नख्खुखोला पानी वितरणको लागि टाखेल र सुन्दरीघाट पानी प्रशोधन केन्द्रको स्थलगत अध्ययन गर्ने।
३. गुठीको सम्बन्धमा समितिले माग गरे बमोजिमको विवरण तुरुन्त यस समितिमा पठाउन भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई ताकेता गर्ने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६६।१२।११ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ७२

मिति: २०६७ चैत ११

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रह्यो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	ज्वालकुमारी साह	
2.	पूर्ण कडायत सचिव भौ.यो.तथा नि.म.	
3.	रुद्र गौतम	
4.	कल्याण सिंह थापा	
5.	डोलप्रसाद चापागाई	
6.	संजिव विक्रम राणा	
7.	जीवन श्रेष्ठ	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कल्पना धमला	
3.	मा० किरणकुमार राई	
4.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	

5.	मा० गगन थापा	
6.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
7.	मा० धर्मराज वि.क	
8.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
9.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
10.	मा० पट्टु थारु	
11.	मा० पदम् वहादुर राई	
12.	मा० विमला मिजार	
13.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
14.	मा० रणध्वज लिम्बु	
15.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
16.	मा० रमेश रिजाल	
17.	मा० रामकुमार शर्मा	
18.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
19.	मा० ललिता साह	
20.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
21.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	

छलफलको विषय:

"भूमिगत पानीको अत्याधिक दोहन"

निर्णय:

- आजको बैठकमा काठमाण्डौं उपत्यका लगायतका ठाउँहरूमा भइरहेको भिगत पानीको अत्याधिक दोहनका सम्बन्धमा भूमिसुभार तथा व्यवस्था मन्त्रालयका सचिव श्री पृण कडरिया र काठमाण्डौं उपत्यका खानेपानी लिमिटेडका प्रबन्ध निर्देशक रुद्र गौतमसँग जानकारी लिइयो।

२. संविधान सभा (व्यवस्थापिका-संसद) को कार्य सञ्चालन नियमावली, २०६५ को नियम १२४ अनुसार आफ्नो विषयमा अध्ययन गरी आफ्नो राय सुझाव सहितको प्रतिवेदन पेश गर्न समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीले विभिन्न पाँच उपसमितिहरू गठन गरेको जानकारी समितिलाई दिनु भयो।

३. उपसमितिहरू:

a. ऊर्जा

- i. संयोजक मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर
- ii. मा० अभिषेकप्रताप शाह
- iii. मा० कुलप्रसाद नेपाल
- iv. मा० गगन थापा
- v. मा० चन्द्रदेव जोशी
- vi. मा० जनककुमारी चालिसे
- vii. मा० नेत्रप्रसाद पन्थी
- viii. मा० बुधनीदेवी महतो
- ix. मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे
- x. मा० सत्य पहाडी
- xi. मा० सञ्चपाल मादेन

कार्यक्षेत्र:

१. नेपालको जलविद्युत क्षेत्रको समग्र विकासका लागि ऊर्जा मन्त्रालयबाट हालसम्म तयार पारी कार्यान्वयनमा ल्याइएका अवधारणा, नीति, योजना, कार्यक्रम र भावी योजनाहरूको अध्ययन।
२. नेपाल विद्युत प्राधिकारणको विग्रदै गएको अवस्थालाई सुधार गर्न तयार पारिएको कार्य योजनाको अध्ययन।
३. नेपाल भित्रकै निजी क्षेत्र तथा सामुदायिक लगानीलाई जलविद्युत विकासमा उपयोग गर्नका लागि भएका अवरोध हटाउन अवलम्बन गर्नुपर्ने रणनीतिको अध्ययन।

b. वन तथा भू-संरक्षण

- i. संयोजक मा० अमृतलाल राजवंशी
- ii. मा० आरजु राणा
- iii. मा० कल्पना धमला
- iv. मा० किरण गुरुङ्ग
- v. मा० दुर्गा जयन्ती राई

- vi. मा० धर्मराज वि.क
- vii. मा० नन्दनकुमार दत्त
- viii. मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग
- ix. मा० प्रभु साह
- x. मा० प्रेमबहादुर तामकङ्ग
- xi. मा० श्यामसुन्दर गुप्ता

कार्यक्षेत्र:

१. चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जसँग जोडिएका नदी नालाहरुमा भएको जल प्रदुषणबाट जंगली जनावर र जलचरलाई परेको प्रभाव र गोही, डल्फिन लगायतका जलचर संरक्षणमा देखा परेका समस्या सम्बन्धी अध्ययन।
२. तराईका विभिन्न भागमा पेट्रोलियम पदार्थको अन्वेषण गर्दा वन र वातावरणमा पर्ने असरको अध्ययन

c. सिंचाई

- i. संयोजक मा० मोहम्मद इस्तियाक राई
- ii. मा० किरणकुमार राई
- iii. मा० गोपाल किराँती
- iv. मा० दाव तामावङ्ग
- v. मा० पूर्ण प्र.राजवंशी
- vi. मा० प्रमिला राई
- vii. मा० भैरे कामी
- viii. मा० यशोदादेवी अधिकारी
- ix. मा० रमेश रिजाल
- x. मा० रामबहादुर बोहोरा

कार्यक्षेत्र:

१. प्रत्येक वर्ष वर्षाको समयमा जल उत्पन्न प्रकोपबाट हुने धनजनको क्षति र त्यसको रोकथामको विषयमा अध्ययन।
२. नदी र खोलाको ढूंगा गिट्टी उत्खनन र संकलन तथा नदीको बहाव क्षेत्र अतिक्रमण सम्बन्धी अध्ययन।
३. भूमिगत पानी सम्बन्धी।

i.

b. कृषि तथा सहकारी

- i. संयोजक मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग
- ii. मा० कृष्णप्रसाद यालव
- iii. मा० छिमी लामा
- iv. मा० डबलबहादुर शाह
- v. मा० ध्यान गोविन्द रञ्जित
- vi. मा० पदम ब.राई
- vii. मा० बिमला मिजार
- viii. मा० रणध्वज लिम्बु
- ix. मा० रामनरेश राय
- x. मा० ललिता शाह
- xi. मा० लक्ष्मी कुमारी चौधरी

कार्यक्षेत्र:

१. देशमा प्रत्येक वर्ष जस्तो हुने गरेको रासायनिक मलको अभाव र त्यो समस्या समाधानको सम्बन्धमा अध्ययन।
२. अनियन्त्रित रूपमा देशमा भित्रिएका विषादी व्यवस्थापन सम्बन्ध समस्याको अध्ययन।
३. कृषि अनुसन्धानको स्थिति र Patent Right को सम्बन्धमा अध्ययन

c. भूमिसुधार तथा व्यवस्था

- i. संयोजक मा० रत्न गुरुङ्ग
- ii. मा० इन्द्रजित थारु
- iii. मा० जुलीकुमारी महतो
- iv. मा० दिलिप महर्जन
- v. मा० नवोदिता चौधरी
- vi. मा० पट्टु थारु
- vii. मा० पासङ्ग शेर्पा
- viii. मा० बिना पौडेल
- ix. मा० मोहन ब. खत्री
- x. मा० शिवराज गौतम
- xi. मा० सरस्वती चौधरी

कार्यक्षेत्र:

१. जग्गा प्लटिङ्गबाट उत्पन्न समस्या सम्बन्धी अध्ययन।

२. गुठी समस्याको अध्ययन।

३. नेपाल भित्रकै निजी क्षेत्र तथा सामुदायिक लगानीलाई जलविद्युत विकासमा उपयोग गर्नका लागि भएका अवरोध हटाउन अवलम्बन गर्नुपर्ने रणनीतिको अध्ययन।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६७ चैत १४ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ७३

मिति: २०६७ जेठ १८

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	उपसचिव बासुदेव अर्याल भूमिगत ज.वि.समिति	
2.	कार्यकारी निर्देशक प्रमोद राज शर्मा भूमिगत ज.वि.समिति	
3.	चिफ हाइड्रोलोजिस्ट सागरकुमार राई सिंचाई विभाग	
4.	महानिर्देशक अनिलकुमार पोखरेल सिंचाई विभाग	
5.	सह-सचिव महेन्द्रबहादुर गुरुङ्ग सिंचाई विभाग	
6.	सचिव उमाकान्त झा सिंचाई मन्त्रालय	
7.		

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० किरणकुमार राई	

5.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
6.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
7.	मा० गगन थापा	
8.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
9.	मा० छिमी लामा	
10.	मा० जुलिकुमारी महतो	
11.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
12.	मा० धर्मराज वि.क	
13.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
14.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
15.	मा० पट्टु थारु	
16.	मा० प्रमिला राई	
17.	मा० विना पौडेल	
18.	मा० वुधनीदेवी महतो	
19.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
20.	मा० रणध्वज लिम्बु	
21.	मा० रमेश रिजाल	
22.	मा० रामकुमार शर्मा	
23.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
24.	मा० ललिता साह	
25.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	

26.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
27.	मा० सत्य पहाडी	

छलफलको विषय:

"भूमिगत जलस्रोत माथिको अत्याधिक दोहन"

निर्णय:

आजको बैठकमा भूमिगत जलस्रोत माथि भइरहेको अत्याधिक दोहनका सम्बन्धमा सिंचाई मन्त्रालयका सचिव उमाकात झासँग जानकारी लिइयो।

१. भूमिगत जलस्रोतको अध्ययन, अनुसन्धान, संरक्षण, व्यवस्थापन र लाइसेन्सिङ समेत गर्नका लागि भूमिगत जलस्रोत विकास समितिलाई अधिकार सम्पन्न निकायका रूपमा स्थापित गर्न ऐनमा आवश्यक परिमार्जनको व्यवस्था गरी यस समितिलाई एक महिना भित्र जानकारी गराउने।
२. यस अधिकार सम्पन्न भएको भूमिगत जलस्रोत विकास समितिले यस समितिमा काठमाण्डौ उपत्यकाको भूमिगत जलस्रोतको व्यवस्थित उपभोगको कार्ययोजना बुझाउन निर्देशन दिने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ७४

मिति: २०६८ जेठ १०

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणि नेपाल	
2.	रवि अर्याल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० किरणकुमार राई	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० चन्द्रदेव जोशी	×
5.	मा० डवलबहादुर शाह	
6.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
7.	मा० नन्दनकुमार दत्त	×
8.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	×
9.	मा० प्रमिला राई	

10.	मा० भैरे कामी	
11.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
12.	मा० रणध्वज लिम्बु	
13.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
14.	मा० सञ्चपाल मादेन	

निर्णयः

१. आजको बैठकमा समितिद्वारा गठित निर्देशन कार्यान्वयन अनुगमन उपसमितिले तयार गरेको "नल्लु क्षेत्रको ढुंगा खनी र नख्खु खोलाको बहाव क्षेत्रको अतिक्रमण सम्बन्धी स्थलगत अध्ययन प्रतिवेदन २०६८" उपसमितिका सदस्य तथा प्रतिवेदन मस्यौदा कार्यदलका सदस्य मा० चन्द्रदेव जोशीले प्रस्तुत गर्नु भयो।
२. ऊर्जा उपसमितिले सम्बन्धित मन्त्रालयलाई निर्देशन दिनको लागि गरेको सिफारिश अनुसार ऊर्जा मन्त्रालयलाई देहाय बमोजिमको निर्देशन दिने निर्णय भयो:-
  - a. चालु अवस्थामा रहेकका र सन् २०१५ सम्ममा सम्पन्न गर्न लक्ष्य राखेका चमेलिया, कुलेखानी तेस्रो, साञ्जेन, माथिल्लो त्रिशुली ३ बी, मध्य भोटेकोशी लगायतका जलविद्युत आयोजनाहरु समयभित्र सम्पन्न गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने, प्रशारण लाइन निर्माण गर्ने, स्थानीय बाधा अवरोध हटाउने एवम् अन्य आइपरेका र भविश्यमा आउन सक्ने सबै किसिमका बाधा व्यवधानहरु हटाइ समय तालिका सहितको कार्ययोजना बनाई युद्धस्तरमा कार्यान्वयन गर्ने।
  - b. नेपाल विद्युत प्राधिकरणको बोर्डको संरचना परिवर्तन गरि त्यसको अध्यक्ष ऊर्जा सचिव राख्ने व्यवस्था मिलाउने।
३. भूमिसुधार तथा व्यवस्था उपसमितिले निर्देशनको लागि गरेको सिफारिशको आधारमा देहायको निर्देशन दिने निर्णय भयो:-
  - a. गुठी संस्थानको पूर्ण स्वामित्वमा रहेको गुठी तैनाथी जग्गा गुठी संस्थान ऐन, २०३३ को दफा २५ बमोजिम बाहेक कुनै किसिमले हक हस्तान्तरण, बेच बिखन, धितो बन्धक गर्न नपाउने गरी रोक्ने र त्यस्ता जग्गाम गुठी संस्थानको स्वीकृत बेगर कसैले घर टहरा आदि बनाएको भए तत्काल हटाई खाली गराउन भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय र संघीय मामिला, संविधान सभा, संसदीय व्यवस्था तथा संस्कृति मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

४. अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले मिति २०६८।१।२१ को पत्रानुसार लेले र नल्लु गा.वि.स.मा सञ्चालन भइरहेका अवैध खानीहरूका सम्बन्धमा भइरहेको छानविन एवम् अनुसन्धानको विवरण माग गरेको व्यहोरा पेश हुँदा सो बिषय समितिमा बिचाराधिन रहेकोले समितिले अन्तिम रूप दिएपछि मात्र सो विवरण पठाउने निर्णय भयो।
  ५. भू-उपयोग नीति बनाउने सम्बन्धमा हालसम्म भएको प्रगति विवरण चार दिन भित्र उपलब्ध गराउन भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयलाई लेखि पठाउने।
  ६. सिंचाई उपसमितिको रिक्त संयोजक पदका लागि उक्त उपसमितिका मा० भैरे कामीलाई तोकिएको जानकारी सभापतिले समितिलाई गराउनु भयो।
  ७. मिति २०६७।१२।११ मा कार्यक्षेत्र समेत तोकी ऊर्जा, सिंचाई, वन तथा भू-संरक्षण, भूमिसुधार तथा व्यवस्था र कृषि तथा सहकारी उपसमिति गठन गरी वि.सं. २०६८ साल बैशाख मसान्तसम्म कार्यावधि तोकिएकोमा सो म्याद सकिएकोले आफ्नो प्रतिवेदन तयार गर्न बाँकी नै भएकोले हालसम्म गरेको कामको प्रतिवेदन तयार गरी समितिमा पेश गर्न २०६८ साल जेठ १३ गतेसम्म उपसमितिहरूको म्याद थपिएको जानकारी सभापतिले समितिलाई गराउनु भयो।
- तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६८।२।१३ बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ७५

मिति: २०६७ जेठ १८

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणि नेपाल	
2.	कृष्ण चन्द्र पौडेल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
4.	मा० आरजु राणा देउवा	
5.	मा० कल्पना धमला	
6.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
7.	मा० गगन थापा	
8.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
9.	मा० जनककुमारी चालिसे	

10.	मा० जुलिकुमारी महतो	
11.	मा० झलनाथ खनाल	
12.	मा० डवलबहादुर शाह	
13.	मा० दावा तामाङ्ग	
14.	मा० धर्मराज वि.क	
15.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
16.	मा० नवोदिता चौधरी	
17.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
18.	मा० प्रमिला राई	
19.	मा० विना पौडेल	
20.	मा० भैरे कामी	
21.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
22.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
23.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
24.	मा० ललिता साह	
25.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
26.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
27.	मा० सञ्चपाल मादेन	
28.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा यस समितिद्वारा गठित निर्देशन कार्यान्वयन अनुगमन उसमितिले समिति समक्ष पेश गरेको ललितपुर जिल्लाको नल्लु क्षेत्रको ढुंग खानी र नख्खु खोलाको बहाव क्षेत्रको अतिक्रमण सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन, २०६८ माथि छलफल भै सो प्रतिवेदनलाई समितिले गरेको संशोधन सहित पारित गरी

व्यवस्थापिका- संसदमा पेश गर्न र यस प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका सुझाव एवम् निर्देशनहरू कार्यान्वयनको लागि प्रतिवेदन सहित सम्बन्धित मन्त्रालयहरू एवम् निकायहरूमा पठाउने निर्णय भयो।

तत्पश्चात आजको बैठकमा मा० सभापतिले ऊर्जा उपसमिति, सिंचाई उपसमिति, वन तथा भू-संरक्षण उपसमिति, कृषि तथा सहकारी उपसमिति र भूमिसुधार तथा व्यवस्था उपसमितिहरूले हालसम्म गरेको कामको प्रतिवेदन बनाई समितिमा पेश गर्न उपसमितिहरूको म्याद २०६८ जेठ मसान्तसम्म थपेको व्यहोरा जानकारी गराउनु भयो।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ७६

मिति: २०६८ असार ३

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणि नेपाल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० आरजु राणा देउवा	
4.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
5.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
6.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
7.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
8.	मा० जनककुमारी चालिसे	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० पदम् वहादुर राई	

11.	मा० विमला पौडेल	
12.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
13.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
14.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
15.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
16.	मा० शिवराज गौतम	
17.	मा० सञ्चपाल मादेन	

निर्णयः

आजको बैठकमा समितिले मिति २०६७।१२।११ मा गठन गरेको ऊर्जा उपसमिति, कृषि तथा सहकारि उपसमिति, बन तथा भू-संरक्षण उपसमिति, सिंचाई उपसमिति र भूमि सुधार तथा व्यवस्था उपसमितिले आ-आफुलाई सुम्पेका प्रगति विवरण समिति समक्ष पेश गरे।

उपसमितिहरूले प्रतिवेदन पेश गर्ने काम बाँकी नै भएको तर संविधान सभा (व्यवस्थापिका-संसद) कार्य संचालन नियमावली, २०६५ को नियम ११५ को उपनियम (८) अनुसार समितिले सभामा पेश गर्नु पर्ने वार्षिक प्रतिवेदन वार्षिक अनुमान (बजेट) प्रस्तुत गर्नु अगावै प्रस्तुत गर्नुपर्ने भएकोले सो प्रयोजनको लागि उपसमितिहरूको म्याद २०६८।३।२० गतेसम्म थप गरेको व्यहोरा माननीय सभापतिले समितिलाई जानकारी गराउनु भयो।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ७७

मिति: २०६७ जेठ १८

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री भानुभक्त जोशी	
2.	मा० वन तथा भू-संरक्षण राज्य मन्त्री भगवती चौधरी	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	गोपाल प्रसाद उपाध्याय सह सचिव वन तथा भूसंरक्षण मन्त्रालय	
2.	कृष्णचन्द्र पौडेल नि.सचिव वन मन्त्रालय	
3.	रणबहादुर श्रेष्ठ	
4.	डा० अन्नपूर्ण नन्द दास	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० किरण गुरुङ्ग	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
5.	मा० जनककुमारी चालिसे	

6.	मा० डवलबहादुर शाह	
7.	मा० दावा तामाङ्ग	
8.	मा० धर्मराज वि.क	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
11.	मा० पट्टु थारु	
12.	मा० पदम् वहादुर राई	
13.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
14.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
15.	मा० विना पौडेल	
16.	मा० विमला मिजार	
17.	मा० वुधनीदेवी महतो	
18.	मा० भैरे कामी	
19.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
20.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
21.	मा० शिवराज गौतम	
22.	मा० श्यामसुन्दर गुप्ता	
23.	मा० सत्य पहाडी	
24.	मा० सञ्चपाल मादेन	

निर्णयः

आजको बैठकमा वन तथा भू-संरक्षण उपसमितिले चितवन, नवलपरासी, कपिलवस्तु, दाङ्ग, बाँके, बर्दिया र कैलाली जिल्लाको स्थलगत अध्ययन गरी तयार गरेको जलचर र वन अतिक्रमण नियन्त्रणको स्थितिको प्रतिवेदन उपसमितिका सदस्य मा० धर्मराज वि.क.ले र सिंचाई उपसमितिले तयार पारेको

सुनकोशी र इन्द्रवति नदीमा ढुंगा, बालुवाको उत्खनन र संकलनबाट कृषि, वन, सिंचाई र वातावरणमा परेको असरको सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन उपसमितिका संयोजक मा० भैर कामीले समिति समक्ष पेश गर्नु भयो।

चितवन स्थित टिकौलीको सशस्त्र वन सुरक्षा तालिम केन्द्रको परेड ग्राउण्ड र आसपासको वन क्षेत्रमा क्षेत्रीय रंगशाला बनाउने सम्बन्धमा भएगरेको कार्यहरूको जानकारी युवा तथा खेलखुद मन्त्रालयसँग माग गर्ने र त्यस क्षेत्रमा रंगशाला बनाउन उपयुक्त हुन्छ, हुँदैन र दिन मिल्छ मिल्दैन भन्ने सम्बन्धमा आफ्नो अवधारणा र स्पष्ट दृष्टिकोण वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयसँग माग गर्ने। दुवै मन्त्रालयबाट मागेको विवरण प्राप्त भू-संरक्षण मन्त्रालयसँग माग गर्ने। दुवै मन्त्रालयबाट मागेको विवरण प्राप्त भएपछि यस विषयमा अध्ययन गरी रंगशाला बनाउनको लागि अरु कुनै विकल्प हुन सक्छ भन्ने सो कुरा समेत खुलाई राय सुझाव सहितको प्रतिवेदन श्रवण मसान्त भित्र पेश गर्न मा० सभापतिले देहाय बमोजिमको उपसमिति गठन गर्नुभयो।

मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर-संयोजक

मा० अभिषेक प्रताप शाह

मा० गगन थापा

मा० चन्द्रदेव जोशी

मा० चन्द्रबहादुर गुरुङ्ग

मा० जनककुमारी चालिसे

मा० रणध्वज लिम्बु

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ७८

मिति: २०६८ साउन १४

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
5.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० धर्मराज वि.क	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नवोदिता चौधरी	
11.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	

12.	मा० पट्टु थारु	
13.	मा० प्रमिला राई	
14.	मा० प्रभुशाह तेली	
15.	मा० विना पौडेल	
16.	मा० भैरे कामी	
17.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
18.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
19.	मा० मोहम्मद इस्तियाक राई	
20.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
21.	मा० रणध्वज लिम्बु	
22.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
23.	मा० रमेश रिजाल	
24.	मा० रामकुमार शर्मा	
25.	मा० रामनरेश राय	
26.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
27.	मा० ललिता साह	
28.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
29.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
30.	मा० शिवराज गौतम	
31.	मा० सञ्चपाल मादेन	

बैठकको कार्यसूची:

१. चितवन, नवलपरासी, रुपन्देही, कपिलवस्तु, दाङ्ग, बाँके, बर्दिया र कैलाली जिल्लाको वन अतिक्रमण र जलचर संरक्षणका समस्याको अध्ययन प्रतिवेदन माथि छलफल।
२. इन्द्रवाती तथा सुनकोशी नदीका ढुंगा, वालुवाको उत्खनन र संकलनबाट कृषि, सिंचाई र वातावरणमा परको असर सम्बन्धी प्रतिवेदन माथि छलफल।
३. गोदावरी मार्वलको लागि ढुंगा उखनन् सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन पेश हुने।
४. उपसमितिहरूको म्याद थप।

निर्णयहरू:

१. आजको बैठकमा चितवन, नवलपरी, रुपन्देही, कपिलवस्तु, दाङ्ग, बाँके, बर्दिया र कैलाली जिल्लाको वन अतिक्रमण र जलचर संरक्षणका समस्याको अध्ययन प्रतिवेदन र इन्द्रवती तथा सुनकोशी नदीमा ढुंगा, वालुवा तथा गिट्टी उत्खनन र संकलनबाट कृषि, सिंचाई र वातावरणमा परेको असर सम्बन्धी प्रतिवेदन माथि छलफल भई ती प्रतिवेदनहरूलाई अन्तिम रूप दिई व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्ने।
२. गोदावरी मार्वलका लागि ढुंगा उत्खनन सम्बन्धी प्रतिवेदन, २०६८ को मस्यौदा उजुरी निवेदन तथा गुनासा अध्ययन उपसमितिका संयोजक मा० शिवराज गौतमले पेश गर्नु भयो। त्यसपछि सो प्रतिवेदन माथि छलफल भई प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप दिई सो प्रतिवेदन व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्ने र प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका सुझाव एवम् निर्देशन कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित मन्त्रालयमा पठाउने।
३. मिति २०६८।१।२।११ मा गठित ऊर्जा, सिंचाई, भूमिसुधार तथा व्यवस्था र कृषि तथा सहकारि उपसमितिहरूले समितिमा प्रतिवेदन बुझाउन बाँकी भएकोले आफूले अध्ययन गरेको प्रतिवेदन तयार गरी पेश गर्न उपसमितिको म्याद २०६८।४।२० सम्म थप्ने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ७९

मिति: २०६८ साउन २०

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
5.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
6.	मा० गगन थापा	
7.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
8.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
9.	मा० छिमी लामा	
10.	मा० जनककुमारी चालिसे	
11.	मा० डवलबहादुर शाह	

12.	मा० दावा तामाङ्ग	
13.	मा० दिलिप मर्हजन	
14.	मा० धर्मराज वि.क	
15.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
16.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
17.	मा० पट्टु थारु	
18.	मा० पदम् वहादुर राई	
19.	मा० प्रमिला राई	
20.	मा० प्रभुशाह तेली	
21.	मा० विना पौडेल	
22.	मा० विमला मिजार	
23.	मा० भैरे कामी	
24.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
25.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
26.	मा० रमेश रिजाल	
27.	मा० रामनरेश राय	
28.	मा० ललिता साह	
29.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
30.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
31.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
32.	मा० शिवराज गौतम	

33.	मा० सत्य पहाडी	
34.	मा० सञ्चपाल मादेन	

आजको बैठकमा जलस्रोत विकास सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन ऊर्जा उपसमितिका सदस्य मा० लक्ष्मण प्रसाद घिमिरेले गुठी र जग्जा प्लटिङ्ग सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन भूमिसुधार तथा व्यवस्था उपसमितिका मा० सदस्य शिवराज गौतमले र कृषि अनुसन्धान तथा कृषि विकास सम्बन्ध प्रतिवेदन कृषि तथा सहकारि उपसमितिका संयोजक मा० चन्द्र ब. गुरुङ्गले पेश गर्नु भयो।

आफूलाई तोकएको जिम्मेवारी अनुसार अध्ययन गरी राय सुझाव सहितको प्रतिवेदन पेश गर्ने उपसमितिका संयोजक र सदस्यहरुलाई माननीय सभापतिले धन्यवाद दिनु भयो।

उपसमितिहरुले पेश गरेका प्रतिवेदन माथि छलफल गर्नको लागि ०६८।४।२२ गते देखि छलफल हुने कार्यक्रमको जानकारी मा० सभापतिले गराउनु भयो।

यसैगरी सार्वजनिक लेखा समितिले यस समितिको क्षेत्राधिकार भित्र प्रवेश गरी समितिले उपसमिति बनाएर अध्ययन गरिरहेको विषयमा मन्त्रालयका मन्त्री, सचिव र अन्य पदाधिकारीलाई बोलाई छलफल गरी निर्देशन समेत दिएको देखिएकोले यस विषयमा समितिमा छलफल हुँदा देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयो:-

१. प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको क्षेत्राधिकार भित्र ऊर्जा मन्त्रालय, सिंचाई मन्त्रालय, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय पर्दछन्। तर यी मन्त्रालयहरूसँग सम्बन्धित विषयहरुमा पनि सार्वजनिक लेखा समितिले प्रकारन्तरले प्रवेश गरी निर्देशन दिइरहेको कुरा सार्वजनिक भइरहेको छ। सार्वजनिक लेखा समितिको क्षेत्राधिकार "सार्वजनिक लेखा र महालेखाको प्रतिवेदन" मात्र भएको कुरा स्पष्ट छ। यसरी बेल बेलामा सार्वजनिक लेखा समितिले अन्य समितिहरुको क्षेत्राधिकार भित्र प्रवेश गरेको थुप्रै उदाहरण छन्। यस तर्फ सम्माननीय सभामुखज्यूको गम्भीर ध्यानाकर्षण गराउने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ८०

मिति: २०६८ साउन २२

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० ऊर्जा मन्त्री गोकर्ण विष्ट	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	बालानन्द पौडेल सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
2.	सन्तोषमणि नेपाल रवि अर्याल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
4.	मा० कल्पना धमला	
5.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
6.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
7.	मा० गगन थापा	
8.	मा० चन्द्रदेव जोशी	

9.	मा० छिमी लामा	
10.	मा० जनककुमारी चालिसे	
11.	मा० डवलबहादुर शाह	
12.	मा० दिलिप मर्हजन	
13.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
14.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
15.	मा० पदम् वहादुर राई	
16.	मा० भैरे कामी	
17.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
18.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
19.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
20.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
21.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
22.	मा० शिवराज गौतम	
23.	मा० सत्य पहाडी	
24.	मा० सञ्चपाल मादेन	
25.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः आजको बैठकम जलस्रोतको विकास सम्बन्धी प्रतिवेदन, २०६८ माथि छलफल भयो।

प्रतिवेदनलाई व्यवस्थित रूपले छलफल गर्न संशोधन दिन चाहनुहुने माननीय सदस्यहरुलाई मिति

२०६८।४।२३ गतेको दिन अपरान्ह ५ वजे सम्म संशोधन पेश गर्न समयावधि तोकियो।

तत्पश्चात समितिका सभापतिबाट जल विद्युतको विकासमा ऊर्जा मन्त्रीले गर्नु भएको कार्य प्रति आफू र समितिको तर्फबाट सन्तोष प्रकट गर्दै धन्यवाद जापन गर्नु भयो।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ८१

मिति: २०६८ भदौ ९

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्री हिसिला यमी	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	नारायणी देवी घिमिरे अर्याल	
2.	लालमणी जोशी सचिव भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
3.	जीतबहादुर थापा महानिर्देशक भूमिसुधार तथा व्यवस्था विभाग	
4.	हेमराज सुवेदी सह-प्रशासक गुठी संस्थान	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कल्पना धमला	
4.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
5.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
6.	मा० चन्द्रदेव जोशी	

7.	मा० छिमी लामा	
8.	मा० जनककुमारी चालिसे	
9.	मा० डवलबहादुर शाह	
10.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
11.	मा० धर्मराज वि.क	
12.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
13.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
14.	मा० पदम् वहादुर राई	
15.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
16.	मा० प्रमिला राई	
17.	मा० वुधनीदेवी महतो	
18.	मा० भैरे कामी	
19.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
20.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
21.	मा० ललिता साह	
22.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
23.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
24.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
25.	मा० सत्य पहाडी	
26.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा यस समितिद्वारा भूमिसुधार तथा व्यवस्था उपसमितिलेसमिति समक्ष पेश गरेको "खेतयोग्य जमिनको खण्डीकरण र गुठी सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन-२०६८" माथि छलफल भयो। तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ८२

मिति: २०६८ भदौ १५

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	लालमणी जोशी सचिव भूमिसुधार तथा व्य.मं.	
2.	जीत वहादुर थापा महानिर्देशक भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग	
3.	हरिप्रसाद शर्मा कार्यकारी अध्यक्ष गुठीसंस्थान	
4.	हेमराज सुवेदी सहप्रशासक गुठीसंस्थान	
5.	जगत बस्नेत विज्ञ	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
5.	मा० गगन थापा	
6.	मा० चन्द्रदेव जोशी	

7.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
8.	मा० पदम् वहादुर राई	
9.	मा० प्रमिला राई	
10.	मा० विमला मिजार	
11.	मा० भैरे कामी	
12.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
13.	मा० रणध्वज लिम्बु	
14.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
15.	मा० ललिता साह	
16.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
17.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
18.	मा० शिवराज गौतम	

निर्णयः

आजको बैठकमा यस समितिद्वारा गठित भूमिसुधार तथा व्यवस्था उपसमितिले समिति समक्ष पेश गरेको खेती योग्य जमिनको खण्डीकरण र गुठी सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन २०६८ माथि छलफल भयो। तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६८।७।१६ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ८३

मिति: २०६८ भदौ १६

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रह्यो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	उमाकान्त झा सचिव कृषि तथा सहकारि मन्त्रालय	
2.	डा हरि दहाल सहसचिव कृषि तथा सहकारि मन्त्रालय	
3.	फुलगेन प्रधान सहसचिव कृषि तथा सहकारि मन्त्रालय	
4.	जीवन प्रभा लामा महानिर्देशक खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभाग	
5.	लीला राम पौडेल उपमहानिर्देशक कृषि विभाग	
6.	दिनेश परियार कार्यकारी निर्देशक ने कृ अ प	
7.	डा टेक बहादुर गुरुङ ने कृ अ प	
8.	डा निरंजन प्र अधिकारी निर्देशक ने कृ अ प	
9.	डा० प्रभाकर पाठक म.नि पशु सेवा विभाग	
10.	नरबहादुर रजवार उ.म.नि पशु सेवा विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
----	------------------	--

2.	मा० कल्पना धमला	
3.	मा० किरण गुरुङ्ग	
4.	मा० कुलप्रसाद नेपाल	
5.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
6.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
7.	मा० छिमी लामा	
8.	मा० जनककुमारी चालिसे	
9.	मा० जुलिकुमारी महतो	
10.	मा० दिलिप मर्हजन	
11.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
12.	मा० धर्मराज वि.क	
13.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
14.	मा० पदम् वहादुर राई	
15.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
16.	मा० प्रमिला राई	
17.	मा० विमला मिजार	
18.	मा० भैरे कामी	
19.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
20.	मा० रमेश रिजाल	
21.	मा० ललिता साह	
22.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

23.	मा० सत्य पहाडी	
24.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा यस समितिद्वारा गठित कृषि तथा सहकारी उपसमितिले समिति समक्ष पेश गरेको कृषि अनुसन्धान तथा कृषि विकास सम्बन्ध् प्रतिवेदन २०६८ को मस्यौला माथि छलफल भयो। तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६८।१।२० गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ८४

मिति: २०६८ भदौ २१

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रह्यो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० कृषि तथा सहकारी मन्त्री नन्दनकुमार दत्त	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणि नेपाल	
2.	उत्तम कुमार भट्टराई कृष तथा सहकारी मन्त्रालय	
3.	हरि दहाल कृष तथा सहकारी मन्त्रालय	
4.	उमाकान्त झा सचिव कृष तथा सहकारी मन्त्रालय	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
4.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
5.	मा० छिमी लामा	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	

7.	मा० जुलिकुमारी महतो	
8.	मा० धर्मराज वि.क	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० विमला मिजार	
11.	मा० भैरे कामी	
12.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
13.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
14.	मा० मोहम्मद इस्तियाक राई	
15.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
16.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
17.	मा० रमेश रिजाल	
18.	मा० रामकुमार शर्मा	
19.	मा० ललिता साह	
20.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
21.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा यस समितिद्वारा गठित कृषि तथा सहकारी उपसमितिले समिति समक्ष पेश गरेको कृषि अनुसन्धान तथा कृषि विकास सम्बन्ध प्रतिवेदन २०६८ माथि छलफल भयो। छलफलबाट प्रतिवेदनको भाग ९ सुझाव एवम् निर्देशन खण्डको बुँदा नं १ देखि ३० मध्ये बुँदा नं १९ बहुमतबाट र अन्य सबै बुँदाहरु सर्वसम्मतिले पारित भयो।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६८।१।२३ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ८५

मिति: २०६८ भदौ २३

समय: १२:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	डा हरि दहाल स.स. कृषि तथा सहकारि मन्त्रालय	
2.	एत्तमकुमार भट्टराइ स.स कृषि तथा सहकारि मन्त्रालय	
3.	तिलक परियार सभासद	
4.	देवराज जोशी सभासद	
5.	लीलामणी पोखरेल सभासद	
6.	शतद सिंह भण्डारी सभासद	
7.	राजेन्द्रकिशोर क्षेत्री स.स ऊर्जा मन्त्रालय	
8.	श्रीरञ्जन लाकौल स.स ऊर्जा मन्त्रालय	
9.	सोमप्रसाद भण्डारी रा.अ.म.नेपाल	
10	सागर राज गौतम स.डि.ई	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
----	------------------	--

2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० जनककुमारी चालिसे	
4.	मा० जुलिकुमारी महतो	
5.	मा० झलनाथ खनाल	
6.	मा० डवलबहादुर शाह	
7.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
8.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
9.	मा० नन्दनकुमार दत्त	
10.	मा० नवोदिता चौधरी	
11.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
12.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
13.	मा० विमला मिजार	
14.	मा० भैरे कामी	
15.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
16.	मा० रणध्वज लिम्बु	
17.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
18.	मा० रमेश रिजाल	
19.	मा० ललिता साह	
20.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
21.	मा० शिवराज गौतम	
22.	मा० सत्य पहाडी	

23.	मा० सञ्चपाल मादेन	
24.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा कृषि अनुसन्धान तथा कृषि विकास सम्बन्धी प्रतिवेदन २०६८ लाई संशोधन सहित पारित गरी व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्ने निर्णय भयो।

आजको बैठकमा अपर कर्णाली जलविद्युत आयोजनाका सम्बन्धमा पनि छलफल शुरु भयो।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६८।७।२६ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ८६

मिति: २०६८ भदौ २८

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	बालानन्द पौडेल	
2.	सन्तोष मणी नेपाल	
3.	राजेन्द्रकिशोर क्षेत्री	
4.	दीपेन्द्र नाथ शर्मा	
5.	सागरराज गौतम	
6.	चिरञ्जीवि शर्मा पौडेल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० आरजु राणा देउवा	
4.	मा० कल्पना धमला	
5.	मा० किरणकुमार राई	

6.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
7.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
8.	मा० गगन थापा	
9.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
10.	मा० छिमी लामा	
11.	मा० जनककुमारी चालिसे	
12.	मा० धर्मराज वि.क	
13.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
14.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
15.	मा० पट्टु थारु	
16.	मा० प्रमिला राई	
17.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
18.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
19.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
20.	मा० रणध्वज लिम्बु	
21.	मा० रमेश रिजाल	
22.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
23.	मा० ललिता साह	
24.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
25.	मा० शिवराज गौतम	
26.	मा० सत्य पहाडी	

27.	मा० सञ्चपाल मादेन	
28.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकम यस समितिद्वारा गठित ऊर्जा उपसमितिले समिति समक्ष पेश गरेको जलविद्युत विकास सम्बन्धी प्रतिवेदन २०६८ माथिको छलफल जारी रहयो।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ८७

मिति: २०६८ असोज ९

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
3.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
4.	मा० जनककुमारी चालिसे	
5.	मा० डवलबहादुर शाह	
6.	मा० दिलिप मर्हजन	
7.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
8.	मा० धर्मराज वि.क	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
11.	मा० प्रमिला राई	

12.	मा० रणध्वज लिम्बु	
13.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
14.	मा० ललिता साह	
15.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
16.	मा० शिवराज गौतम	
17.	मा० श्यामसुन्दर गुप्ता	
18.	मा० सत्य पहाडी	

निर्णयः

आजको बैठकमा जलस्रोत विकास सम्बन्धी प्रतिवेदन २०६८ र खेती योग्य जमिनको खण्डीकरण र गुठी सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन २०६८ लाई अन्तिम रूप दिई व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्ने निर्णय भयो।

त्यस पछि विजयादशमी २०६८ को उपलक्ष्यमा शुभकामना आदान प्रदान गरियो।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ८८

मिति: २०६८ मसिर १

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० भूमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्री भिमप्रसाद गौतम	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	मा० विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री कल्पना धमाला	
2.	रवि अर्यालमा० शान्त तथा पुनर्निर्माण मन्त्री सत्य पहाडी	
3.	उमाकान् झ सचिव कृषि तथा सहकारि मन्त्रालय	
4.	फुल्गने प्रधान सहसचिव कृषि तथा सहकारी कन्त्रालय	
5.	मोहम्मद सावि हुसैन आयोजना प्रमुख राष्ट्रिय भूउपआयोजना	
6.	रेशिमराज पाण्डे सह सचिव स्थानीय विकास मन्त्रालय	
7.	कृष्णबहादुर राउत सहसचिव भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
8.	सुरेश प्रकाश बचार्य स.स. भौतिक योजना तथा निर्माण मन्त्रालय	
9.	सुशील घिमिरे सचिव स्थानीय विकास मन्त्रालय	
10	तुलसि सिटौला सचिव भौतिक योजना तथा नर्माण मन्त्रालय	
11	लालमणी जोशी सचिव भू.सु. तथा व्य.मं.	

12	जगत बस्नेत विज्ञ	
13	हरिबहादुर के.सी. कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	

सदस्यहरुः

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० किरण गुरुङ्ग	
4.	मा० किरणकुमार राई	
5.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
6.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
7.	मा० गगन थापा	
8.	मा० गोपाल किराँती	
9.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
10.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
11.	मा० जनककुमारी चालिसे	
12.	मा० जुलिकुमारी महतो	
13.	मा० धर्मराज वि.क	
14.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
15.	मा० पट्टु थारु	
16.	मा० पदम् वहादुर राई	
17.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
18.	मा० प्रमिला राई	
19.	मा० विना पौडेल	

20.	मा० वुधनीदेवी महतो	
21.	मा० भैरे कामी	
22.	मा० महालक्ष्मी अर्याल उपाध्याय	
23.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
24.	मा० रणध्वज लिम्बु	
25.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
26.	मा० रमेश रिजाल	
27.	मा० रामबहादुर बोहोरा	
28.	मा० ललिता साह	
29.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
30.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
31.	मा० लहरक्याल लामा	
32.	मा० शारदा घिमिरे	
33.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयले तयार गरेको राष्ट्रिय भू-उपयोग नीति नर्माणको पछिल्लो मस्यौदाको जानकारी मन्त्रालयबाट लिइयो। यो मस्यौदाको अध्ययन गरी आफ्नो सुझाव एवम् प्रतिक्रिया लिखि रुपषमा १० दिन भित्र समिति सचिवालयमा उपलब्ध गराउन माननीय सदस्यहरुलाई अनुरोध गरियो।

यस बैठकले सुनसरी जिला क्षेत्र नं. १ बाट प्रतिनिधित्व गर्ने संविधासभा सदस्य एवम् यस समितिका सक्रिय सदस्य मा० किरणकुमार राई की जीवन संगिनी गीता राई थेवेलाई पैदल यात्राको क्रममा बानेश्वर सडकमा मोटरसायकलले ठक्कर दिंदा मिति २०६८ कार्तिक २३ गते विहान ९ वजे उपचारको क्रममा न्यूरो अस्पताल बाँसबारी काठमाडौंमा असामयिक निधन भएकोले समितिको तर्फबाट दिवंगत आत्माको चीरशान्तिको कामना गर्दै शो सन्तप्त परिवारजन प्रति हार्दिक समवेदना प्रकट गर्ने प्रस्ताव पारित गर्यो। तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६८।८।२ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ८९

मिति: २०६७८ मंसिर २

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	डा० कृष्ण चन्द्र पौडेल सहसचिव वन तथा भू.सं.मं.	
2.	रवि अर्याल नि महानिर्देशक रा.नि.तथा व्य.सं. विभाग	
3.	हरिप्रसाद बस्याल सह सचिव पर्यटन तथा ना.उ.मान्त्रालय	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
5.	मा० छिमी लामा	
6.	मा० जुलिकुमारी महतो	
7.	मा० धर्मराज वि.क	
8.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	

9.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
10.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
11.	मा० वुधनीदेवी महतो	
12.	मा० भैरे कामी	
13.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
14.	मा० रणध्वज लिम्बु	
15.	मा० रमेश रिजाल	
16.	मा० ललिता साह	
17.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
18.	मा० ल्यारक्याल लामा	
19.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

१. यस समितिको गैँडा संरक्षण सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदनको निर्देशन एवम् सुझावहरूको क्र.सं. १३ अनुसार चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज भित्रका होटलहरूलाई २०६९ साल असार मसान्तसम्म सञ्चालन गर्न दिएर आवण १ गतेबाट सामान सार्न लगाउने नभई २०६९ असार मसान्तसम्म सबै सामान समेत हटाइसक्ने गरी निकुञ्जभन्दा बाहिर स्थानान्तरण गराउन निर्देशन दिइएको व्यहोरा स्पष्ट गरियो।
२. बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जको लालभटिया क्षेत्रम होटल सञ्चालनको सम्बन्धमा यस समितिद्वारा गठित उजुरी, निवेदन र गुनासा अध्ययन उपसमितिबाट सो क्षेत्रम होटल।लज।रिसोर्ट सञ्चालन गर्न हुने, नहुने सम्बन्धमा अध्ययन भइरहेको र यस सम्बन्धमा अध्ययनको कार्य पूरा नभएसम्म सो स्थानमा होटल।लज।रिसोर्ट सञ्चालन गर्न दिने सम्बन्धमा भइरहेको कारवाही अगाडि नबढउन वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय र पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
३. नेपाल विद्युत प्राधिकरणको वित्तीय र प्रशासनिक सुधारका समस्याहरूको अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश गर्न देहायको उपसमिति गठन गरिएको व्यहोरा सभापतिले समितिमा जानकारी गराउनु भयो।
  - a. मा० नेत्र प्रसाद पन्थी-संयोजक
  - b. मा० पदम बहादुर राई

c. लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे
तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६८।८।४ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ९०

मिति: २०६८ मंसिर ४

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	मा० महेन्द्रप्रसाद यादव सिंचाई मन्त्री	
2.	मा० नन्दकुमार दत्त कृषि मन्त्री	
3.	सीताराम तिमिसिना नि. सचिव उद्योग मन्त्रालय	
4.	रमेश स्थापित स.स उद्योग मन्त्रालय	
5.	गोविन्द प्र. खरेल निर्देशक उद्योग विभाग	
6.	मा० दामा कुमारी शर्मा	
7.	डा० हरि दहाल	
8.	उद्वव प्रसाद बास्कोटा	
9.	सुधिर सुधिर मान बस्नेत सिंचाइ विभाग	
10.	राधाकृष्ण श्रेष्ठ निर्देशक उद्योग विभाग	
11.	विपिन राज भण्डारी निर्देशक उद्योग विभाव	
12.	देवीप्रसाद भण्डारी केमिष्ट वातावरण मन्त्रालय	

13	अशोक प्र मरहटा	
----	----------------	--

सदस्यहरु:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० आरजु राणा देउवा	
3.	मा० इन्द्रजीत थारु	
4.	मा० किरणकुमार राई	
5.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
6.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
7.	मा० जनककुमारी चालिसे	
8.	मा० दलवहादुर सुनार	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
11.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
12.	मा० प्रमिला राई	
13.	मा० विना पौडेल	
14.	मा० वुधनीदेवी महतो	
15.	मा० भैरे कामी	
16.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
17.	मा० रणध्वज लिम्बु	
18.	मा० रमेश रिजाल	
19.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
20.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

21.	मा० सरस्वती चौधरी	
-----	-------------------	--

निर्णयः

आजको बैठकमा दाङ्ग र रुपन्देही जिल्लामा सिमेण्ट कारखाना सञ्चालन बाट वातावरण कृषिस र सिंचाई प्रणाली एवम् बस्तीलाई पार्ने असरका सम्बन्धमा कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय उद्योग मन्त्रालय सिंचाई मन्त्रालय र वातावरण मन्त्रालयका पदाधिकारीहरूसंग छलफल भई देहाय बमोजिम निर्देशन दिने निर्णय भयो।

निर्देशनहरु

१. दाङ्ग र रुपन्देही जिल्लाहरुमा खोलिएका सिमेण्ट फ्याक्ट्रीहरुले सिंचाई र कृषि उत्पादनमा के कस्तो असर परेको छ (प्रत्येक फ्याक्ट्रीले) यस विषयमा सिंचाई मन्त्रालय र कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले १५ दिन भित्र सुझाव हसितको प्रतिवेदन पेश गर्ने।
२. दाङ्ग र रुपन्देही जिल्लाहरुमा खोलिएका सिमेण्ट फ्याक्ट्रीहरु कुन कुन IEE मात्र गरेर खोलिएका कुन कुन EIA समेत गरेर खोलिएका छन् ? सिमेण्ट उद्योगले स्थापनाले वातावरणमा पर्ने सक्ने असरलाई न्यूनीकरण गर्ने उपायहरु अवलम्बन गर्नु पर्ने शर्तहरु पालना प्रत्येक सिमेण्ट फ्याक्ट्रीले गरेका छन् छैनन यस विषयमा उद्योग मन्त्रालय र वातावरण मन्त्रालयले १५ दिन भित्र प्रतिवेदन पेश गर्ने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ९१

मिति: २०६७ जेठ १८

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० भुमि सुधार तथा व्यवस्था मन्त्री भिमप्रसाद गौतम	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	बिन्द्रा हाडा भट्टराई सचिव सिंचाई मन्त्रालय	
2.	अनिलकुमार पोखरेल म.नि. सिंचाई विभाग	
3.	सुधिरमान वैश्याल उ.मा.नि. सिंचाई विभाग	
4.	कमल प्र. रेग्मी म.नि. ज.उ.प्र.नि. विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० किरणकुमार राई	
4.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
5.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
6.	मा० कलावति देवी दुसाध	

7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
9.	मा० नवोदिता चौधरी	
10.	मा० पदम् वहादुर राई	
11.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
12.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
13.	मा० विना पौडेल	
14.	मा० विमला मिजार	
15.	मा० भैरे कामी	
16.	मा० रमेश रिजाल	
17.	मा० ललिता साह	
18.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
19.	मा० ल्यारक्याल लामा	
20.	मा० सञ्चपाल मादेन	
21.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा यस आ.व.मा राष्ट्रिय योजना आयोगबाट सिंचाई मन्त्रालयको लागि स्वीकृत कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि तयार गरिएको समय सीमा सहितको कार्ययोजनाम बारे सिंचाई मन्त्रीज्यू र सिंचाई मन्त्रालयका सम्बद्ध अधिकारीहरूसँग जानकारी लिने काम भयो। आजैको बैठकले सिंचाई मन्त्रालयसँग देहायको विवरण माग गर्ने निर्णय गर्यो।

- यस आर्थिक वर्षमा सिंचाई मन्त्रालय अन्तर्गतका कार्यक्रम कार्यान्वयनको कुन अवधि सम्म कुन तरणमा पुग्नु पर्ने हो सो अनुरूप कार्यान्वयन भएको छ छैन हाल सम्मको कार्यान्वयनको स्थितिले लक्ष्य अनुसार प्रगति हुन सक्छ सक्दैन यसको वस्तुस्थिति अध्ययनको लागि आवश्यक देखिएकोले सीमा सहितको कार्यक्रम कार्यान्वयनको कार्ययोजना।

२. सिंचाई र नदी नियन्त्रणका योजनामा अनियमितता नियन्त्रण गर्न गुणस्तरीयता कायम राख्न र वजेटको दुरुपयोग नियन्त्रण गर्नको लागि मन्त्रालयले गर्ने प्रभावकारी अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था।
३. विगतमा यस समितिले दिएका सुझाव एवम् निर्देशनको कार्यान्वयनको अवस्थाको जानकारी।
४. सिंचाई मन्त्रालय अन्तर्गतका विभागहरु/योजनाहरुमा उपसचिव (डि.ई) सरहका र सो भन्दा माथिल्लो तहका इन्जिनियरहरु कहाँ कुन मितिदेखि कार्यरत छन्? काजमा वा काज सुरुवा गरेर राखिएको छ छैन? भन्ने क-कसलाई त्यसरी राखिइको छ? काज वा काज सुरुवा गर्दा कुन नियमावली अन्तर्गत गरिएको छ? त्यसको जानकारी।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ९२

मिति: २०६७ जेठ १८

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	नाथुप्रसाद चौधरी सचिव कृषि तथा सहकारि मन्त्रालय	
2.	डा० हरि दहाल सह सचिव कृषि तथा सहकारि मन्त्रालय	
3.	सन्तोषमणी नेपाल विज्ञ	
4.	डिलाराम भण्डारी वालिविकास तथा गुण नियन्त्रण केन्द्र	
5.	डा सुरोज पोखरेल कार्यक्रमा निर्देशक वाली विकास निर्देशक	
6.	विजयकुमार मल्लिक स.स कृषि मन्त्रालय	
7.	डा निरंजन प्र अधिकारी निर्देशक ने.कृ.अ.प.	
8.	डा० दिलबहादुर गुरुङ्ग संयोजक	
9.	दिनेश परियार	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कलावति देवी दुसाध	

3.	मा० गगन थापा	
4.	मा० गोपालसिंह वोहरा	
5.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
6.	मा० डवलबहादुर शाह	
7.	मा० धर्मराज वि.क	
8.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
9.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
10.	मा० पदम् वहादुर राई	
11.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
12.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
13.	मा० रणध्वज लिम्बु	
14.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
15.	मा० रमेश रिजाल	
16.	मा० ललिता साह	
17.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
18.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णय:-

आजको बैठकमा नेपालमा बहुराष्ट्रिय कम्पनीबाट वितरण हुने हाईब्रीड (वर्णशंकर) जानकको बीउको वपयमा समितिका माननीय र कृषि तथा सहकारि मन्त्रालयका सचिव एवम् सम्बद्ध पदाधिकारीहरूसँग जानकारी लिने काम भयो।

आजको बैठकमा वर्णशंर बीगको छलफलमा आएका सुझाव एवम् प्रतिक्रियाहरुलाई समेत दृष्टसप्त षट् पुतृत अवधारणा तयार गरी एक महिना भित्र समितिमा पठाउन कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने निर्णय भयो।

यसै बैठकमा समितिका सदस्य मा० जनककुमारी चालिसेकी सासु मुना चालिसेको ७४ वर्षको उमेरमा मिति २०६८।८।२० गते निधन भएको हुँदा दिवंगत आत्माको चीरशान्तिको कामना गर्दै शोक सन्तप्त परिवारजनप्रति समितिको तर्फबाट गहिरो समवेदना व्यक्त गर्ने निर्णय भयो। तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ९३

मिति: २०६७८ पुस २०

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	मा० वाणिज्य तथा बपूति मन्त्री लेखराज भट्ट	
2.	मा० कृषि तथा सहकारि मन्त्री नन्दनकुमार दत्त	
3.	पुरुषोत्तम ओझा सचिव वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	
4.	नाथु प्रसाद चौधरी सचिव कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	
5.	दीपेन्द्र बहादुर क्षेत्री उपाध्यक्ष रा.यो.आ	
6.	शान्तराज सुवेदी सहसचिव अर्थ मन्त्रालय	
7.	राजेन्द्रप्रसाद दहाल	
8.	गंगाप्रसाद शर्मा	
9.	मधुसूदन पोखरेल	
10.	विजय कुमार मल्लिक	
11.	कृष्णप्रसाद पन्त	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० किरणकुमार राई	
3.	मा० गगन थापा	
4.	मा० गोपालसिंह बोहरा	
5.	मा० जनककुमारी चालिसे	
6.	मा० जुलिकुमारी महतो	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० दावा तामाङ्ग	
9.	मा० दलवहादुर सुनुवार	
10.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
11.	मा० धर्मराज वि.क	
12.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
13.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
14.	मा० पदम् वहादुर राई	
15.	मा० बद्रीप्रसाद न्यौपाने	
16.	मा० विमला मिजार	
17.	मा० भैरे कामी	
18.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
19.	मा० रणध्वज लिम्बु	
20.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
21.	मा० रमेश रिजाल	

22.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
23.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा नेपाल र भारत बी भएको बाँणिज्य सन्धिबाट कृषि सुधार शुल्क हटाउँदा नेपालको कृषि विकासमा पर्ने असर का सम्बन्धमा वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयका मा० मन्त्री र सचिव रा.यो.आ.का उपाध्यक्ष कएषि तथा सहकार सचिव अर्थ मन्त्रालयका सहसचिव लगायत अन्य पादधिकारीहरूसँग छलफल भई देहाय बमोजिम (निर्देशन दिने) निर्णय भयोः-

भारत र चीनको स्वाशासित क्षेत्र तिब्बतबाट पैठारी हुने कृषि उपजहरुमा नेपालाले ५ प्रतिशत कृषि सुधार शुल्क लिदै आएकोमा WTOको सदस्य राष्ट्रको दायित्व अन्गत सन् २०१३ सम्म यस्तो शुल्क हटाउनु पर्ने बाध्यता भएले यस्तो कृषि सुधार शुल्क हटाउँदा नेपालको कृषि क्षेत्रमा के कस्तो प्रभाव पर्छ? यसत् प्रभाव न्यूनीकरण गर्ने तत्कालको योजना के छ? यस सम्बन्धमा वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय र अर्थ मन्त्रालयसँग समेत मन्वय गरी गर्नुपर्ने कामको विवरण यस समितिका एक महिना भित्र उपलब्ध गराउन कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६८।९।२२ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ९४

मिति: २०६८ माघ ५

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	रामप्रसाद लम्साल सह सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
2.	बज्रकिशोर यादव महानिर्देशक वन विभाग	
3.	विजयराज पौड्याल क्षे.नि.	
4.	दिपक ज्वाली	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
3.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
4.	मा० गोपाल सिंह बोहरा	
5.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
6.	मा० छिमी लामा	
7.	मा० जनककुमारी चालिसे	

8.	मा० डवलबहादुर शाह	
9.	मा० धर्मराज वि.क	
10.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
11.	मा० नवोदिता चौधरी	
12.	मा० पट्टु थारु	
13.	मा० प्रमिला राई	
14.	मा० बद्रिप्रसाद न्यौपाने	
15.	मा० भैरे कामी	
16.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
17.	मा० रणध्वज लिम्बु	
18.	मा० ललिता साह	
19.	मा० ल्हारक्याल लामा	
20.	मा० सरस्वती चौधरी	

आजको बैठकमा यस समितिद्वारा गठित निर्देशन कार्यान्वयन अनुगमन उपसमितिले आफूले छलफल/अध्ययन गरी समिति मार्फत विभिन्न निकायहरूलाई निर्देशन दिन उपयुक्त ठहऱ्याएकका विय/सिफारिशहरू समिति समक्ष पेश गर्यो।

आजैको बैठकमा मुलुकभर विभिन्न जिल्लाहरूमा भइरहेको वन फँडानीका सम्बन्धमा छलफल गर्न माननीय वन तथा भूम-संरक्षण मन्त्रीलाई आमन्त्रण गरिएकोमा वहाँ उपस्थित नहुन भएकोले यस सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको निर्णय गरियो:-

- समितिको वन संरक्षण समस्या अध्ययन प्रतिवेदन २०६७ मा दिइएका निर्देशन तथा त्यसपछि पटक पटक निर्देशन दिंदा समेत वन विनाश नरोकिएको र कतिपय जिल्लामा त यसले भयानक रूप नै लिएकोले यस विषयमा छलफल गर्न आमन्त्रण गरिएको बैठकमा समेत माननीय वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री उपस्थित नहुनु भएकोले समितिले सलाई गम्भीर रूपमा लिएको छ।
- आ.व. ०६६/०६७ मा तराई र भित्री मत्धेशका विभिन्न जिल्लामा अनिययन्त्रित अव्यवस्थित र अनियमित तवरबाट भएको वन कटानीइ फडानी र वन अतिक्रमणको स्थलगत अध्ययन समेत

गरी तयार गरिएको यस समितिको वन संरक्षण समस्या अध्ययन प्रतिवेदन २०६७ मा दिइएका सुझाव एवम् निर्देशनको कार्यान्वयनबाट वनको हानी नोकसानी धेरै हदसम्म नियन्त्रण हुने विश्वास समितिले लिएको थियो। यो प्रतिवेदनलाई तदारुकताका साथ कार्यान्वयन नगरिएबाट यो वर्ष पुनः कञ्चनपुर, कञ्चनपुर, कैलाली, डडेलधुरा लगायतका जिल्लाहरूमा आ.व. २०६६/६७ को पुनरावृत्ति भएको छ।

३. यस समितिको वन संरक्षण समस्या अध्ययन प्रतिवेदन २०६७ का सुझाव तथा निर्देशनहरूलाई तदारुकताकासाथ कार्यान्वयन गर्न नसक्नुको कारण के हो हाल भइरहेको रुख कटानी र वन फडानीको स्थिति के छ? वनकमा रुख काट्दा वन प्राविधिकबाट छपान गर्ने कटान आदेश दिने र छपानज मुचुल्का बमोजिमका मात्र रुख काट्न दिने गरि निरीक्षण र निगरानी वन कार्यालयले गर्ने पर्ने व्यवस्था रहेकोमा सो बमोजिम भएको देखिएन। यस्तो कार्य नियन्त्रण गर्नमा वन कर्मचारीहरू किन असफल रहे यसमा वन प्रशासनकव भूमिका के रहयो? यसलाई नियन्त्रण गरी दोषीलाई कारवाही गर्ने सम्बन्धमा के भइरहेको छ? आगामी दिनमा वनको अनियन्त्रित अव्यवस्थित र अनियमित कटानी फँडानी र वन अतिक्रमणलाई रोक्ने र यस्तो प्रवृत्ति पुनः दोहोरिन नदिन भावी योजना र कार्यक्रम के छ?

४. वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयले मातहतका कर्मचारीहरूको सरुवा गरेको कुरालाई अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग र राज्य व्यवस्था समितिले आपत्ति जनाइरहेका छन्। यस सम्बन्धमा के कसो भएको हो?

उपरोक्त विषयहरूका सम्बन्धमा लिखित जानकारी सहित समितिको मिति २०६८।१०।८ गते विहान ८:०० वजे बस्ने बैठकमा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रीलाई अनिवर्य उपस्थितिको लागि अनुरोध गर्ने र समितिले आमन्त्रण गरेको समयमा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रीलाई अनिवर्य रुपमा उपस्थित गराई दिने व्यवस्थाको लागि सम्माननीय प्रधानमन्त्रीलाई अनुरोध गर्ने।

यसका साथै आजको बैठकद्वारा यस समितिको चुरे भावर लगायतका क्षेत्रको ढुंगा, गिट्टी, बालुवा उत्खनन र निकासी अध्ययन सम्बन्धी प्रतिवेदन, २०६६ मा उल्लेख भएका सुझाव एवम् निर्देशनहरूको कार्यान्वयनको स्थिति सन्तोषजनक नभएकोले (जस्तै ललितपुर नल्लु क्षेत्र, सिन्धुपाल्चोक सुनकोशी/इन्द्रवती नदी क्षेत्र, धादिङ, बारा, पर्सा, मकवानपुर लगायतका स्थानहरू) यस विषयमा छलफल गर्न सम्माननीय प्रधानमन्त्री, मा० स्थानीय विकास मन्त्री, मा० वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री, मा० वातावरण मन्त्री र मा० उद्योग मन्त्रीलाई २०६८।१०।९ को बैठकमा आमन्त्रण गर्ने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६८।१०।६ बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ९५

मिति: २०६८ माघ ६

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० ऊर्जा मन्त्री पोष्टबहादुर वोगटी	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	मा० शंकर खड्का	
2.	वालानन्द पौडेल सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
3.	मा० गोपाल सिंह बोहरा	
4.	मा० छिमी लामा	
5.	मा० जनककुमारी चालिसे	
6.	मा० डवलबहादुर शाह	
7.	मा० धर्मराज वि.क	
8.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	

9.	मा० नवोदिता चौधरी	
10.	मा० पट्टु थारु	
11.	मा० प्रमिला राई	
12.	मा० बद्रिप्रसाद न्यौपाने	
13.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
14.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
15.	मा० रणध्वज लिम्बु	
16.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
17.	मा० ललिता साह	
18.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
19.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
20.	मा० शिवराज गौतम	
21.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा पश्चिम सेती जलविद्युत योजना र कावेलीजलविद्युत आयोजना कार्यान्वयनको स्थिति र लोडसेडिङ्ग तथ थर्मल प्लान्टको बारेमा छलफल भई देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयोः-

- पुराना थर्मल प्लान्ट र हाल सञ्चालनमा रहेका जलविद्युत उत्पादन केन्द्रहरूको मर्मत सम्भार गरि पूर्ण क्षमतामा सञ्चालन गर्न र नयाँ थर्मल प्लान्ट जडान गर्ने सोचमा परिवर्तन गरी त्यसको विकल्प खोज्न ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
- पश्चिम सेती र कावेली जलविद्युत आयोजना कार्यान्वयनका विद्यमान समस्या र चुनौतिहरू के के छन्? समाधानका उपायहरू के हुन सक्दछन् ? त्यसको जाकारी ऊर्जा मन्त्रालयसँग माग गर्ने।
- जलविद्युत आयोजना निर्माण गर्दा विस्थापित हुने परिवारहरूको विषयमा वस्थापन र पुनर्स्थापन सम्बन्धी नीति तीन महिना भित्र बनाउन ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

४. अत्याधिक विद्युत चोरी हुने क्षेत्रको सम्बन्धमा अनुसन्धानबाट ६० प्रतिशत भन्दा बढी चोरी भएको प्रमाणित भएका क्षेत्रमा निश्चित अवधि तोकी चेतावनी दिने र त्यो अवधिमा पनि चोरी नियन्त्रण हुन नसकेमा लाइन काट्नेसम्मको कारवाही गर्न ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने। तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६८।१०।८ बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ९६

मिति: २०६८ माघ ८

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री मुहम्मद वकील मुसलमान	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	केशवप्र.भट्टराई सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
2.	यमवहादुर थापा उपमहानिर्देशक वन विभाग	
3.	बज्रकिशोर यादव महानिर्देशक वन विभाग	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कलावति देवी दुसाध	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० गोपालसिंह वोहोरा	
5.	मा० जनककुमारी चालिसे	
6.	मा० डवलबहादुर शाह	
7.	मा० धर्मराज वि.क	

8.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
9.	मा० नवोदिता चौधरी	
10.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
11.	मा० प्रमिला राई	
12.	मा० प्रेमबहादुर तामाङ्ग	
13.	मा० बद्धीप्रसाद न्यौपाने	
14.	मा० रणध्वज लिम्बु	
15.	मा० ललिता साह	
16.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
17.	मा० शिवराज गौतम	

निर्णयः

आजको बैठकमा यस समितिको वन संरक्षण समस्या अध्ययन प्रतिवेदन, २०६७ का सुझाव तथा निर्देशनहरूलाई तदारुकताकासाथ कार्यान्वयन गर्न नसक्नुको कारण, हाल भईरहेको रुख कटानी र वन फँडानी स्थिति, वनमा रुख काट्दा वन प्राविधिकबाट निरीक्षण र निगरानीको स्थिति, सो सम्बन्धमा भईरहेको कारवाही, आगामी दिनमा अनियन्त्रित, अव्यवस्थित र अनियमित कटानी, फँडानी र वान अतिक्रमणलाई रोक्न र यस्तो प्रवृत्ति पुनः दोहरिन नदिन भावी योजना र कार्यक्रम बारे वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयसँग छलफल भई देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयो।

1. यस समितिको वन संरक्षण समस्या अध्ययन प्रतिवेदन, २०६७ कार्यान्वयन गर्न बडपरेका समस्याहरू के-के हुन् र ती समस्या समाधान गर्न के के गर्नु पर्छ १५ दिन भित्र उपलब्ध गराउने गरी विवरण माग गर्ने।
2. वन ऐन, २०४९ र राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ मा समितिले दिएको निर्देशन अनुसार संशोधन सम्बन्धी विधेयक तयार गरी १५ दिन भित्र व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्न वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई र कानून तथा न्याय मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
3. चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज भित्रका होटल/लज/रिसोर्टहरू २०६९ साल असार मसान्त भित्र हटाइसक्ने गरी सम्बन्धित होटल/लज/रिसोर्टहरू संचालकहरूबाट कार्ययोजना पेश गर्न लगाई त्यसको जानकारी यस समितिलाई उपलब्ध गराउन वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

4. बर्दघाट-भरतपुर-हेटौंडा प्रशारण लाइन निर्माणको सम्बन्धमा ऊर्जा मन्त्रालय र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयबीच देखिएको समस्याहरु बारे छलफल हुँदा यस समितिको बार्षिक प्रतिवेदन, २०६८ को खण्ड च अन्तर्गत जलस्रोत विकास सम्बन्धी प्रतिवेदनको भाग-छ को सुझाव एवम् निर्देशन नं ३.२ संस्मरण गराउँदै सात दिन भित्र ति दुई मन्त्रालयबीचको समस्या समाधान गरी प्रशारण लाइन निर्माणको कार्य प्रारम्भ गर्ने व्यवस्था मिलाउन सम्माननीय प्रधानमन्त्रीलाई निर्देशन दिने अन्यको हकमा:-
- वन क्षेत्रभित्र जलविद्युत योजना र विद्युत प्रशारण लाइन निर्माण गर्नु पर्ने अवस्थामा सभो गर्दा देखि नै ऊर्जा मन्त्रालयले वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयसँग समन्वय गरी दुवै मन्त्रालयको समझदारीमा योजना बनाई कार्यन्वयन गर्ने र
  - आइन्दा विद्युत प्रशारण लाइन निर्माणको लागि योजना बनाउँदा नै वनका रुखहरु हटाउन नपर्ने प्रविधि
5. चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज भित्रको सडक (हुलाकी मार्ग) योजनाका विषयमा छलफल हुँदा वन क्षेत्रमा सडकको निर्माण गर्दा वैकल्पिक उपाय नभई वन क्षेत्रबाट नै सडक निर्माण गर्न पर्ने अवस्थामा सडकको सभो गर्नु अगावैदेखि नै वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयको परामर्श लिने।
6. जैविक विविधताको संरक्षण र अन्तर्राष्ट्रिय अभिसन्धि विपरीत हुने गरी वन क्षेत्रमा सडक नवनाई यसको लागि वैकल्पिक उपाय अपनाउने व्यवस्थाको लागि भौतिक योजना तथा निर्माण मन्त्रालय र स्थानिय विकास मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ९७

मिति: २०६८ माघ १३

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रह्यो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री मुहम्मद वकिल मुसलमान	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	हेमराज तातेन	
2.	अनिलकुमार झा	
3.	मो वकील मुसलमान वन मन्त्री	
4.	उमाकान्त झा सचिव उद्योग मन्त्रालय	
5.	केशवप्र भट्टराई सचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
6.	डा०कृष्ण चन्द्र पौडेल सचिव नेपाल सरकार	
7.	बज्र किशोर यादव महानिर्देशक वन विभाग	
8.		

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० आरजुराणा देउवा	

3.	मा० कलावती देवी दुसाध	
4.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
5.	मा० गगन थापा	
6.	मा० गोपालसिंह बोहरा	
7.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
8.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
11.	मा० प्रमिला राई	
12.	मा० बट्टीप्रसाद न्यौपाने	
13.	मा० वुधनीदेवी महतो	
14.	मा० रणध्वज लिम्बु	
15.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
16.	मा० रमेश रिजाल	
17.	मा० ललिता साह	
18.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
19.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
20.	मा० सरस्वती चौधरी	

आजको बैठकमा यस समितिले दिएको सुझाव एवम् निर्देशन अनुसार ढुंगा, गिट्टी, बालुवा र वन कटानी, फँडानी एवम् अतिक्रमणलाई नियन्त्रण गरी व्यवस्थित बनाउने सम्बन्धमा नेपाल सरकारको दृष्टिकोणको जानकारी लिन सम्माननीय प्रधानमन्त्री, स्थानीय विका मन्त्री, उद्योग मन्त्री, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्री र वातावरण मन्त्रीलाई आमन्त्रण गरिएकोमा सम्माननीय प्र.म. र मा. स्थानीय विकास मन्त्र अनुपस्थित

हुनु भएको र मुख्य रूपमा वहाँहरु सँगै जानकारी लिनुपर्ने भएकोले अर्को बैठकमा वहाँहरुलाई पुनः आमन्त्रण गरी उपरोक्त सम्मबन्धमा दृष्टिकोण प्रस्तुत गराउने गरी आजको बैठक स्थगित भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ९८

मिति: २०६८ फागुन ३

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	मा० ओमप्रकाश यादव कृषि तथा सहकारी राज्य मन्त्री	
2.	नाथुप्रसाद चौधरी सचिव कृषि मन्त्रालय	
3.	डा० नरबहादुर रजवार पशुसेवा विभाग	
4.	डा० रामकृष्ण खितिवडा	
5.	डा० दामोदर सेढाई	
6.	विजय कान्त झा पशु क्वरेण्टाइन	
7.	डा० इन्द्र कान्त झा	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कलावति देवी दुसाध	
4.	मा० किरणकुमार राई	

5.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
6.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
7.	मा० डवलबहादुर शाह	
8.	मा० दावा तामाङ्ग	
9.	मा० धर्मराज वि.क	
10.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
11.	मा० पट्टु थारु	
12.	मा० पदम् वहादुर राई	
13.	मा० प्रमिला राई	
14.	मा० बट्टीप्रसाद न्यौपाने	
15.	मा० विमला मिजार	
16.	मा० भैरे कामी	
17.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
18.	मा० रणध्वज लिम्बु	
19.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
20.	मा० रमेश रिजाल	
21.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
22.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
23.	मा० लोकेन्द्र विष्ट मगर	
24.	मा० शिवराज गौतम	
25.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा पन्छीहरूमा देखिएको वर्ड फलु रोग सम्बन्धमा कृषि तथा सहकारी राज्य मन्त्री कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयका सचिव एवम् अन्य पदाधिकारीहरूसँग छलफल भई देहाय बमोजिमको निर्देशन दिने निर्णय भयो।

बर्ड फलु रोगबाट पंक्षीहरूमा परेको दुष्प्रभावलाई समय नै नियन्त्रण गर्न, रोकथाम गर्न, यस सन्दर्भमा मोबाइल टिम राखी बजेट समेत बृद्धि गर्न, सीमानबाट पशुपंक्षी ओसार पसार गर्दा क्वारेन्टाइनमा समेत विशेष ध्यान पुर्याउन र सीमा क्षेत्रहरूका आम जनतामा बर्ड फलुले पार्ने असर र त्यसबाट जोगिन गर्नुपर्ने सावधानीका कुराहरूमा प्रचार प्रसार समेत गर्न कृषि तथा सहकारि मन्त्रालयले विशेष सतर्कता राखी कार्यान्वयन गर्ने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६८।११।९ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ९९

मिति: २०६८ फागुन १२

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० ऊर्जा मन्त्री पोष्टबहादुर बोगटी	
2.	मा० सिंचाई मन्त्री महेन्द्रप्रसाद यादव	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	हरिराम कोइराला सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
2.	खोमराज दाहाल सहसचिव सिंचाई मन्त्रालय	
3.	अनिलकुमार पफदार म.नि. सिंचाई विभाग	
4.	विन्द्रा हाडा सचिव सिंचाई मन्त्रालय	
5.	कमल प्र रेग्मी	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० कलावती देवी दुसाध	
4.	मा० गोपालसिंह बोहोरा	

5.	मा० छिमी लामा	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	
7.	मा० धर्मराज वि.क	
8.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
9.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
10.	मा० प्रमिला राई	
11.	मा० बट्टीप्रसाद न्यौपाने	
12.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
13.	मा० भैरे कामी	
14.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
15.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
16.	मा० रणध्वज लिम्बु	
17.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
18.	मा० रामनरेश राय	
19.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
20.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
21.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा ऊर्ज मन्त्री ऊर्जा सचिव एवम् सम्बन्ध पदाधिकारीहरूसँग छलफल भई देहाय बमोजिम निर्देशन दिने निर्णय भयो।

जलविद्युत उत्पादन गर्न निजी क्षेत्रलाई लाइसेन्स दिने सन्दर्भमा पहिले भइरहेको नियमावलीमा परिवर्तन गरी नयाँ नियमावली बनाइएको र त्यसमा प्रतिस्पर्धात्मक भन्द पन जो पहिले आउँछ त्यसलाई लाइसेन्स दिने प्रावधान राखिएको छ भन्ने कुरा बाहिर आएको छ। यसमा के भएको हो ? नियमावलीमा परिवर्तन

गरिएको हो भने पहिले भएको नियमावली र परिवर्तन गरिएको नियमावलीको तुलनात्मक विवरण ३ दिन भित्र उपलब्ध गराउन ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

यसै बैठकले समितिको देहाय बमोजिमका स्थलगत अध्ययन भ्रमण कार्यक्रम पनि स्वीकृत गर्ने निर्णय गरियोः-

१. धादिङ्ग, चितवन र रुपन्देही तथा लमजुङ्ग जिल्ला: (अवधि जम्मा ७ दिन)

- a. धादिङ्ग जिल्ला र रुपन्देही जिल्ला भित्र ढुंगा, गिट्टी, बालुवाको उत्खनन, संकलन एवम् प्रशोधनबाट नदी, कृषि र वन क्षेत्रमा परेको असर (यस समितिको चुरे भावर लाग्यका क्षेत्रको ढुंगा, गिट्टी, बालुवा उत्खनन र निकासी अध्ययन सम्बन्ध प्रतिवेदन, २०६६ कार्यान्वयको अनुगमनको सिलसिलामा)।
- b. चितवनको टिकौलीमा बनाउने भनिएको अन्तराष्ट्रिय स्तरको खेल मैदानबाट जैविक विविधता र रामसार सन्धीमा पर्ने असरको अध्ययन।
- c. चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज भित्र निजी हात्तीको प्रवेशबाट पर्ने असरको अध्ययन।
- d. रुपन्देही जिल्लामा सिमेण्ट कारखाना सञ्चालनबाट कृषि भूमि र सिंचाई प्रणालीमा पर्ने असरको अध्ययन।
- e. लमजुङ्ग जिल्लाको पहिरो सम्बन्धी समस्या।

i. अध्ययन टोली

1. मा० कृष्णप्रसाद यादव
2. मा० पृथ्वीसुब्बा गुरुङ्ग
3. मा० भैरे कामी
4. मा० रत्न गुरुङ्ग
5. मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी
6. मा० ललिता शाह

सचिवालयका २ कर्मचारी

२. बारा, पर्सा, मकवानपुर र सर्लाही जिल्ला: (अवधि ७ दिन)

- a. बारा, पर्सा, मकवानपुर र सर्लाही जिल्लामा ढुंगा, गिट्टी, बालुवाको उत्खनन एवम् संकलनबाट वन, कृषि भूमि र सिंचाइमा परेको असर (.... प्रतिवेदन कार्यान्वयन सिलसिला)
- b. पर्सा जिल्लाको ठूटे खोला सिंचाई आयोजनामा परेको असरका सम्बन्धमा
- c. अध्ययन टोली

i. मा० छिमि लामा

- ii. मा० कलावती देवी दुसाध
  - iii. मा० प्रमिला राई
  - iv. मा० बद्रीप्रसाद न्यौपाने
  - v. मा० रमेश रिजाल
  - vi. मा० रामनरेश राय
- सचिवालयका २ कर्मचारी

३. अर्धाखाँची, दाङ्ग र बर्दिया जिल्ला: (अवधि ७ दिन)

- a. दाङ्ग जिल्लामा सञ्चालन हुने सिमेण्ट उद्योगबाट त्यस जिल्लाको कृषि भूमि र सिंचाई प्रणालीमा परेको असर
  - b. बर्दिया रा.निकुञ्ज अन्तर्गत लामटिया क्षेत्रमा होटल रिसोर्ट लज खोल्न दिँदा जैविक विविधतामा पर्ने असर र राजी बस्तीको स्थिति।
  - c. अर्धाखाँची जिल्लाको नरपानी गाविसको चुनढुंगा उत्खननबाट परेको प्रभाव
  - d. अध्ययन टोली
    - i. मा० शान्ता चौधरी
    - ii. मा० कुलप्रसाद नेपाल
    - iii. मा० चन्द्रदेव जोशी
    - iv. मा० जनककुमारी चालिसे
    - v. मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे
    - vi. मा० शिवराज गौतम
    - vii. मा० बिना पौडेल
- सचिवालयका २ कर्मचारी

४. झापा, सुनसरी र संखुवासभा जिल्ला: (अवधि ७ दिन)

- a. संखुवासभाको पहिरो
- b. झापमा जंगली हात्तीको आक्रमण सम्बन्धमा
- c. सुनसरी जिल्लाको सङ्खोला जलाधार संरक्षण क्षेत्र अतिक्रमण सम्बन्धमा
- d. अध्ययन टोली
  - i. मा० अमृतलाल राजवंशी
  - ii. मा० किरणकुमार राई
  - iii. मा० गोपालसिंह बोहरा
  - iv. मा० रणध्वज लिम्बु

- v. मा० पासाङ्ग शेर्पा
- vi. मा० रेमबहादुर तामाहग
- vii. मा० यशोदा अधिकारी

सचिवालयका २ जना कर्मचारी

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६८।११।४ बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १००

मिति: २०६८ फागुन १४

समय: ११:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	भोलाप्रसाद सिवाकोटी नि.सचिव गृह मन्त्रालय	
2.	दिनेशकुमार थपलिया सहसचिव स्थानीय विकास मन्त्रालय	
3.	कृष्णप्रसाद आचार्य महानिर्देशक र	
4.	नविनकुमार घिमिरे सचिव वन तथा भू-संरक्षण	
5.	राजेन्द्रकुमार के.सी. कार्यक्रम निर्देशक	
6.	ऋषि राजभण्डारी	
7.	रामानन्द मिश्र	
8.	हरि दहाल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कलावती देवी दुसाध	
3.	मा० गोपालसिंह बोहरा	

4.	मा० छिमी लामा	
5.	मा० जनककुमारी चालिसे	
6.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
7.	मा० नवोदिता चौधरी	
8.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
9.	मा० प्रमिला राई	
10.	मा० बट्टीप्रसाद न्यौपाने	
11.	मा० भैरे कामी	
12.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
13.	मा० मोहम्मद इस्तियाक राई	
14.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
15.	मा० रणध्वज लिम्बु	
16.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
17.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

निर्णयः

खोला, नाला, नदी तथा पोखरीहरुमा माछा मार्नको लागि बिष प्रयोग गर्ने, करेण्ट लगाउने र विष्फोटक पदार्थ प्रयोग गर्ने गर्दा माछाको उत्पादन घट्ने मात्र जलचरको वंश नै लोप हुन सक्ने र सम्पूर्ण परिस्थितिकीय प्रणाली (Ecosystem) बिग्रन सक्ने संभावना देखिएको, जलचर संरक्षण ऐन, २०१७ मा समेत विद्युतीय धार (करेण्ट), विष्फोटक पदार्थ वा विषालु पदार्थको प्रयोग गर्न नपाउने व्यवस्था देखिएकोले माछा मार्नको लागि विद्युतीय करेण्ट, विष्फोटक पदार्थ र बिष प्रयोग गर्ने कार्यलाई नियन्त्रण र कारवाहीलाई प्रभावकारी बनाउने विषयमा प्रचलित तरिकाले माछा मार्ने कार्यको रोकथाम गर्न कसरी विभिन्न निकायहरुबीच समन्वय गर्ने? इत्यादि कुराहरुको समेत अध्ययन गरी १५ दिन भित्र यस समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्न कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले समन्वय गर्ने गरी स्थानीय विकास मन्त्रालय, सिंचाई मन्त्रालय, ऊर्जा मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १०१

मिति: २०६८ फागुन १९

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	Hon.Dr Moses Amweelo	
2.	Hon. Simson Tjongarero	
3.	Bernard Lukas Romsn	
4.	John Kenena Karaona	
5.	Marie Madeleine Larine Nmlimba	
6.	Maxi Pia Louis	
7.	Colgar Sisamu Sikopo	
8.	Larrye Chris Weaver	
9.	Colgar Sisamu	
10.	Ms Maxi Pin Louis	
11.	Anil Mandndhar	
12.	सन्तोषमणी नेपाल	
13.	Kala nidhi Paudel	
14.	Prakash Lamsal	

15	Min Ratna	
16	राज देसार	
17	सुशील पन्त	
18	शिव दहाल	
19	माधव नेपाल	
20	निरज राज जोगी	
21	निरञ्जन थापा	
22	अक्कल कुँवर	

सदस्यहरु:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कलावती देवी दुसाध	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० गोपाल सिंह बोहरा	
6.	मा० चन्द्रदेव जोशी	×
7.	मा० जनककुमारी चालिसे	
8.	मा० दावा तामाङ्ग	×
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	×
11.	मा० पदम् वहादुर राई	×
12.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
13.	मा० प्रमिला राई	

14.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
15.	मा० बद्रिप्रसाद न्यौपाने	
16.	मा० विना पौडेल	
17.	मा० भैरे कामी	
18.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
19.	मा० रणध्वज लिम्बु	
20.	मा० रमेश रिजाल	
21.	मा० ललिता साह	
22.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
23.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १०२

मिति: २०६८ फागुन २३

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० ऊर्जा राज्य मन्त्री सूर्यमान दोङ्ग	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सन्तोषमणि नेपाल	
2.	रवि अर्याल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कलावती देवी दुसाध	
3.	मा० कुलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० जनककुमारी चालिसे	
6.	मा० जुलिकुमारी महतो	
7.	मा० दावा तामाङ्ग	
8.	मा० धर्मराज वि.क	

9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
11.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
12.	मा० बद्धीप्रसाद न्यौपाने	
13.	मा० रणध्वज लिम्बु	
14.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
15.	मा० रामनरेश राय	
16.	मा० ललिता साह	
17.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
18.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

मा० ऊर्जा मन्त्री समितिमा आउन नसक्नु भएकोले आज गरिने भनिएको छलफल मिति २०६८।११।२६ गते गर्ने तय भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १०३

मिति: २०६८ फागुन २६

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० ऊर्जा मन्त्री पोष्टबहादुर बोगटी	
2.	मा० ऊर्जा राज्य मन्त्री सूर्यमान दोङ्ग	
3.	मा० वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्री लेखराज भट्ट	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	हरिराम कोइराला सचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
2.	अर्जुनबहादुर कार्की सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
3.	अनुपकुमार उपाध्याय सहसचिव ऊर्जा मन्त्रालय	
4.	दिल्लीबहादुर सिंह महानिर्देशक नेविप्रा	
5.	टीकाराम विसी निकाकानि नेविप्रा	
6.	चिरञ्जीवी शर्मा पौडेल महाप्रवन्धक नेविप्रा	
7.	सुनिल कुमार डंगोल निर्देशक नेविप्रा	
8.	बद्री नाथ रोका का.मु उपकार्यकारी निर्देशक नेविप्रा	
9.	मोहनरत्न शाक्य माथिल्लो त्रिशुली जविआ	

10	कृष्णबहादुर थापा	
11	प्रकाश राउत	
12	सन्तोषमणी नेपाल	

सदस्यहरु:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कलावती देवी दुसाध	
3.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	
7.	मा० दर्गाजयन्ती राई	
8.	मा० धर्मराज वि.क	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
11.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
12.	मा० प्रमिला राई	
13.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
14.	मा० बट्टी न्यौपाने	
15.	मा० विना पौडेल	
16.	मा० बिमला मिजार	
17.	मा० भैरे कामी	
18.	मा० रणध्वज लिम्बु	

19.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
20.	मा० ललिता साह	
21.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	

निर्णयः

१. जलविद्युत आयोजना अनुमतिपत्र सम्बन्धी निर्देशिका, २०६८ मा गरिएको संशोधन र पश्चिम सेती जलविद्युत आयोजनाको लागि थ्री गर्जेज इन्टरनेशनल कम्पनीसँग भएको समझदारीको विषयमा अध्ययन र छानविन गरी समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्न देहायको उपसमिति गठन गर्ने र उपसमितिबाट अध्ययन एवम् छानविन पुरा भै समितिबाट अर्को निर्देशन नभएसम्म पश्चिम सेती जलविद्युत आयोजनाको काम कारवाही अगाडि नबढाउन ऊर्जा मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने। उपसमितिको कार्यावधि दश दिनको हुनेछ।
२. अपर कर्णाली जलविद्युत आयोजनामा भएको अवरोध र अपर तमाकोशीको व्यवस्थापन समूहको नियुक्ति प्रक्रिया रोकेर मन्त्रालयबाट भएको हस्तक्षेपको सम्बन्धमा अध्ययन गरी एक महिना भित्र समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्ने कार्यको जिम्मा समेत उक्त उपसमितिलाई दिने।
  - a. उपसमितिको नामावली
    - i. मा० शान्ता चौधरी
    - ii. मा० अभिषेकप्रताप शाह
    - iii. मा० कुलप्रसाद नेपाल
    - iv. मा० गगन थापा
    - v. मा० चन्द्रदेव जोशी
    - vi. मा० चन्द्रबहादुर गुरुङ्ग
    - vii. मा० धर्मराज वि.क
    - viii. मा० डबलबहादुर शाह
    - ix. मा० पद्मबहादुर राई
    - x. मा० ललिता शाह
    - xi. मा० बद्रिप्रसाद न्यौपाने
    - xii. विशेष आमन्त्रित
      1. मा० नेत्रप्रसाद पन्थी
      2. मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे
      3. मा० शिवराज गौतम

4. मा० जनककुमारी चालिसे

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १०४

मिति: २०६८ चैत ६

समय: १५:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० किरण गुरुङ्ग	
3.	मा० किरणकुमार राई	
4.	मा० गोपालसिंह बोहरा	
5.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
6.	मा० छिमी लामा	
7.	मा० जनककुमारी चालिसे	
8.	मा० डवलबहादुर शाह	
9.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
10.	मा० धर्मराज वि.क	
11.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	

12.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
13.	मा० पट्टु थारु	
14.	मा० पदम् वहादुर राई	
15.	मा० पासाङ्ग शेर्पा (संखुवासभा)	
16.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
17.	मा० प्रभुशाह तेली	
18.	मा० प्रेमवहादुर तामाङ्ग	
19.	मा० विना पौडेल	
20.	मा० रणध्वज लिम्बु	
21.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
22.	मा० शिवराज गौतम	

निर्णयः

आजको बैठकमा मिति २०६८।११।२६ मा गठन भएको जलविद्युत आयोजना अध्ययन उपसमितिको कार्यावधि २०६८ चैत मसान्तसम्म कायम गरी जलविद्युत आयोजना अनुमतिपत्र सम्बन्ध निर्देशिका २०६८ मा गरिएको संशोधन र पश्चिम सेती जलविद्युत आयोजनाको लागि श्री गर्जेश इन्टरन्शनल कम्पनीसँग भएको समझदारीको विषयमा अध्ययन र छानविन गरी समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्ने म्याद २०६८।१२।१५ सम्म र अपर कर्णाली जलविद्युत आयोजनामा भएको अवरोध र अप्पर तामाकोशीको व्यवस्थापन समूह नियुक्ति प्रक्रिया रोकेर मन्त्रालयबाट भएको हस्तक्षेपका सम्बन्धमा अध्ययन गरी समितिमा प्रतिवेदन पेश गर्नको लागि २०६८ चैत मसान्तसम्म म्याद कायम गरियोस भनी उपसमितिको मिति २०६८।१२।१५ गतेको निर्णयानुसार उपसमितिका सदस्य मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरेले राख्नु भएको प्रस्ताव सर्वसम्मतिले पारित भयो।

यसै बैठकमा सुनसरी जिल्लाको धरानको खनिपानीको प्रमुख श्रोतको रूपमा रहेको सर्दुजलाधार क्षेत्रको संरक्षण र सम्बर्द्धनमा देखा परेका समस्याको सम्बन्धमा देहायका पदाधिकारी एवम् व्यक्तिहरूसँग छलफल एवम् अन्तर्क्रियाको लागि समितिको बैठकमा आमन्त्रण गरी छलफल गर्ने पनि निर्णय भयो।

१. महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयका श्री योगराज बराल र शरद खड्का

२. वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयबाट मा० मन्त्री मा० राज्य मन्त्री सचिव वनविभाग प्रमुख र भू-तथा जलधार संरक्षण विभागका महानिर्देशक।
३. भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयबाट मा० मन्त्री, सचिव, मालपोत विभागका महानिर्देशक, मन्त्रालयका कानूनी सल्लाहकार।
४. प्र.म तथा म.प. कार्यालयका सचिव
५. धरान एकीकृत जलाधार संरक्षण तथा खानेपानी व्यवस्थापन समितिको प्रतिनिधि तीन जना
६. दीपक पौडेल जलाधार तथा जलवायु विज्ञ परामर्शदाता
७. IUCN, Nepal का निर्देशक।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक २०६८।१२।८ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १०५

मिति: २०६८ चैत ८

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सहसचिव रामप्रसाद लम्साल	
2.	सहसचिव एकनारायण अर्याल	
3.	उपमहानिर्देशक यमबहादुर थापा	
4.	सन्तोषमणी नेपाल	
5.	बज्रकिशोर यादव	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० गोपालसिंह वोहरा	
3.	मा० गगन थापा	
4.	मा० छिमी लामा	
5.	मा० जनककुमारी चालिसे	
6.	मा० डवलबहादुर शाह	

7.	मा० दावा तामाङ्ग	
8.	मा० धर्मराज वि.क	
9.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
10.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
11.	मा० पदम् वहादुर राई	
12.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
13.	मा० बट्टीप्रसाद न्यौपाने	
14.	मा० विना पौडेल	
15.	मा० वुधनीदेवी महतो	
16.	मा० रणध्वज लिम्बु	
17.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
18.	मा० ललिता साह	
19.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
20.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
21.	मा० शिवराज गौतम	

निर्णयः

आजको बैठकमा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयसँग पूर्व न्यायाधीश गोपालप्रसाद पराजुलीको अध्यक्षतामा गठित वन अतिक्रमण वन विनास तथा सामुदायिक वन सम्बन्धी उच्चस्तरीय जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदनमा सिफारिस गरिएका सुझावहरू कार्यान्वयनको प्रगति विवरण र कञ्चनपुर डडेल्धुरा लगायत क्षेत्रमा भएको वन फँडानीका सम्बन्धमा छलफल भयो। आजैको बैठकले देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयोः-

१. वन ऐन संशोधन विधेयक अविलम्ब व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्न यस समितिले पटक पटक दिएको निर्देशनको पालना नभएको तर्फ मन्त्रालयको ध्यान आकृष्ट गराउँदै अविलम्ब सो विधेयक व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्न वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

२. राष्ट्रपति चुरे संरक्षण कार्यक्रमको अवस्था सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरण माग गरी उक्त विवरण प्राप्त हुनासाथ समितिको बैठकमा छलफल गर्ने।
३. वन अतिक्रमण नियन्त्रण अवैध फँडानी र डढेलो नियन्त्रण गर्न मन्त्रालयबाट के भइरहेको छ त्यसको विवरण उपलब्ध गराउन वन मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
४. पूर्व न्यायाधीश गोपालप्रसाद पराजुलीको अध्यक्षतमा गठित वन अतिक्रमण वन विनास तथा सामुदायिक वन सम्बन्धी उच्चस्तरीय जाँचबुझ आयोगको प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्न वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १०६

मिति: २०६८ चैत १९

समय: १३:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	टेकप्रसाद ढुंगाना	
2.	सन्तोषमणि नेपाल	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
3.	मा० गोपालसिंह बोहरा	
4.	मा० गगन थापा	
5.	मा० गोपाल किराँती	
6.	मा० चन्द्रदेव जोशी	
7.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
8.	मा० छिमी लामा	
9.	मा० जनककुमारी चालिसे	

10.	मा० डवलबहादुर शाह	
11.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
12.	मा० धर्मराज वि.क	
13.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
14.	मा० नवोदिता चौधरी	
15.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
16.	मा० पृथ्वी सुब्बा गुरुङ्ग	
17.	मा० बट्टी प्रसाद न्यौपाने	
18.	मा० विना पौडेल	
19.	मा० विमला मिजार	
20.	मा० वुधनीदेवी महतो	
21.	मा० भैरे कामी	
22.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
23.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
24.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
25.	मा० रामनरेश राय	
26.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
27.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
28.	मा० शिवराज गौतम	
29.	मा० सञ्चपाल मादेन	

निर्णयः

आजको बैठकमा यस समितिद्वारा गठित जलविद्युत आयोजना अध्ययन उपसमितिले पेश गरेको पश्चिम सेती जलविद्यु आयोजना सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन २०६८ माथि छलफल गरी समितिले गरेको परिमार्जनलाई समेत समावेश गरी पारित गर्ने सो प्रतिवेदन व्यवस्थापिका-संसदमा पेश गर्न र समितिको सुझाव एवम् निर्देशन कार्यान्वयनको लागि नेपाल सरकार प्र.म तथा म.पको कार्यालय ऊर्जा मन्त्रालय अर्थ मन्त्रालय र लगानी बोर्ड नेपालको कार्यालयमा पठाउने निर्णय गर्यो। तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १०७

मिति: २०६८ चैत २४

समय: १४:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
1.	मा० वन तथा भू-संरक्षण राज्य मन्त्री लक्ष्मण महतो	
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	दिनेशहरि अधिकारी सचिव भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	
2.	भरतप्रसाद पुडासैनी महानिर्देशक भूतथा जलाधार संरक्षण विभाग	
3.	रोहितकुमार भट्टराई निर्देशक भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग	
4.	कलानिधि पौडेल भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन मन्त्रालय	
5.	बज्रकिशोर यादव महानिर्देशक वन विभाग	
6.	योगराज बराल महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	
7.	राजेन्द्रकुमार पौडेल धरान नगरपालिका	
8.	प्रभुप्रसाद श्रेष्ठ अध्यक्ष धरान सरोकार समाज	
9.	दीपक पौडेल	
10	राजेन्द्र खनाल	
11	रजबहादुर राउत	

12	महेन्द्र मान गुरुङ्ग	
13	लिलामणी पौडेल सचिव प्र.म	
14	आनन्द श्रेष्ण	
15	तिलक राई	

सदस्यहरुः

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कलावती देवी दुसाध	
3.	मा० किरणकुमार राई	
4.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
5.	मा० कृष्णप्रसाद यादव	
6.	मा० गोपालसिंह बोहरा	
7.	मा० जनककुमारी चालिसे	
8.	मा० डवलबहादुर शाह	
9.	मा० दावा तामाङ्ग	
10.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
11.	मा० नवोदिता चौधरी	
12.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
13.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
14.	मा० रणध्वज लिम्बु	
15.	मा० ललिता साह	
16.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
17.	मा० सञ्चपाल मादेन	

निर्णय

आजको बैठकमा सुनसरी जिल्ला स्थित धरानको खानेपानीको प्रमुख श्रोतको रूपमा रहेको सर्दु जलाधार क्षेत्रको संरक्षण र स्वर्द्वन सम्बन्धमा देखा परेका समस्याहरूको विषयमा वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय प्र.म.को कार्यालय महान्यायधिवक्ताको कार्यालयका प्रतिनिधि एवम् धरान जालधार संरक्षण तथा खानेपानी व्यवस्थापन समिति धरान सुनसरीका प्रतिनिधि एवम् विजहरुसँग छलफल एवम् अन्तरक्रिया भइ देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयो।

१. सर्दु जलाधार क्षेत्रमा बसोबास गरेकालाई त्यहाँबाट उठाई अन्यत्र बसोबास गराउने सम्बन्धमा भए गरेका काम कारबाहीको प्रमाणित विवरण भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयसँग माग गर्ने।
२. सुनसरी जिल्लाको सर्दु जलाधार क्षेत्रभित्र बसोबास गरेकालाई अन्यत्र जग्गा शोधभर्ना दिई सो जलाधार क्षेत्र खाली गराउने सन्दर्भमा सो क्षेत्रका १८० घर परिवार मध्ये मोरङ्ग जिल्लाको बयरवान गाविस वडा नं. ९ साविक मा क-कसलाई कति कति क्षेत्रफल जग्गा दिई बसोबास गराइएको छ? कित्ता नं र क्षेत्रफल सहितको विवरण भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयसँग माग गर्ने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक मिति २०६८।१२।२८ गते बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १०८

मिति: २०६८ चैत २८

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	डिलाराम भण्डारी वी वि गु नि के हरिहरभवन	
2.	विजयकुमार मल्लिक सहसचिव कृषि मन्त्रालय	
3.	डा सुरोज पोखरेल निर्देशक वाली विकास निर्देशनालय	
4.	डा० कृष्णप्रसाद पन्त रा.प.प्र. कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	
5.	शान्तराज सुवेदी सहसचिव अर्थ मन्त्रालय	
6.	मधुसुदन पोखरेल	
7.	राजेन्द्रप्रसाद दहाल	
8.	डा निरंजन प्र अधिकारी	
9.	डा शम्भु प्रसाद खतिवडा	
10	रणबहादुर श्रेष्ठ	
11	लालमणी जोशी	

सदस्यहरू:

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
3.	मा० गगन थापा	
4.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
5.	मा० छिमी लामा	
6.	मा० जनककुमारी चालिसे	
7.	मा० जुलिकुमारी महतो	
8.	मा० डवलबहादुर शाह	
9.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
10.	मा० धर्मराज वि.क	
11.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
12.	मा० वुधनीदेवी महतो	
13.	मा० भैरे कामी	
14.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
15.	मा० रणध्वज लिम्बु	
16.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
17.	मा० रमेश रिजाल	
18.	मा० ललिता साह	
19.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
20.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
21.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा जैविक विविधता तथा वर्णशकर बीऊ सम्बन्धी कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयबाट प्राप्त अवधारणा पत्रका सम्बन्धमा तथा नेपालले कृषि सुधार शुल्क हटाउँदा हुन सक्ने प्रभाव र यसबाट बच्ने विकल्पहरुको सम्बन्धमा कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयबाट प्राप्त प्रतिवेदनको सम्बन्धमा कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय अर्थ मन्त्रालय र वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयसँग छलफल भई देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय भयो।

१. नेपालले कृषि सुधार शुल्क हटाउँदा हुन सक्ने प्रभाव र यसबाट बच्ने विकल्पहरुको सन्दर्भमा अध्ययन गर्न गठित कार्यदलले यस समितिलाई बुझाएको प्रतिवेदनमा उल्लेखित विकल्पहरु मध्ये १,२ र ३ नं का विकल्पहरु मध्ये कुन विकल्प उपयुक्त हुन्छ? त्यसका लागि नेपाल भारत बीचको बाणिज्य सन्धिको पुनरावलोकन गर्नुपर्ने हुँदा अन्य मन्त्रालयसँग समेत समन्वय गरी वाणिज्य मन्त्रालयलाई नेपाल भारत बीचको बाणिज्य सन्धी पुनरावलोकनको सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन गरी यस समितिमा प्रतिवेदन बुझाउन निर्देशन दिने।
२. नेपालले कृषि सुधार शुल्क हटाउँदा हुन सक्ने प्रभाव र यसबाट बच्ने विकल्पहरुको सन्दर्भमा अध्ययन गर्न गठित कार्यदलले यस समितिलाई बुझाएको प्रतिवेदनमा उल्लेखित विकल्पहरु मध्ये १,२ र ३ नं.का विकल्पहरु मध्ये कुन विकल्प उपयुक्त हुन्छ? त्यसका लागि नेपाल भारत बीचको वाणिज्य सन्धीको पुनरावलोकन गर्नुपर्ने हुँदा अन्य मन्त्रालयसँग समेत समन्वय गरी वाणिज्य मन्त्रालयलाई नेपाल भारत बीचको बाणिज्य सन्धी पुनरावलोकनको सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन गरी यस समितिमा प्रतिवेदन बुझाउन निर्देशन दिने।
३. नेपालको कृषि क्षेत्रको विकासका लागि कृषि उत्पादनसंग जोडिएको बस्तुहरुमा आवश्यक अनुदानको व्यवस्था गर्न तथा कृषि ऋणलाई ७ प्रतिशतमा नबढ्न गरी सुलभ र सस्तो बनाउन आवश्यक प्रबन्धका लागि नेपाल सरकारलाई निर्देशन दिने।
४. कृषि र पशु क्वारेण्टाइनको हालको अवस्था कुस्तो छ? यसमा सुधार गर्न के, कति र कसरी गर्न सकिन्छ ? कार्यान्वयन सहितको प्रस्ताव १५ दिन भित्र समितिमा उपलब्ध गराउन कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयलाई निर्देशन दिने।
५. बर्णशंकर बीऊको अनुसन्धान र विकासको कार्यलाई अगाडि बढाउन नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्लाई आवश्यक स्रोत र साधनको अविलम्ब व्यवस्था गर्न निर्देशन दिने।
६. विदेशबाट बर्णशंकर बीऊ आयात तथा वितरण गर्नु पृव नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद् मार्फत दुई वर्ष बहुस्थलगत परीक्षण गरेर मात्र बीऊ सूचीकृत गर्ने प्रकृया अबिलम्ब अगाडि बढाउने। सूचीकृत नभएका बीऊको आयातलाई पूर्ण रुपमा प्रतिबन्धित गर्न तथा यस्तो बीऊको अनाधिकृत बिक्री वितरणमा प्रतिबन्ध लगाउने तथा अनुगमनको आवश्यक व्यवस्था गर्ने।

७. राष्ट्रिय कृषि आनुवंशिक स्रोत केन्द्र र सामुदायिक बीउ बैंकलाई सुदृढीकरण र विस्तार गर्ने प्रक्रिया अविलम्ब अगाडि बढाउने।
८. जलविद्युत आयोजना अध्ययन उपसमितिले अपर कर्णाली र अपर तामाकोशी जलविद्युत आयोजनाको अध्ययन गरी त्यसको प्रतिवेदन समितिमा पेश गर्ने म्याद २०६९ साल बैशाख मसान्तसम्म थप गर्ने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: १०९

मिति: २०६९ वैशाख २४

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रह्यो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	सोमप्रसाद भण्डारी	
2.	गिता देवि खरेल	
3.	मदव व.वि.क.	
4.	इच्छराम परियार	
5.	विरवहादुर वि.क	
6.	मेघबहादुर बि.सी.	
7.	रोमबहादुर राना	
8.	भर्षबहादुर थापा	
9.	राष्ट्रिय भु.अ.मं संरक्षक	
10	छोत्लाल चौधरी	
11	राष्ट्रिय भु.अ.मं संरक्षक नुवाकोट	

12	कलानिति पौडेल	
13	कृतीमाचा राना	
14	अर्चना लामा	
15	पवनकुमारी	
16	पार्वती राप्चा	
17	राशोदेवी महारा	
18	जगत देउजा	
19	टंक पन्त	

सदस्यहरुः

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० कलादेवी दुसाध	
3.	मा० गोपालसिंह बोहरा	
4.	मा० जनककुमारी चालिसे	
5.	मा० डवलबहादुर शाह	
6.	मा० दूर्गाजयन्ती राई	
7.	मा० धर्मराज वि.क	
8.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
9.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	×
10.	मा० प्रमिला राई	
11.	मा० विमला मिजार	
12.	मा० बद्रिप्रसाद न्यौपाने	×
13.	मा० बिना पौडेल	

14.	मा० भैरे कामी	
15.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
16.	मा० रणध्वज लिम्बु	
17.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
18.	मा० रमेश रिजाल	
19.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
20.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
21.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा भूमिहीनहरूका समस्याहरूका बारेमा भूमिहीनका प्रतिनिधिहरूसँग छलफल भयो। यसै बैठकले समितिको अध्ययनका लागि देहायको विवरण माग गर्ने निर्णय गर्यो।

१. बास्तविक भूमिहीनहरूको पहिचान गर्ने विषयमा भएको कार्य प्रगति विवरण भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयसँग माग गर्ने।
२. त्यस्ता भूमिहीनहरूको समस्या समाधानका लागि नेपाल सरकारले के कस्ता योजना र कार्यक्रम बनाएको छ ? सोको मन्त्रपरिषद् तथा प्रधानमन्त्रीको कार्यालय र भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयसँग माग गर्ने।
३. उच्चस्तरिय भूमिसुधार आयोगहरूको समायोजित प्रतिवेदन कार्यान्वयको प्रगति विवरण भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयसँग माग्ने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।

व्यवस्थापिका-संसद
प्राकृतिक स्रोत र साधन समिति

वैठक संख्या: ११०

मिति: २०६९ जेठ १

समय: ०८:०० वजे

व्यवस्थापिका-संसद, प्राकृतिक स्रोत र साधन समितिको बैठक समितिका सभापति मा० शान्ता चौधरीको सभापतित्वमा बस्यो।

आजको बैठकमा निम्न लिखित मा० सदस्यहरूको उपस्थिति रहयो।

क्र.स.	पदेन सदस्यहरू	उपस्थिति
	आमन्त्रित सदस्य	
1.	शीतलबाबु रेग्मी सचिव स्थानीय विकास मन्त्रालय	
2.	सुशील ज.व.राणा सचिव गृह मन्त्रालय	
3.	बिन्द्रा हाडा भट्टराई सचिव सिंचाई मन्त्रालय	
4.	भरतप्रसाद पुडासैनी महानिर्देशक भू तथा जल संरक्षण विभाग	
5.	गोबिन्द बहादुर श्रेष्ठ उपसचिव वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	
6.	प्रकाश पौडेल महानिर्देशक जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण विभाग	
7.	खेमराज दहाल महानिर्देशक सिंचाई विभाग	
8.	केशवप्रसाद शर्मा महानिर्देशक जल तथा मौसम वि.वि.	
9.	उद्ववप्रसाद बास्कोटा सहसचिव वातावरण मन्त्रालय	
10	गौतमकुमार राजकर्णिकार उपमहानिदेशक जल तथा मौसम विज्ञान	
11	प्रदीपकुमार कोइराला उपसचिव गृह मन्त्रालय	
12	सन्तोषमणी नेपाल विज्ञ	

सदस्यहरुः

1.	मा० शान्ता चौधरी	
2.	मा० अभिषेक प्रताप शाह	
3.	मा० अमृतलाल राजवंशी	
4.	मा० कूलप्रसाद नेपाल	
5.	मा० गोपालसिंह बोहरा	
6.	मा० चन्द्रवहादुर गुरुङ्ग (स्याङ्जा)	
7.	मा० छिमी लामा	
8.	मा० जनककुमारी चालिसे	
9.	मा० डवलबहादुर शाह	
10.	मा० धर्मराज वि.क	
11.	मा० ध्यानगोविन्द रन्जित	
12.	मा० नवोदिता चौधरी	
13.	मा० नेत्रप्रसाद पन्थी	
14.	मा० पट्टु थारु	
15.	मा० बट्टीप्रसाद न्यौपाने	
16.	मा० विना पौडेल	
17.	मा० विमला मिजार	
18.	मा० भैरे कामी	
19.	मा० मोहनवहादुर खत्री	
20.	मा० यसोदादेवी अधिकारी	
21.	मा० रणध्वज लिम्बु	

22.	मा० रत्न गुरुङ्ग	
23.	मा० रमेश रिजाल	
24.	मा० रामनरेश राय	
25.	मा० ललिता साह	
26.	मा० लक्ष्मणप्रसाद घिमिरे	
27.	मा० लक्ष्मीकुमारी चौधरी	
28.	मा० शिवराज गौतम	
29.	मा० सरस्वती चौधरी	

निर्णयः

आजको बैठकमा कास्की जिल्लाको माछापुच्छ्रे हिमालको फेदीबाट सेती नदीमा ठूलो धनजनको नोकसानी पर्याउने गरी बाढी आउनुको कारण र त्यसबाट कृषि भूमि, सिंचाई प्रणाली, वातावरण लगायतका क्षेत्रमा पुगेको हानी नोकसानीको सम्बन्धमा वातावरण मन्त्रालय, गृह मन्त्रालय, सिंचाई मन्त्रालय, स्थानीय विकास मन्त्रालय र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयका सचिव एवम् अन्य पदाधिकारीहरूसँग छलफल भई जानकारी लिने काम भयो।

यस बैठकले देहाय बमोजिम गर्ने निर्णय गर्योः-

१. २०६९ साल वैशाख २३ गते कास्कीको सेती नदीमा ठूलो धनजनको क्षति हुने गरी अकस्मात बाढी आउनुको कारण र यस्तोमा पूर्व चेतावनी व्यवस्था र बाढीबाट विस्थापितको पुनस्थापनाको विषयमा जल तथा ऊर्जा आयोगका सहसचिवको संयोजकत्वमा सम्बन्धित निकायहरूका विज्ञहरूको संयुक्त टोली गठन गरी त्यसको प्रतिवेदन तयार गरी एक महिना भित्र नेपाल सरकारमा पेश गर्न लगाई त्यसको जानकारी यस समितिमा समेत उपलब्ध गराईदिने व्यवस्थाको लागि नेपाल सरकार, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रीपरिषद्को कार्यालयलाई निर्देशन दिने।
२. यस समितिद्वारा गठित जलविद्युत आयोजना अध्ययन उपसमितिको कार्यविधि उपसमितिले अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेश नगरेसम्मको लागि थप गर्ने।

तत्पश्चात समितिको अर्को बैठक अर्को सूचना भएपछि बस्ने गरी समापन भयो।